Leto LXVII | Poštnina plačana v gotovini. | V Ljubljani, v sredo, dne 25. januarja 1939 | Štev. 20 a | Cena 2 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica štev. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Po Belju

Sestanek med italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom in našim ministrskim predsednikom dr. Stojadinovičem v Belju je imel velik odmev po Evropi. Tvarina sama, ki so jo na tem posvetu obravnavali, in izredne mednarodnopolitične okoliščine, ki so že v naprej sestanku v Belju dale posebno obeležje, so ta dogodek postavile v ospredje evropske politike. A tudi italijanskemu tisku, ki je v Jugoslavijo poslal izbero svojih najbolj uglednih in najbolj zanesljivih tolmačev italijanske politike, gre zasluga, da je bila beljska konferenca mnogo bolj izpostavljena žarometom javnega mnenja, ko katerakoli druga podobna konferenca v zadnjem času. Italijanski tisk je namreč čisto svobodno in v vseh podrobnostih na dolgo razlagal, o čem se oba državnika razgovarjata, kakšni predlogi bodo padli in kaj vse pričakujejo od uspešnega poteka njunih razgovorov. Tudi uradno poročilo, ki je izšlo v nedeljo, je bolj gostobesedno ko drugekrati in odpira nekaj jasnih pogledov v bodočnost. Uspeh beljske konference bomo torej najbolj verodostojno ocenili, če se bomo držali navedenih virov.

Italijanska diplomacija, ki jo v bližnji bodočnosti čakajo hude naloge v Sredozemskem morju, kjer tli spor s Francijo, hoče biti pripravljena, da ob pravem trenutku osredotoči vse svoje sile reševanju tega spora. Zatorej je umljivo, da si z veliko poudarjeno doslednostjo prizadeva, da bi, oslonjena na svojo nemško zaveznico, pravočasno spravila v red vse napetosti, ki obstojajo, če se smemo tega izraza v tej zvezi posluževati, za njenim hrbtom na velikem srednjeevropskem in južnovzhodnem zaledju. Na tem prostoru hoče Italija imeti občutek popolne varnosti, kadar bo prišla ura za nastop v Sredozemlju. Konferenca v Belju je eno izmed najvažnejših, lahko rečemo osnovnih poglavij tega obsežnega pomirjevalnega dela. Iz virov, ki smo jih navedli, lahko posnamemo, da so bili razgovori med italijanskim in jugoslovanskim državnikom razdeljeni v dvoje ločenih področij, v politično in gospodarsko. Medtem ko se v političnem delu državnika nista bavila zgolj z odnošaji med Italijo in Jugoslavijo, so na gospodarskem polju razgovori ostali več ali manj strogo v okviru odnošajev med obema državama.

Na političnem polju je Italijo najprej zanimalo, kakšno stališče Jugoslavija zavzema do velikih mednarodnih vprašanj, ki razdvajajo velesile. Na primer do sredozemskega spora ali do borbe proti komunizmu ali proti fašizmu. Izkazalo se je, da Jugoslavija svoje dosedanje mirovne črte ni spremenila in da se še vedno prostovoljno odreka vsakemu vmešavanju v spore med velesilami, pa naj bodo politične ali duhovne narave, kajti njena želja je in ostane, da z vsemi narodi, ki njen obstoj priznavajo in njeno nedotakljivost spoštujejo, živi v mirnem sožitju. V duhu te svoje miru posvečene politike pa je naravno, da Jugoslavija želi, da bi tudi njena meja nasproti Madžarski dobila enaka varnostna jamstva, ki jih je dr. Stojadinovičeva vlada oskrbela na vseh drugih mejah. Italijanski zunanji minister, ki je bil šele pred kratkim na obisku v Budimpešti, je bil v stanu sporočiti, da je Madžarska na to pripravljena. Konferenca v Belju je s tem zapisala že svoj drugi uspeh, ki bo dobil javni izraz v prijateljski pogodbi, ki jo bosta kmalu Madžarska in Jugoslavija podpisali. — Italijanska mirovna prizadevanja v svojem podonavskem zaledju pa še zelo moti tudi napetost med Madžarsko in Romunijo. Treba jo je odstraniti in vzajemno posredovanje Italije in Jugoslavije bi moglo to doseči. Pri Madžarih bi pomirjevalno vplivala Italija, pri Romunih pa bi pomagala prijateljska Jugoslavija. Italijanski zunanji minister je ob povratku komaj prikrival svoje veselje, da se bo tudi to delo posrečilo, kar bo predstavljajo že tretji politični uspeh beljskega posveta, po katerem smemo reči, da je srednja in južnovzhodna Evropa odločena, da ohrani mir, če tudi bi se drugod po svetu pojavile kakšne vojne nevarnosti. Nadaljni zunanjepolitični obiski italijanskega zunanjega ministra, ki ga bodo peljali v Berlin in v Varšavo ter morda v kratkem tudi v Bukarešto, bodo to zavest le potrdili.

Na gospodarskem polju pa sta oba državnika pretresala vprašanja, ki se tičejo le Italije in Jugoslavije, kajti tukaj prijateljski sporazum še ni izčrpal vseh možnosti koristnega sodelovanja. Italijanski listi vedo povedati o obsežnih načrtih, ki so bili obravnavani. Tako na primer je znano, da je Italija pripravljena posvetiti pol milijarde lir za to, da bi se njen izvoz v Jugoslavijo okrepil, v prvi vrsti izvoz avtomobilske industrije, strojev, kemikalij in riža. Pripravljena je krepko sodelovati pri gradnji cest in železnic. Nasprotno pa hoče tudi povišati količnik jugoslovanske klavne živine in lesa za uvoz v Italijo. Okrepitvi gospodarskih odnošajev naj služita mešani italijansko-jugoslovanski trgovski zbornici, ki bi se istočasno ustanovili v Rimu in v Belgradu. Italija je pripravljena sodelovati pri razmahu turizma in hoče po zgledu nemškega prometnega urada v Belgradu organizirati svoj prometni urad »Italia«, ki naj bi vodil vso turistično propagando, medtem ko bi Jugoslavija imela podobne ustanove v Italiji. Grof Ciano je pri odhodu iz Jugoslavije dejal, da bodo tudi gospodarski sklepi kmalu znani javnosti, ki na nje seveda z radovednostjo čaka, ker bodo v marsičem spremenili pogon gospodarskega razmaha v obeh smereh, posebno še, če se uresniči napoved tiska, da bi se v Trstu mogla organizirati jugoslovanska svobodna luka.

Posvet v Belju je bil torej plodovit tako na političnem kakor na gospodarskem polju. Italija si je brez novih pogodb v okviru prijateljskega ozračja politično zavarovala svoje srednjeevropsko zaledje in se hoče tudi gospodarsko tako močno predstaviti, da je ne bi moglo izpodriniti nobeno drugo tekmovanje. Jugoslavija pa si je v Belju ponovno priborila naslov, da je steber miru v razburkani Evropi.

Vsa Francija zre v Španijo

Pred izbiro: Generala Franca za prijatelja ali za nasprotnika

Ako pade Barcelona — je konec vojne

Ako bo konec vojne - bo stavila Italija svoje zahteve

Pariz, 24. jan. TG. V francoskih političnih krogih brez razlike z veliko pozornostjo zasledujejo razvoj dogodkov v Španiji. Zavzetje Barcelone bi pomenilo bližnji konec državljanske vojne, in Mussolini je konec državljanske vojne proglasil kot tisti rok, ko bo uradno objavil italijanske zahteve do Francije. V Franciji pričakujejo torej v bližnji bodočnosti velik diplomatični preobrat, ko bo francoska vlada postavljena pred nujnost, da zavzame jasno stališče. V parlamentu gre zunanjepolitična debata dalje v brezkončnost. Govornik nastopa za govornikom, toda iz vse te reke zgovornosti do sedaj še ni prisijal kakšen žarek, ki bi jasno posvetil na položaj, ki se pripravlja. Levičarji se silno trudijo, da bi naslikali položaj v brezupnih barvah, ako Franco zasede Barcelono. Nekateri govorniki so pripovedovali, kako bo Francija potem obkoljena od vseh strani, češ Italija in Nemčija bosta mobilizirali tudi generala Franca, da s španske strani izvaja pritisk na Francijo, da bi se vdala italijanskim zahtevam. Iz tega razloga rotijo vlado, naj pošlje orožje v Katalonijo in naj, če bi bilo potrebno, pošlje tudi vojaštvo, ki bi Katalonijo zasedlo. Njihovi govori pa niso prepričevalni. Vlada z medklici odbija vse te predloge. Govorniki desnice pa pritiskajo, naj se francoska vlada sedaj, ko je še čas, odloči, prizna generala Franca in si iz nasprotnika naredi prijatelja. Francija da bo v nacionalno urejeni Španiji našla dobrega soseda in iskrenega prijatelja. Vsi tuji vplivi bodo iz Španije sami od sebe izginili, je pravil eden od govornikov, kakor hitro se bo Francija pojavila kot prijateljica novo nastale Španije, ki prihaja iz strašne, krvoločne državljanske vojne vsa ponosna na napor, s katerim si je priborila svobodo.

Prav tako pozorno pričakujejo v političnih krogih govora, ki ga bo imel Hitler v državnem zboru v Berlinu dne 30. januarja, kjer bo proglasil nemške kolonialne zahteve ter poudaril, da bo Nemčija Italijo podprla pri zasledovanju njenih naravnih teženj v Sredozemskem morju. Tudi to daje pametnim poslancem povod, da rotijo vlado, naj se odloči za hitro priznanje generala Franca.

Zunanji minister Bonnet je nameraval govoriti že preteklo soboto. Razvoj dogodkov v Španiji ga je prisilil, da je govor odložil na danes. Toda tudi danes še ne bo nastopil in je dal naznaniti, da bo imel svoj zunanjepolitični govor prihodnji četrtek. V obveščenih krogih menijo, da je svoj govor po sklepu vlade odlašal zato, da bi morda medtem položaj v Kataloniji že dozorel in bi francoski vladi ne bilo treba več izbirati, marveč bi dejanski položaj enostavno priznala, kar bi ji nadaljnje politično delo le olajšalo.

Chvalkovski v Berlinu

Čudne, nepotrjene vesti, da je Nemčija pristala na plebiscit v Karpatski Ukrajini

Pariz, 24. jan. TG. »Jour Echo de Paris« objavlja vest iz Berlina, da se je zunanjepolitični položaj že v toliko spremenil, da Nemčija ni več načelno protivna skupni meji med

Poljsko in Madžarsko in da bi pod gotovimi pogoji pristala tudi na ljudsko glasovanje v Karpatski Ukrajini, ki naj bi odločilo o končnoveljavni usodi te deželice

Povod za to spremenjeno stališče nemške vlade naj bi bilo dalo — tako piše francoski list — zadržanje češkoslovaške vlade, s katero Nemčija ni zadovoljna. Nemčija da je od strani praške vlade pričakovala nekoliko več veselega razpoloženja za prilagoditev k Nemčiji. Med drugim je nemška vlada računala, da se bo češkoslovaška vlada z veseljem oprijela predloga, **naj se enostavno vključi v gospodarski štiriletni načrt Nemčije.** Toda pričakovanja se niso uresničila in v Berlinu so nad takšnim obnašanjem razočarani.

»Berliner Tageblatt« in »Essener Nationalzeitung«, ki oba črpata iz uradnih virov, sta prinesla svarilne članke na naslov praške vlade, češ **da imajo v Nemčiji vtis, »kakor da bi se bil nekdanji Benešev duh prebudil,« in da se pojavljajo poskusi, ki bi radi motili lepo sosedno življenje med obema državama.**

Takšen je bil položaj, ki ga je češkoslovaški zunanji minister Chvalkovski našel v Berlinu, ko je te dni šel na obisk k Hitlerju. Sedaj je stvar nekako spravljena v red. Verjetno pa se bo tega vprašanja dotaknil Hitler, ko bo dne 30. januarja imel svoj govor pred nemškim državnim zborom.

Francoski list pravi, da ni mogel zvedeti, kako daleč je Hitler s Chvalkovskim obravnaval tudi **vprašanje Ukrajine, predvsem pa Karpatske Ukrajine, s katero se praška vlada sedaj krega radi imenovanja generala Prchale za ukrajinskega ministra, kar pa Ukrajinci odločno odklanjajo. Vendar pa je dopisnik lista nabral na merodajnih mestih vtise, kakor da bi bila Nemčija, ki želi ohraniti prijateljstvo s Poljsko in tudi nase navezati Madžarsko, sedaj že pripravljena, da privoli v ljudsko glasovanje v Karpatski Ukrajini, pa čeprav bi nastala možnost, da se na osnovi glasovanja Karpatska Ukrajina priključi Madžarski ali Poljski.**

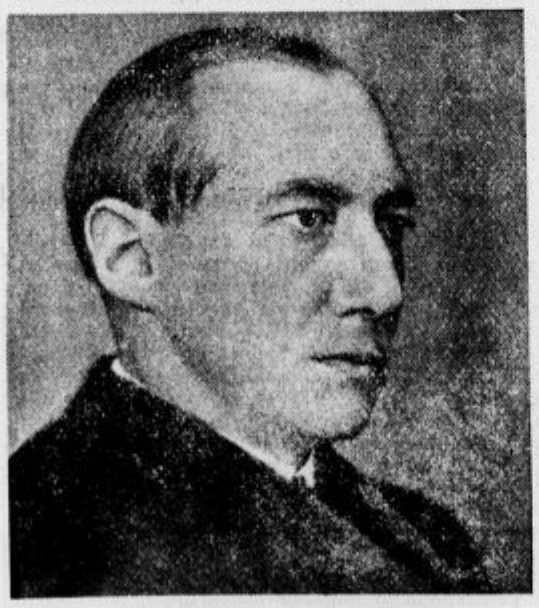

Poljski zunanji minister Beck

Carinske zveze med ČSR in Nemčijo ne bo

Praga, 24. jan. AA. ČTK: Češki listi zavračajo glasove, da bi bilo o priliki obiska zunanjega ministra Chvalkovskega v Berlinu kaj govora o carinski ali gospodarski zvezi med Nemčijo in Češkoslovaško.

Beck izjavlja:

Ako Madžari načnejo karpatsko - ukrajinsko vprašanje, jih bomo podprli

Varšava, 24. jan. TG. V poslanski zbornici je zunanji minister **Beck** odgovoril na vprašanje poslanca Dascinskega, kako daleč so prizadevanja za skupno mejo z Madžarsko uspela, sledeče:

Poljski vladi so prizadevanja madžarske vlade, da bi si priključila Karpatsko Ukrajino in na ta način prišla do skupne meje s Poljsko, dobro znana. Ako bi madžarska vlada kdaj glede tega vprašanja aktivno nastopila, sme vedno računati na dobrohotno zadržanje poljske vlade. V sedanjih okoliščinah poljska vlada napram češkoslovaški vladi nima nobenih ozemeljskih zahtev. Pač pa zasleduje vse dogodke, ki se kopičijo v Karpatski Ukrajini in če bi se kaj zgodilo, kar bi poljske interese ogrožalo, bi poljska vlada takoj storila ukrepe, ki bi bili za odvrnitev nevarnosti neobhodno potrebni.

Nemško svarilo Pešti

Nemška cesarska krona ima vsaj toliko privlačljiv blesk ko krona sv. Štefana

Budimpešta, 24. jan. TG. V Madžarskem tisku je propaganda za priključitev Karpatske Ukrajine k Madžarski prenehala kakor na povelje od zgoraj. V madžarskih političnih krogih menijo,

da je češkoslovaški zunanji minister Chavlkovski dobil od nemške vlade zagotovila, da bo že Nemčija skrbela, da se dunajska odločitev, ki je Karpatsko Ukrajino pustila v mejah češkoslovaške države, od nikogar ne bo kršila.

Precejšnje razburjenje je v političnih krogih madžarske prestolice vzbudil članek, ki je izšel v službenem glasilu nemškega zunanjega ministrstva »Deutsche diplomatisch-Politische Informations«, kjer nemška vlada v neprikritih besedah Madžarom daje zelo ostra svarila in nasvete.

Nemško službeno glasilo namreč piše dobesedno:

»Na žalost smo morali doživeti, da so v vrstah ogoljufane opozicije, kjer se zbirajo pripadniki ljudske fronte, Judje, stari aristokrati in razni drugi nezadovoljneži, nastali položaji, ki smo jih v Nemčiji s začudenjem vzeli na znanje. Medtem ko sta Nemčija in Italija prevzeli na sebe vso odgovornost in vso breme, se v imenovanih madžarskih krogih slišijo kritike, kakor da je nemška vlada hotela Madžare opehariti, ko jim ni bilo ustreženo, da bi bili vse svoje zahteve uresničili. Naj bo še enkrat jasno povedano, da sta Nemčija in Italija na monakovski konferenci narodnostnemu vprašanju — in samo narodnostnemu — pripomogli do zmage. Nemci, Poljaki, Madžari so prišli nazaj k svojim materinskim državam. Če pa zgoraj imenovani madžarski nezadovolj-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pritisk na Romunijo da se pobota z Madžarsko

Bukarešta, 24. jan. TG. Semkaj je prispel romunski veleposlanik v Varšavi **Frasanovici**, ki je imel dolge razgovore z raznimi ministri in je bil sprejet tudi na dvoru. V političnih krogih menijo, da je prinesel seboj nekaj **nasvetov poljske vlade** za romunskega zunanjega ministra Gafenca. Ti nasveti tičejo odnošajev do Madžarske. **To bi bil prvi pritisk, ki se od zunaj izvaja na romunsko vlado, naj stori vse potrebno, da se pripravi sporazum z Madžarsko, sporazum, ki je po mnenju Italije in Nemčije neobhodno potreben za pomirjenje v tem delu Evrope. Tudi druge interesirane vlade bodo verjetno že v bližnji bodočnosti poskušale v Bukarešti prodreti s podobnimi nasveti. Prav tako se bo na konferenci držav Balkanskega sporazuma, ki bo februarja meseca v Romuniji,** nudila priložnost za izčrpno obravnavanje madžarsko-romunskih odnošajev in za njihovo mirno ureditev.

Zemunska vremenska napoved: Spremenljivo vreme. Južni veter se bo prevrgel in bo pritisnil severnozahodni veter, ki bo nekoliko ohladil ozračje. Od časa do časa dež, v gorah pa sneg. — Najnižja toplota 24. t. m. Zaječar 0 stopinj, najvišja Hercegnovi 13. stopinj.

Zagrebška vremenska napoved: Spremenljivo, lokalne padavine.

Politični zapiski

Delo narodne skupščine

Kakor poroča novosadski »Dan« bo prihodnja seja skupščine v ponedeljek, 30. t. m., z dnevnim redom: pretres poročila verifikacijskega odbora. Obravnava bo potem v skupščine trajala do 4. februarja, ko bo najbrž končana. Dne 6. februarja bo izvoljeno novo skupščinsko predsedništvo ter posamezni parlamentarni odbori, med njimi finančni odbor. Finančni odbor bo potem v prvi polovici meseca februarja že lahko pretresal novi državni proračun za leto 1939-40.

Verifikacijski odbor narodne skupščine

Ta odbor je 23. t. m. pretresal pritožbe zoper sporne mandate v zetski banovini. Vsi mandati v tej banovini so potrjeni, izvzemši dveh, o katerih bodo še razpravljali. Sedaj so na vrsti mandati v donavski, moravski in vardarski banovini.

Verifikacijska debata obeta biti živahna

Belgrajska »Samouprava« je prinesla članek, ki v njem govori o skupščinski opoziciji, ki je menda sklenila, da bo vlado napadala zaradi volitev. Na te grožnje pravi omenjeni list: »Če gospodje opozicijonalci že vrtajo tako delikatno zadevo in pozabljajo na tisti narodni pregovor, da se navadno v hiši obešenca ne govori o vrvi, jih bodo poslanci na prihodnjih sejah narodne skupščine zadovoljili ter povedali vse zlorabe, nasilja in nepravilnosti, ki jih je zagrešila opozicija ob času volitev, ko je zlorabljala dobljeno svobodo. Več kakor gotovo bo naša stranska sprejela to razpravo, saj je prav ona med volitvami bila izročena največjim težkočam. Pisana opozicija je izkoriščala dobljeno svobodo ter je delala, kar je hotela v savski in primorski banovini. Če pa ima ta opozicija že pogum govoriti o terorju, bo lahko zadovoljna! Naj se izve, kaj vse so delali ti lažni borci demokracije!« — V drugem članku pa pravi ta list: »Za nas bo verifikacijska debata merilo za obnašanje neznatne parlamentarne opozicije, ker se bo v tej razpravi videlo, ali je ta parlamentarna opozicija, ki so vanjo šle vse bivše stranke, prišla v narodno skupščino sodelovat ali pa narodno skupščino ovirat v njenem delovanju.«

SDS in volivni zakon

Belgrajska »Samouprava« piše na naslov voditeljev samostojne demokratske stranke, ki je dne 15. t. m. v Zagrebu tudi sklepala svojo resolucijo, v kateri je ostro kritizirala sedanji volivni red. »Samouprava« pravi med drugim tako: »V tej resoluciji so gospodje iz bivše SDS še enkrat dokazali, da so izgubili smisel za realnost... Ko so postavili kandidatne liste na temelju volivnega zakona, ki ga ni uveljavila sedanja vlada in ki ga ta vlada ni mogla menjati prav po krivdi pajdašev teh tako imenovanih samostalcev, morajo zaradi tega odpasti vsi očitki zoper zakon sam. Ko bi bila SDS, prav za prav lista dr. Mačka, dobila absolutno večino, bi se bila okoristila z vsemi dobrotami tega volivnega zakona in nihče bi ne bil zinil besede. Sicer pa je opozicija tudi verjela, da bo zmagala, zato je tudi postavila svoje liste. Kdor torej danes po volitvah, po porazu nastopa zoper zakon, pomeni to najmanj, da mu manjka takta... Saj JRZ tudi ni kriva, če se je g. dr. Maček malo pošalil s svojimi zavezniki samostalci ter je od vseh njih spustil v skupščino zgolj g. Mamula iz Ogulina. Če je g. Maček mogel z matematiko določiti varne okraje svojim prijateljem, bi se bil lahko potrudil tudi za svoje sotrudnike-samostalce, Vilderja in druge. Toda dr. Maček tega ni hotel, kar pa ni naša krivda...«

Socialisti in nova skupščina

Zagrebška »Slobodna riječ«, glasilo jugoslovanskih socialistov, je prinesla uvodnik o novi skupščini, kjer med drugim tudi tako pravi: »Večinski sistem, kakršnega imamo pred seboj, ima vsekakor to prednost, da more stranka, ki ima večino, vladati brez večjih parlamentarnih pretresov, ki so v politiki večkrat zelo neugodni za vlado. Prav zato mislimo, da mora nova skupščina v polni meri računati z željami in zahtevami vsega ljudstva.«

Madžarska manjšina v Jugoslaviji

Za senatorja je bil imenovan odvetnik v Petrovgradu dr. Imre Varady, ki je po svojem imenovanju dal tole izjavo, kakor poročajo listi: »Položaj madžarske narodne manjšine se je znatno popravil. Madžarska manjšina je vedno želela imeti svoje predstavnike v senatu in skupščini. Tej želji je bilo sedaj ustreženo. Svoje imenovanje imam za prijateljsko gesto do vse madžarske narodne manjšine v Jugoslaviji. Ta gesta bo predmet novega sodelovanja madžarske manjšine z jugoslovansko večino na političnem polju. Madžarska manjšina z veliko pozornostjo spremlja delo in uspehe vlade pri konsolidaciji odnosov z vsemi sosedi Jugoslavije. Visoko cenimo napore vlade, da se ustvari prijateljsko ozračje tudi do Madžarske. Mislim, da more k temu mnogo pripomoči lojalnost madžarske manjšine in njena zvestoba kralju. Na drugi strani pa upam, da bomo sadov tega potem v prvi vrsti deležni mi, madžarska manjšina Jugoslavije.«

Glavni zdravnik Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu

Pred več ko letom dni je bil za glavnega zdravnika Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu izvoljen z večino glasov dr. Josip Ljubin, glavni zdravnik delavske bolnišnice v Daruvaru. To izvolitev pa je potem razveljavilo ministrstvo za socialno politiko, nakar je bil razpisan nov natečaj. Pozneje je to mesto bilo oddano sedanjemu glavnemu zdravniku in ravnatelju dr. Nikoli Mrvošu, dr. Ljubin pa je bil premeščen na okrožni urad na Sušak. — Kakor poročajo zagrebški listi, se je dr. Ljubin zoper te odločbe pritožil na državni svet, ki je sedaj v celoti ugodil Ljubinovi pritožbi. — In sedaj postane zanimivo, kaj bo sedaj. Dr. Ljubinu gre ravnateljska plača od dneva, ko je bil imenovan za ravnatelja. Službo ravnatelja pa ves čas opravlja dr. Mrvoš, ki je bil imenovan za ravnatelja SUZOR bo pač moral dr. Ljubinu plačati, kar mu je državni svet prisodil. Toda kdo bo poslej ravnatelj? Kdo bo upokojen, ali dr. Mrvoš ali dr. Ljubin?

NE PREZRITE! LEPA KNJIGA NE PREZRITE!
NAROČILA ZA NAŠE KNJIŽNE KOLEKCIJE, KI JIH PREJMEMO DO 31. JANUARJA 1939, IZVRŠIMO ZA PLAČILO V 4 ZAPOREDNIH MESEČNIH OBROKIH. ZAHTEVAJTE OGLAS!
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA - LJUBLJANA

Podpora za ZFO

Belgrad, 24. jan. m. Na posredovanje ministra Snoja je minister za telesno vzgojo ljudstva Ante Maštrovič odobril Zvezi fantovskih odsekov podporo 10.000 din za udeležbo na smučarskih tekmah, ki bodo od 9. do 12. februarja t. l. v Frenstatu na Češkoslovaškem.

Barcelonska predmestja že pod silnim ognjem Francovih topov

Francove čete so že dosegle črto Llobregat–Cardoner

Hendaye, 24. jan. dl. — Francove čete so se od juga in jugozapadu že toliko približale Barceloni da njihovo topništvo obstreljuje obrambne postojanke na reki Llobregat. Čete, ki operirajo okrog Manrese, so se prav tako mestu še bolj približale. Na višinah, ki obdajajo Manreso, divjajo hudi boji, ker so rdeči odločeni, da to važno postojanko branijo za vsako ceno. **Po zadnjih vesteh je Manresa že padla v roke nacionalistov.** Severno od Manrese so čete narodne vojske na mnogih mestih dosegle reko **Cardoner,** ki se južno od Manrese izliva v Llobregat. V Pirenejih pa rdeči z veliko hitrico izpraznjujejo dolino reke Segre in tudi mesto Seo de Urgel, da se izognejo obkolitvi. Bojna črta teče trenutno od morja ob Llobregat do Manrese in potem proti severu ob reki Cardoner.

Zmeda v Barceloni

V Barceloni vlada spričo grozeče obkolitve strahotna zmeda. Mesto je brez luči in vlada se boji, da bo stopila v akcijo takoimenovana »peta kolona«, to je Francovi pristaši, ki žive v mestu. Vlada se je premislila in se ne bo selila v Valencijo, ampak bo zaenkrat še ostala v Barceloni, pozneje pa se misli preseliti v Gerono, to je še bližje francoski meji, ako se bo nevarnost povečala. V Gerono so se že preselili nekateri državni uradi in tudi razne komunistične ekseku tive, da bodo bližje meje in da bodo pravočasno mogli rešiti svoje dragoceno življenje čez francosko mejo. Istočasno pa pozivajo prebivalstvo na skrajni odpor. V Barceloni vlada veliko pomanjkanje hrane. Če pride do obleganja, ni misliti, da bi mesto moglo dolgo časa vzdržati, ker ne more preživiti tako ogromnih množic domačega prebivalstva in še beguncev, ki so se iz cele Katalonije zatekli v mesto.

Barbarstva komunistov

V nedavno osvojenih krajih Katalonije pripoveduje prebivalstvo o neverjetnih grozovitostih komunistov, predno so zbežali. V Taregi so komunisti pred umikom zažgali cerkev in kar ni uničil ogenj, so razkopavali s krampi. Cerkev je bila zelo lepa stavba z velikimi umetninami 17. stoletja. V Cerveri so pomorili nad 50 duhovnikov in sicer s tem, da so jih z nožnimi vbodljaji mučili do smrti, kakih 20 pa je bilo ustrelienih. Pred umikom so komunisti pobili celo več bolnikov v bolnišnici. Umorili so tudi več bolniških sester in redovnic, ki so stregle bolnikom.

Lerida, 24. jan. AA. Dopisnik Havasa poroča, da so severne nacionalistične čete dosegle reko Cardoner, medtem ko se centralne čete približujejo prvim hišam Manrese.

Salamanca, 24. jan. AA. Uradni komunike vrhovne komande pravi, da so nacionalistične čete zavzele na sektorju Manresa sledeče kraje: Fanolo, Castelfullit, Pierolo in San Mateo y Arabel. Na sektorju Villafrancha del Panades so nacionalne čete zavzele San Lorenco de Jortons, Subirat in Pau de Sidal, ki je oddaljen 28 km od Barcelone. Nacionalne čete so zasedle tudj Arabal de Barceloneta, Tore Ramon in Herido, ki se nahaja 24 km od Barcelone. Nacionalne čete so ujele včeraj 1.150 republikancev.

Manresa obkoljena

Rim, 24. januarja. AA. Stefani: Po poročilih, ki jih dobivajo listi s katalonske fronte, je pričakovati skorajšnjega padca Barcelone. Nacionalisti uspešno nadaljujejo obkoljevalne manevre in so zavzeli **Martorell** ter pustili za seboj **Manreso.** Nacionalistični oddelki ogrožajo z južne strani že gorovje Monserrat. Barcelonsko prebivalstvo je moglo včeraj z daljnogledi opažovati, kako prodirajo nacionalisti, in so razločno videli oblake prahu, ki so jih dvigale kolone korakajočega vojaštva, in stebre dima od eksplozij granat. **Včeraj popoldne so nacionalisti popolnoma razdejali barcelonsko letališče.** Topništvo maroškega armadnega zbora generala Yague je likvidiralo rdeče letališče v najkrajšem času. Dalje so nacionalisti s silnim letalskim bombardiranjem popolnoma uničili v zadnjih 24 urah nabrežja in razna skladišča ter naprave v barcelonski luki.

Uradno poročajo, da je določen za novega barcelonskega župana Miguel Matteu, in sicer takoj, ko pade katalonska prestolnica v nacionalistične roke.

Tujci beže iz Barcelone

London, 24. januarja. AA. Stefani: Britanski državljani v Barceloni so dobili od konzula sporočilo, naj čimprej zapuste mesto. Dva britanska rušilca križarita 20 milj pred Barcelono. Obe britanski vojni ladji čakata, da prevzameta 20 uradnikov britanskega poslaništva in okoli 200 britanskih državljanov. Britansko poslaništvo je v stalni zvezi z britanskimi pomorskimi oblastmi.

Tudi poslaništvo USA je opozorilo ameriške državljane, naj čimprej zapuste Barcelono. »Daily Telegraph« piše, da bo jutri priplula v Barcelono neka ameriška križarka. Poklical jo je poslanik USA brezžično.

Llobregat prekoračen

Burgos, 24. januarja. Havas: Nacionalistični oddelki so prispeli do črte Llobregat. **Navarske čete so reko prekoračile. Drugi nacionalistični oddelki so pa prekoračili Rio Gardoner in popolnoma obkolili in pustili za seboj s severne strani mesto Manreso.** Maroške čete so ob obali prodrle že daleč v odsek Garaf in mesto zasedle, kjer so bile poslednje zapreke na cesti v Barcelono. **Nacionalisti že vidijo Barcelono. Mesto je v dosegu njihovih baterij.**

Burgos, 24. jan. Havas: V tukajšnjih krogih naglašajo, da sta reki Cardoner in Llobregat veljali za poslednjo utrdbeno črto vladnih čet. Ta črta je zdaj deloma v nacionalističnih rokah. Vladni oddelki so jo skušali braniti, a so se morali umakniti. Nacionalisti se zdaj spuščajo proti barcelonski ravnici. Tudi v drugih odsekih se prodiranje nadaljuje. Na severu prodirajo nacionalisti po cesti v Solsono.

Še 10 km do Barcelone

Burgos, 24. jan. c. Španske nacionalistične čete so danes zavzele Gavo, ki leži ob cesti iz Tarragone v Barcelono. Nacionalisti so sedaj samo še 10 km od Barcelone. Tako so nacionalisti prodrli tudi že skozi zadnjo obrambno črto republikancev pred Barcelono.

Manresa padla

London, 24. jan. c. **Reuterjev dopisnik poroča iz Leride, da so nacionalistične čete popoldne zasedle Manreso.**

Manresa s 40.000 prebivalci je drugo največje mesto barcelonske pokrajine. Leži na severni strani Montserrata ob reki Cardoner. Je važno železniško križišče in središče katalonske vojne industrije. Mesto slovi tudi po trgovini z vinom in oljem. Posebno znamenita je cerkev sv. Ignacija iz 17. stoletja. Pod njo je sloveča votlina sv. Ignacija. V Manresi je sv. Ignacij iz Lojole, ustanovitelj jezuitskega reda, l. 1522 napisal svoio slovečo knjigo o duhovnih vajah.

Vlada se seli v Gerono

Barcelona, 24. jan. c. Španska republikanska vlada se že seli iz Barcelone, in sicer beži vlada proti severu Katalonije v Gerono.

Danes zjutraj je v Barceloni izšel samo en list »Avanguardia«. Snoči je izšel še »El Socialista«, ki ga je pa vsega napisal samo en urednik.

Nacionalistični topovi že obstreljujejo predmestja Barcelone. V pristanišče je priplula francoska križarka »Suffren«, ki bo na razpolago francoskim diplomatskim zastopstvom, da zbeže nanjo v potrebi. Francoski veleposlanik Jules Henry je še v mestu, toda v popoldanskih urah so pričakovali, da bo vsak čas odšel iz mesta.

Prav tako so tudi angleška konzularna zastopstva opozorila vse angleške državljane, da naj se umaknejo na angleške vojne ladje, ki so v barcelonskem pristanišču. Tudi ameriška konzularna zastopstva so razglasila ameriškim državljanom, da so v barcelonskem pristanišču tri ameriške vojne ladje.

Barcelona, 24. jan. Vojni dopisnik »United Pressa« poroča: Prvič, odkar divja v Španiji državljanska vojna, so prebivalci Barcelone lahko videli razsvetljeno nočno nebo, ki se je rdečilo od ognjenih zubljev gorečih vasi v področjih z one strani reke Llobregata. Grmenje topov se je vedno bolj bližalo mestu in proti večeru so že prve nacionalistične granate udarjale v predmestja Barcelone. Naglo napredovanje čet generala Franca je zelo iznenadilo prebivalce Barcelone, ki pa so bili kljub temu prisiljeni, da z mrzlično naglico delajo na obrambni črti pred mestom. Od ponedeljka dalje je Barcelona v vojnem stanju. Stari del mesta in luka sta po 26 bombardiranjih v zadnjih 50 urah spremenjena v razvaline. Samo tekom včerajšnjega dne so nacionalistična letala trinajstkrat bombardirala republikanske položaje in luške naprave. Tudi davi zarana so nacionalistična letala trikrat bombardirala republikanske postojanke. Ljudstvo je pričelo bežati iz Barcelone v smeri proti francoski meji. Mesto daje isto sliko, kakor svoječasno Madrid. V ministrstvih se prav tako vodijo mrzlične priprave za premestitev tajnih arhivov.

(Nadaljevanje s 1. strani)

neži sedaj izjavljajo, da jim gre samo za to, da obnove tisoč let staro državo sv. Štefana, v protislovju z vsako razumno politiko, ki računa z dejstvi, potem naj si ti sanjači in raziskovalci oblakov zapomnijo, da je tudi nemška cesarska krona vzor, ki ni nič manj blesteč in nič manj privlačen, kakor krona sv. Štefana! Prepričani smo, da bo madžarska državnopolitična moč v stanu premagati te notranje nemirneže in tako odstraniti vse ovire na poti v boljšo bodočnost.

Poljski glas o sporazumu z Nemčijo

Varšava, 24. jan. AA. List »Polska Zbrojna« prinaša o priliki petletnice nemško-poljskega sporazuma članek, v katerem med drugim pravi, da je bil ta sporazum osnova za nove odnošaje med Nemčijo in Poljsko. Ako je prav obletnica podpisa poljsko-nemškega sporazuma izbrana za obisk nemškega zunanjega ministra v. Ribbentropa v Varšavi, potem je to najboljši dokaz, da je glavna svrha tega potovanja manifestacija za nadaljnjo trajanje tega sporazuma. Sporazum v toku zadnjih pet let ni ničesar izgubil na svoji važnosti. **Gotovi mednarodni krogi so mislili da poljski sporazum ne bo dolgo ostal v veljavi, toda obisk v. Ribbentropa v Varšavi bo najboljši odgovor tem krogom. Poljsko-nemški sporazum je dokazal, da sosednje države z dobro volio lahko rešijo vsa medsebojna gospodarska in politična vprašanja, ki se jih tičejo.**

Samo ena volivna lista v Karpatski Ukrajini

Chust, 24. januarja. AA. ČTK: Tiskovni odsek pri vladi Karpatske Ukrajine poroča, da je predsednik volivnega odbora dobil dve kandidatni listi za deželni zbor Karpatske Ukrajine. Prva lista je lista stranke ukrajinske nacionalne unije; na niej so zastopane tudi češke, nemške in romunske manjšine. Druga lista je pa lista kandidatov rusinske skupine, toda njo so predlagatelji dobili zaradi raznih pomanjkljivosti nazaj. Volivni odbor je dobil tudi listo pravoslavcev, vendar jo je zavrnil.

Konferenca jugoslovanskih škofov

Zagreb, 24. jan. b. Danes ob 9 dopoldne se je pričelo zasedanje škofovske konference pod predsedstvom hrvatskega metropolita nadškofa dr. Al. **Stepinca.** Zasedanjem prisostvujejo v škofovski dvorani sledeči nadškofje: **Dobrečič, Sarič, dr. Ujčič,** in škofje: **dr. Akšamovič, dr. Benefačič, dr. Burič, Butorac, Carevič, Garič, Mišič, Mileta, Pušič, dr. Rožman, dr. Tomažič** in **dr. Srebrnič.** Na konferenci se bavijo nadškofje in škofje z raznimi aktualnimi vprašanji. Konferenca je trajala vse dopoldne in se nadaljevala ob 4 popoldne. Računajo, da bo konferenca zaključena v soboto, nakar bo izdano poročilo o njej.

Iz skupščine

Belgrad, 24. jan. m. Na današnji seji verifikacijskega odbora so bili po sprejetju zapisnika včerajšnje seje najprej osporjeni mandati v donavski, nato pa v moravski banovini. V donavski banovini 7, v moravski 5, skupno 12 mandatov.

Na popoldanski seji je bila razprava o osporjenih mandatih v vardarski banovini. Potrjeni so bili vsi mandati, razen dveh, in to za bosilgradski in vlasotinački okraj, ki sta bila rezervirana za prihodnjo sejo. Iz zetske banovine pa sta rezervirana še dva mandata, to je skupno 4 mandati. O teh mandatih bo razpravljal verifikacijski odbor na jutrišnji seji, kakor tudi o mandatih 46 poslancev dr. Mačka, ki skupščini niso še predložili svojih pooblastil. Seja verifikacijskega odbora bo prekinjena za nekaj dni zaradi sestave poročila za plenarno sejo narodne skupščine.

Seja Zveze hranilnic

Belgrad, 24. jan. m. Včeraj in danes je bila v Belgradu seja Zveze hranilnic Jugoslavije. Na seji so razpravljali o vzornih pravilih, ki se bodo izdala v smislu določil uredbe o občinskih hranilnicah. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o noveli uredbe o občinskih hranilnicah, ki se je izkazala za potrebno, ter o pravilniku za organizacijo Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije po tej uredbi.

Hranilnico dravske banovine je zastopal na seji generalni ravnatelj dr. Mirko Božič, ljubljansko mestno hranilnico pa dr. Černe, Zvezo jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani tajnik dr. Murko.

Tekma smučark na Pokljuki

Belgrad, 24. jan. m. V soboto 28. t. m. in v nedeljo 29. t. m. bo na Pokljuki izredno važna tekma jugoslovanskih smučark v alpski kombinaciji. Tekme bodo kot zaključek ženskega smučkega tekmovalnega tečaja ministrstva za telesno vzgojo ljudstva, katerega je obiskovalo 20 najsposobnejših tekmovalk iz vse države. Tečaj vodita znana tekmovalca Tone Dečman in Frenk Čarman.

Tolovaj oropal poštarico

Zagreb, 24. jan. b. V Leskovcu na Hrvaškem je neznani ropar napadel poštarico Dragico Kuftinec, ki je nosila poštno vrečo iz železniške postaje na vlak. Ropar jo je vrgel na zemljo in ji odvzel 18.700 din ter neznanokam izginil. Ropar je poštarico vrgel na tla tako močno, da je dobila več ran, na kar ji je odvzel plen in izginil.

Minister Maštrovič obišče Ljubljano

Belgrad, 24. jan. m. Naš belgrajski dopisnik je izvedel v ministrstvu za telesno vzgojo ljudstva, da bo ministeru Maštrovič uradno obiskal športne organizacije v Ljubljani in druge važne športne ustanove v Sloveniji v začetku februarja, takoj po obisku v Zagrebu.

Osebne novice

Belgrad, 24. jan. m. Na predlog prosvetnega ministra so prestavljeni naslednji meščanskošolski nastavniki v Sloveniji: Domnik Drago iz Mežice za upravitelja meščanske šole v Slovenjgradcu, Korbecki Olga iz Šoštanja v Kulo (donavska banovina), Volk Cecilija iz Ljubljane v Zagorje ob Savi, Pogačnik Vida iz Ljubljane v Kranj, Bandel Marija iz Ljubljane v Domžale, Novak Hermina iz Ormoža v Slovenske Konjice. — Po kazni je upokojen nastavnik Vavda Milan iz Vojnika.

Belgrad, 24 jan. m. Za zdravstvenega višjega pristava je prestavljen dr. Vladimir Kajzelj na Higienski zavod v Ljubljani iz državne splošne bolnišnice v Ljubljani. — Upokojena je Alojzija Novak-Kristl, strokovna učiteljica na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani.

*

Belgrad, 24. januarja. AA. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Stojadinović je danes sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu francoskega poslanika na našem dvoru Raymonda Brugera in madžarskega poslanika Bakacsa Besenyenyija.

Belgrad, 24. jan. AA. Danes dopoldne ob 9. do 13. ure je bila v kabinetu finančnega ministrstva pod predsedstvom Dušana Letice seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Na seji so razpravljali o tekočih vprašanjih. Seje so se udeležili vsi zainteresirani ministri.

Več ladij kliče na pomoč

Strašna neurja na francoski atlantski obali

Brest, 24. januarja. AA. Ob obali Atlantskega oceana že 24 ur vlada strahovito neurje. Veliko število parnikov se nahaja v kritičnem položaju. Reševalni remorkerji so morali priti na pomoč angleški tovorni ladji »Melsros«, kateri je pretila nevarnost, da nasede v bližini otoka Rond. Dalje so morali remorkerji reševati grško ladjo »Avra«, ki se ji je pokvarilo krmilo. Na pomoč je klical dalje čilski parnik »Aconsagua«, ki se nahaja na poti v Irsko, grški parniki »Turkia«, »Stramos« in »Ikarion« ter danski parnik »Swemp« in angleški »Bramhill«.

Gospodarski stroj Nemčije in njega vodje

Nočni posvet pri maršalu Göringu v Karinshallu

Potem, ko je odšel dr. Schacht, se bo nemško gospodarstvo še bolj usmerilo na oborožitev naroda. Zanimivo je vedeti, kdo so možje, ki bodo pod vodstvom feldmaršala Göringa to delo vodili.

Maršal

V berlinskem Karinshallu, kjer stoluje feldmaršal **Göring** in večkrat opazuje z malo električno železnico, ki je speljana po umetni gorski pokrajini z mostovi, viadukti in tuneli ter sem in tja v svojo večjo zabavo uprizori tudi kakšen karambol, so zdaj zelo važne seje. Göring, ki je, kakor vemo, predsednik pruske vlade in voditelj gospodarske štiriletke, se jih udeležuje kar v svoji znani temnozeleni usnjati lovski uniformi z jahalnimi hlačami in visokimi švedskimi škornji, opasan s zlatim lovskim nožem. Te seje so odločilnega pomena za bodoče nemško gospodarstvo.

Funk

Mož, ki sedi Göringu na desnici je dr. Walter **Funk**, ki ga poznamo iz njegovega lanskega bivanja v Jugoslaviji. Postal je po odstopu dr. Schachta predsednik nemške državne banke. Funk je jako zanimiva osebnost. Bil je svojčas urednik gospodarskega dela berlinske »Börsenzeitung«.

Göring

Odkar je postal državni gospodarski minister, je predvsem delal nato, da stopi na mesto dr. Schachta tudi v emisijski banki, ker se mu Schachtove smernice niso zdele povsem v skladu s politiko državnega vodje Hitlerja. Mogoče je Schacht po ostrem umu, široki razgledanosti in zmožnosti kombinacije nenadomestljiv, toda Funk ga v obstoječem režimu prekaša po dosledni črti narodno socialistične politike, ki zahteva popolnoma enoten pogled na vse narodne probleme.

Löb

Na levo od Göringa je generaloberst **Löb**, ki je najsposobnejši med svetovalci ministrskega predsednika. Löb je na novo organiziral celokupno proizvodnjo nemških surovin. On je tudi razporedil tovarne po narodno obrambnih vidikih ter si zlasti prizadeval, da se kolikor mogoče zgradijo celotno ali delno pod zemljo, da jim ne morejo škodovati letala. Löb je duša nemške četrtletke in ima v resnici naravnost genialne ideje.

Brassert

Tretji pomočnik Göringa je najbolj romantični pojav izmed vseh. Piše se Herman Aleksander **Brassert** in je menda najstarejši od vseh; ima že 60 let. Kot 18letni mladenič se je izselil v Ameriko, kjer je dobil skromno službo pri jeklarski družbi v Illinoisu. Ker je bil dečko zelo brihten, je že s 26 leti postal ravnatelj te družbe in večkratni dolarski milijonar. Po vojni je ustanovil v Chicagu svetovno znano tvrdko Brassert in Comp., ki je odprla podružnico v Londonu. Brassertu se je posrečilo, da je vsa velika angleška jeklarska podjetja združil v en sam trust, takozvano Lancashire Steell Corporation. Na to osebnost je opozoril Göringa znani führerjev diplomatski strokovnjak Wiedemann, ki, kakor znano, večkrat potuje v London. Göring je Brasserta poklical v Berlin ter mu po Anschlussu zaupal preuredbo avstrijskega gospodarstva. Dočim je Löb genialen, je Brassert praktičen in vedno zadene pravo, zaradi česar navadno odločuje, če se člani Göringovega gospodarskega sveta v čem ne vjemajo.

Todt

Göring pa je v svrho poenotenja nemškega gospodarstva zbral okoli sebe tudi druge sposobne ljudi. Med nje spada v prvi vrsti dr. **Todt**, ki gradi ceste rajha. Sloveče omrežje avtoželeznic, ki se čedalje bolj razširja, je delo tega sijajnega inženirja, ki se je tudi udejstvoval pri gradbi Siegfriedove črte na meji s Francijo. Todt je dobil na zadnjem državnem kongresu v Nürnbergu narodno nagrado 100.000 mark, ki sedaj v rajhu nadomestuje Noblovo nagrado.

Keppler

Todtov tovariš **Keppler** proučuje geofizikalne razmere Nemčije ter je našel že veliko gmot, ki lahko nadomestujejo druge sirovine.

Syrup

Potem imamo dr. **Syrupa**, ki mora skrbeti za delovne sile. Znano je, da potrebuje Nemčija danes delavcev, ker za njen ogromni delovni načrt ne zadostuje 6 milijonov ljudi, ki jim je država zopet preskrbela dela. Dr. Syrup išče tudi v rajhu samem ljudi, ki bi se mogli še pritegniti delu predvsem na polju, v kamnolomih in v kovinarskih obratih.

Göring ima namen, da odslovi vse ljudi, ki niso sposobni za izvajanje gospodarskega načrta pa sploh za smernice vsedržavne politike, ki je tako tesno zvezana z gospodarstvom, da je tudi Državna banka odslej samo člen v verigi državnega, političnega in gospodarskega sistema in se je moral zaradi tega dr. Schacht umakniti Funku. Pa tudi Wiedemann je šel in sicer za generalnega konzula v San Francisco, kar pomeni, da v Nemčiji sami nima nobene naloge več.

Schacht Funk

Kaj je v skladu s katoličanstvom?

»Osservatore Romano« se v članku od 17. januarja na prvi strani peča s predavanji bivšega profesorja ovijedske univerze Mendizabala po Franciji. Na teh sestankih so bile namreč sprejete resolucije, ki naj bi veljale za ves katoliški svet in v katerih je rečeno, da morajo spričo španske žaloigre katoličani biti svobodni, da v isti meri sočustvujejo, oziroma držijo, kakor to pač ustreza subjektivnemu stališču vsakega, bodisi z eno, bodisi z drugo stranko v Španiji.

Glasilo svete stolice to stališče, ki ga je objavil pariški »La Croix«, odločno zavrača, ker je nevzdržljivo tako po sebi kakor tudi s katoliškega stališča. Za katoličane je — tako pravi — merodajno, kar je Špancem, ki so zbežali pred grozodejstvi rdečega režima, rekel sveti oče, ko je obžaloval dogodke, »ki kažejo, kako zelo so v Španiji od ateistične vlade ogroženi temelji vsakega reda, kulture in krščanstva«. Katoličani pa tudi ne smejo prezirati izjave vseh španskih škofov, kateri se je pridružil katoliški episkopat vsega sveta. Papež je ob drugi priliki, ko je sprejel poslanstvo nacionalne Španije, pohvalil prizadevanje tiste »stranke v Španiji, ki si je postavila težko nalogo, da brani in vzpostavi pravice v čast Boga in vere, to je, pravice in dostojanstvo vesti, ki je temelj vsakega človeškega in državljanskega blagra«, ter je to njeno prizadevanje blagoslovil.

Kako more katoličan — se sprašuje »Osservatore« — spričo tega simpatizirati z režimom, ki je katoličanstvo oropal svobode, Cerkev krvavo preganja in v svoji ateistični postavodaji gazi krščansko moralo? Če bi katoličani sledili resolucijam, ki jih je predlagal g. Mendizabal, da bi namreč lahko črnemu rekli belo in belemu črno, bi se mogla tudi najvažnejša vprašanja sveta rešiti ob popolni nevtralnosti v moralnih vprašanjih. Takega stališča pa katoličani ne morejo sprejeti in kdor kaj takega priporoča, bi se moral zavedati, da mu tako zadržanje narekujejo nacionalne ali strankarski koristi, nikakor pa ne krščanska vera.

Kako Švedi branijo svojo demokracijo in svoj mednarodni mir

Kakor vse severne države, ki so sklenile, da bodo v kakšnem splošnem evropskem spopadu ostale nevtralne, se tudi Švedska močno oborožuje, da to nevtralnost v potrebi brani tudi z orožjem.

Švedska nima narodnih manjšin, za katere bi se kdo potegoval, pač pa **ogromna ležišča železa**, in tudi zlata dobiva toliko, da je v tem pogledu za Rusijo na drugem mestu v Evropi. Njena trgovina znaša na vsako glavo prebivalca letno 270 mark (4000 din), dočim znaša v Nemčiji samo 130 (2000 din). V vojni bi mogla kakšna država smatrati, da krši Švedska nevtralnost, če dobavlja rude državi, ki je v nasprotnem taboru. Ker pa Švedska vodi zelo previdno politiko, da se ne zameri ne enemu, ne drugemu taboru v Evropi, so Švedi zelo srečen narod, ki se mu zaradi dogodkov v Evropi ni treba veliko vznemirjati. Dogodke na Češkoslovaškem lanskega leta so opazovali tako, kakor na primer izide znanih konjskih dirk v Ulriksdaalu.

Švedi vedo, da kakšni deželi grozi resna nevarnost od zunaj le, če notranje razmere niso v redu. **Zato nikomur na Švedskem ne pade v glavo, da bi bil ali postal revolucionar, naj je tudi vpisan v socialistično strokovno organizacijo. Vsak Sved preveč ljubi svojo državljansko svobodo, da bi jo zlorabljal in izpostavljal nevarnosti, da jo zgubi. Zato se vsak strogo drži postave in policija nima nobenega razloga, da bi svoboščine državljanov omejevala.** Ko je kralj Gustav letos praznoval osemdesetletnico svojega rojstva, je vsak Sved, naj stoji še toliko na levici, nosil kraljevski znak. Kdor sreča kralja, ko se pelje brez vsakega policijskega varstva skozi stockholmske ulice, ga pozdravi. On pa tudi občuje z vsakomur naj bo bankir ali delavec. Isto velja za prestolonaslednika Gustava Adolfa in vse člane dinastije Bernadotte. Ker tudi med narodom vlada resnično demokratičen duh, ki ne pusti preveč naraščati strankarskega trgovanja z državljanskimi svoboščinami v prid klikarskim koristim, se želja po kakšni diktaturi na Švedskem do zdaj ni pojavila, in listi, ki so last brata znanega samomorilca, veleindustrijalca Ivarja Kreugerja, ki so začeli neke vrste nacionalistične propagande po tujem zgledu, ne najdejo v javnosti odmeva.

Na Švedskem je postava, **da si noben inozemec ne more prilastiti zemlje.** Prav tako zelo pazijo, da bi delnice velike tovarne orožja Bofors ne prišle v tuje roke. Spričo velekapitalizma pa seveda ni mogoče izločiti vpliva tujega kapitala popolnoma. Tako na primer imajo **ameriški finančniki** pravico izkoriščanja velikih lesnih podjetij, kar pa je politično brez pomena. Visoko na severu je meja med Švedsko in Finsko, na katero meji sovjetska Rusija. Ker bi Sovjetija mogla v vojni poizkusiti, da se polasti Helsinka in bi tako mogla postati neposredni soseed Švedski, bi lahko Nemčija smatrala, da je ogrožena. **Zato je švedski generalni štab sklenil, da severovzhodno mejo močno zavaruje z neke vrste »Maginotovo« črto. To je potrebno, da ne bi kdo smatral, da bi bilo treba Švedsko pritegniti k osi Rim-Berlin, da bi se tako odvrnila nevarnost kakšnega ruskega predora do švedske meje.**

Švedska se torej slekoprej uspešno brani proti vsakemu poizkusu enega ali drugega bloka, da bi jo pritegnil k sebi.

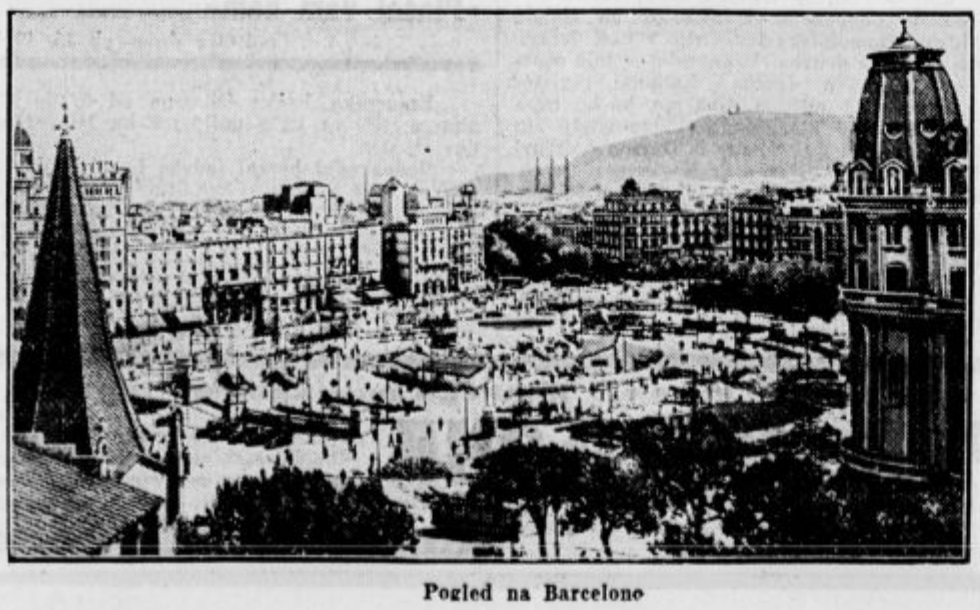

Pogled na Barcelono

Jeli potrebno

neprestano opozarjati na »Bayer«-jev križ na Aspirin-tabletah? Pač, kajti vedno znova se pojavljajo patvorbe z nakano, okristiti se s svetovnim slovesom Aspirin tablet.

ASPIRIN

TABLETE

Oglas reg. pod S. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

Ciano v Berlin

V državnem zboru 30. januarja bo Hitler postavil kolonijalne zahteve

Berlin, 24. jan. TG. V Berlinu splošno govorijo, da bo italijanski zunanji minister grof Ciano v kratkem potoval v Berlin. V Berlinu bo po teh vesteh navzoč ob priliki zasedanja državnega zbora dne 30. januarja, ko bo državni kancler Hitler znova podčrtal nemške zahteve po kolonijah. Pri tej priložnosti naj bi tudi grof Ciano imel govor, v katerem bi povedal, da imajo nemške zahteve po vrnitvi kolonij kakor tudi naravne težnje italijanskega naroda, isti cilj. Vest o prihodu grofa Ciana v Berlinu na uradnem mestu še ni bila zanikana.

Izmišljene vesti

Berlin, 24. jan. c. Pariški listi so te dni objavili vest, da misli nemško vojno ministrstvo prirediti velike manevre vseh nemških vojnih sil v sredini prihodnjega meseca. Pariški listi so tudi pisali, da bi nemška vojska bila tedaj obenem z italijansko pripravljena na vse in da bi nemška armada morala »zasesti« Nizozemsko ter tako posebno vznemirjati Anglijo, ki bi nato morala biti mirna.

Zastopnik vojnega ministra pa je danes povabil zastopnike tiska in jim izjavil, da so vse te vesti izmišljene. Večji manevri nemške vojske bodo nabrž šele drugo leto, jeseni bodo pa redni manevri posameznih edinic nemške vojske, kakor se to redno vrši vsako leto v vseh armadah.

Chamberlain povabljen v Tokio

Tokio, 24. januarja. b. Iz krogov zunanjega ministrstva prihajajo vesti, da bo japonska vlada povabila britanskega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa na obisk v Tokio Japonski krogi smatrajo, da bi ta obisk največ doprinesel k vzpostavitvi prijateljskih odnosov med Veliko Britanijo in Japonsko ter bi britanska državnika lahko na licu mesta videla cilje japonske politike in pa tudi položaj na Daljnem vzhodu.

Trupli msgr. Seipla in dr. Dollfussa iz grobnice v cerkvi - na pokopališče

Dunaj, 24. jan. AA. DNB.: Krsti s truplom pokojnega Seipla in Dollfussa, ki sta bili doslej v posebni spominski cerkvi, bodo prenesli na pokopališče, kjer sta bili prej pokopani.

Na drugo obletnico pakta večnega prijateljstva z Bolgarijo

Belgrad, 24. jan. AA. O priliki dveletnice podpisa pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo, je bolgarski poslanik na našem dvoru Ivan Popov priredil 24. t. m. večerjo na čast ministrskega sveta in zun. ministru dr. Stojadinoviču. Na večerji so bili poleg predsednika vlade še predsednik senata dr. **Anton Korošec,** prometni minister **dr. Mehmed Spaho,** vojni minister general **Nedić,** minister dvora **Antić** in minister Jankovič, maršal dvora Čolak-Antić in drugi odličniki.

Sofija, 24. januarja. AA. Havas: Na mesto pokojnega bolgarskega pariškega poslanika **Batolova** pojde v Pariz za poslanika **Balabanov,** dosedanji bolgarski poslanik v Pragi.

Belgrad, 24. jan. m. Z jutranjim brzovlakom je dopotoval v Belgrad ban dravske banovine dr. Marko **Natlačen** ter je v banovinskih zadevah posredoval v več ministrstvih.

»Klub za intelektualno sodelovanje« v Belgradu

Belgrad, 23. januarja.

Pretekli teden je bil občni zbor »Kluba za intelektualno sodelovanje« jugoslovanskih razumnikov. Po občnem zboru je bila v hotelu »Srpski kralj« slavnostna večerja, katere so se med drugim udeležili tudi predstavniki vlade, prosvetni minister Kujundžič, minister trgovine in industrije Kabalin in senator Smodej.

Prosvetni minister **Kujundžič** je v uvodni besedi izjavil, da pomeni delovanje kluba doprinos k uresničenju besed predsednika vlade g. dr. Stojadinoviča, ki je nedavno izjavil, da mora Belgrad postati nacionalno, kulturno in trgovsko središče Jugoslavije. Nadalje je prosvetni minister izjavil, da bo, kakor doslej, podpiral plemenito stremljenje kluba moralno in materialno.

Nato je povzel besedo minister **Kabalin**, ki je poudarjal potrebo najožjega kulturnega sodelovanja med jugoslovanskimi razumniki. Vsaka neenotnost izzove krizo, ki lahko prinese narodu nepopravljivo škodo. Kosovo se ne sme nikdar več ponoviti, zato morajo v bodoče vsi intelektualci usmeriti svoje delovanje k cilju nacionalne in kulturne spojitve, ker bomo edino tako lahko obvarovali svojo ljubo in veliko domovino Jugoslavijo.

Govor obeh ministrov je bil od prisotnih pozdravljen s toplim odobravanjem.

Zaključno besedo je povzel senator **Smodej** kot predstavnikov Slovencev na tej večerji. — V uvodu svojega govora je izjavil, da je do vseh podobnih poskusov precej skeptičen, ker so na žalost doslej še vedno pokazali svojo jalovost. Pri tem klubu pa opaža razveseljiv pojav, da je prevzela vodstvo plemenitega pokreta mladina, ki se ne bo ustrašila napornega dela za kulturno zbližanje našega ljudstva. Kaj pomenijo besede kultura in intelektualno zbližanje? **Kultura pomeni poštenost misli in dejanj.** Kaj nam koristi velik razumnik — če je nepošten? Tudi gangsteri so lahko inteligentni, toda njihova nepravilno usmerjena inteligenca prinaša veliko škodo. Naloga kluba naj bo predvsem dvigniti ljudi iz današnje težke moralne krize in jih vzgojiti k poštenemu medsebojnemu delovanju. Druga naloga kluba naj bo ta, da se bo ljudstvu odprlo veliko knjižno bogastvo. Ljudstvo je treba naučiti pisati in s tem pobijati analfabetstvo, ki je ponekod še vedno zelo razširjeno med ljudstvom. Zatem bomo šele lahko govorili o pravem kulturnem zbližanju.

Za svoja izvajanja z globokim jedrom resnice je bil senator Smodej nagrajen s toplim aplavzom. S tem je bil aficielni del slavnosti končan.

Nekaj računa

Ljubljana, 23. januarja 1939.

Včeraj smo poročali o zborovanju ljubljanskih gostilničarjev. Na tem zborovanju je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri zahteva gostilničarski stan v Ljubljani 5 zastopnikov v občinskem svetu (mimogrede povedano sta v ljubljanskem mestnem svetu dva gostilničarja). Na zborovanju je bilo tudi povedano, da plačajo gostinska podjetja v Ljubljani 6 milij. din običinskih dajatev. To je velika vsota, ki pa ne gre samo iz žepa naših uvaževanih gostilničarjev, ampak naj nam dovolijo, da se oglasimo k besedi tudi mi, ki samo pomagamo našim gostilničarjem plačevati ta bremena ljubljanski mestni občini...

Pojdimo nekoliko dalje. Od vsega mestnega proračuna za 1938-39 odpade na dohodke podjetij 47.85 milij. din. Mislimo, da tu prispeva vsak meščan pri vsakem računu za elektriko in vodo ter plin itd., tako da tega ne moremo vzeti za podlago nadaljnjega izvajanja. Vzemimo pa druge dohodke: občinsko doklado na neposredne davke, občinske davščine in pristojbine ter trošarino in uvoznino. V veliki meri plačujejo to naši gospodarski stanovi: trgovci, obrtniki, gostilničarji in industrijci. To vse skupaj nanese 53 in pol milijona dinarjev, dočim znaša ves proračun mestne uprave 70 milij. din. Po tem ključu bi na trgovce, obrtnike, industrijce in gostilničarje odpadlo nad tri četrtine zastopnikov v občinskem svetu ali od 56 sedanjih občinskih svetovalcev z županom in podžupanom vred 42. Za vse druge jih ostane samo 14. Pravilno je, da so gospodarski stanovi primerno svoji moči v samoupravnih zastopstvih, toda kaj bodo rekli na to drugi stanovi, ki so tudi številni: zasebni in javni uradniki, delavci in vsi drugi. Ali se naj bi ti zadovoljili samo s 14 svetovalci? Treba je pravilno odmeriti sile tudi v samoupravnih zastopstvih, posebno danes, ko odloča večina in so glasovi enakovredni bodisi enega ali drugega.

Gospodarstvo

Nesebično delo našega zadružništva

Zadružna zveza v Ljubljani, naša najmočnejša osrednja zadružna organizacija, je izdelala statistiko o poslovnju svojih članic v letu 1937, katero statistiko je sedaj tudi objavila v svojem glasilu »Narodni gospodar«, ki vstopa že v 40. letu svojega izhajanja. Iz te statistike posnemamo nekaj podatkov za leto 1937, kakor tudi za prejšnja leta.

Število zvezinih članic je v letu 1937 naraslo od 682 na 707. Statistični pregled pa se nanaša na 683 (658) zadrug, ker ostale zadruge niso poslale svojih računskih zaključkov. Vse v statistiki vsebovane zadruge so imele skupno 144.475 članov. Število članov je sicer od leta 1936 dalje naraslo, vendar še ne dosega števila, doseženega n. pr. v letu 1932, ko je štelo 628 zvezinih članic 166.746 članov. Pa tudi med posameznimi vrstami zadrug opažamo znatne izpremembe. Število članov kreditnih zadrug je tudi v letu 1937 padlo, in sicer od 89.670 na 87.288, dočim je pri ostalih zadrugah število članov naraslo od 50.947 na 57.187.

Razlike v številu članov med posameznimi zadrugami so velike. Tako je imela najmanjša kreditna zadruga 16 članov, največja 4203, podobno je pri ostalih vrstah zadrug.

Celotni promet zadrug se je od leta 1936 na 1936 zopet zmanjšal: od 3125.7 na 2820,6 milij. din, in sicer pri kreditnih zadrugah od 2151.1 na 1895.9 milij. din, pa tudi pri ostalih zadrugah se je nekoliko zmanjšal, vendar v manjši meri kot pri kreditnih zadrugah.

Lastna sredstva naših zadrug so bila zelo prizadeta z uredbo o likvidaciji kmetskih dolgov in so se že od leta 1935 na 1936 zmanjšale rezerve zaradi odpisov kmetskih dolgov od 49.4 na 26.9 milij., leta 1937 pa še nadalje na 23.5 milij. din. Vsota vplačanih deležev polagoma narašča in je znašala leta 1935 6.9, leta 1936 7.2 in leta 1937 8.4 milij. din.

Uspešni račun izkazuje izboljšanje, saj se je čisti dobiček vseh zadrug povečal od leta 1936 na 1937 od 2.0 na 3.5 milij., dočim so se skupne izgube zmanjšale od 6.08 na 1.02 milij. din.

Računski zaključki še ne kažejo posebnega izboljšanja kreditnih zadrug, saj so njih vloge še padle, pa tudi posojila so se ponovno zmanjšala. Skupno vodijo naše kreditne zadruge (skupno s 13 zadrugami s Hrvaškega) še za 912 milij. din vlog, 211 milij. din posojil, na prehodnem računu pri Priv. agrarni banki 125, terjatev od države je 83 milij. din, dočim znašajo naložbe 283 milij. din.

Najnižja obrestna mera za vloge je bila pri neki zaščiteni posojilnici 1%, najvišja 5%, povprečna 2.5%. Najnižja obrestna mera za posojila je znašala 2% (leta 1936 3%), najvišja pa 9—10 (9%), tako da je bila leta 1937 srednja obrestna mera za posojila 6% (leta 1936 6.25%).

Končno so zanimive številke, ki jih navaja zveza v svoji statistiki o upravnih stroških v primeri z vsem prometom posameznih vrst zadrug. Ta statistika nam kaže, s kako majhnimi režijskimi stroški dela naše zadružništvo, ki res nesebično vrši svojo funkcijo v korist svojim članom, pa tudi vsega slovenskega gospodarstva. Upravni stroški so znašali v promile prometu:

	1936	1937
hranilnice in posojilnice	3	3
prodajne zadruge	22.2	16.2
mlekarske zadruge	30	18.8
obrtne zadruge	14.2	15.0

Dražba krzna v Ljubljani

O dražbi kož divjačine dne 23. januarja v Ljubljani smo prejeli tole poročilo:

Kakovost krzna, ki je bilo v vposlano v Ljubljano skoraj iz vseh predelov naše države, je bila v splošnem srednja. Najboljše so bile kune belice in gorske lisice. Slabo je bilo krzno poljskih lisic in ne posebno dobro tudi ne kun zlatic; zadnje so kljub temu dosegle ceno, ki je do 35% višja od one na zadnji aukciji v Leipzigu.

Naprodaj je bilo največ lisic, za katere žal še vedno ni zanimanja. Upoštevati je sicer treba, da se je zadnje leto v nekaterih državah trgovina s krznom preusmerila, da obstoje devizne težkoče in ostre uvozne omejitve, kar vse vpliva na trgovino s krznom in ceno. Lisic je na tujih tržiščih dovolj in doma še vedno preveč. Svoječasna visoka cena lisicam je premotila naše lovce, da so plenili v svojih loviščih lisice tudi s strupom. Morda je baš strup kriv, da je število uplenjenih lisic vsako leto preveliko in da so zato cene znatno padle in deloma sploh ni zanimanja. Na dražbi se je prodala komaj ena tretjina lisic, ostanek pride na dražbo meseca marca, ko bo mogoče položaj že bolj razčiščen in izvoz olajšan.

Zanimivo je, da so kupovali kupci krzno v ponedeljek dopoldne v prosti prodaji na sejmu in ga popoldne deloma izročali v prodajo na dražbi, kjer so dosegli višje cene.

Krzno se je kupovalo za Anglijo, Francijo, Nemčijo in domačo porabo v državi.

Dosežene cene za prvovrstno krzno so bile naslednje:

lisice (poljske)	din	100.—
lisice (gorske)	„	140.—
lisice (posebni komadi)	„	180.—
kune zlatice	„	1000.— do 1320.—
kune zlatice (posebni komadi)		do din 1500.—
kune belice	„	550.— do 600.—
dihurji	„	80.— do 110.—
vidre	„	320.— do 400.—
zajci (zimski)	„	7.—
srne (zimske)	„	9.—
srne (letne)	„	16.—
jeleni	„	40.—
damjaki	„	13.—
jazbeci	„	70.— do 76.—
divje svinje	„	10.—
divje mačke	„	50.—
pižmovke (bisam)	„	25.—

Prihodnja dražba bo 6. marca 1939.

Danes nepreklicno zadnjikrat ob 16., 19. in 21. Najpretreslivejši ljubavni roman dveh mladih ljudi! Mogočna carica Katarina Vel. je uničila njuno srečo s kruto smrtno obsodbo

Kneginja Tarakanova

Ne zamudite tega krasnega filma!
Telefon 22-21 **KINO UNION**

Kaj bo z italijanskim monopolom za uvoz lesa

Letos v začetku leta je italijanska vlada sklenila reorganizirati italijanski uvoz lesa tako, da bi ves uvoz lesa šel skozi posredovanje posebne ustanove. Zaradi interesov našega lesnega izvoza so naši uradni predstavniki v Rimu, kot poroča »Jugoslovanski kurir«, intervenirali, da se sklep italijanske vlade izpremeni tako, da bodo zaščiteni interesi našega izvoza lesa. Pristojno italijansko ministrstvo je določilo, da se reorganizacija odloži do 1. junija 1939. Uvoz bo šel potemtakem v Italijo prav tako kot doslej. Pravijo pa tudi, da bo nameravana organizacija italijanskega uvoza izvedena šele v prihodnjem letu.

Terjatve pri dunajski Poštni hranilnici

Na prizadevanje naših ministrov je ministrski svet, kot smo že svoječasno poročali, dne 13. maja 1937 sklenil, da Poštna hranilnica v Belgradu likvidira stare vloge bivše dunajske poštne hranilnice v naših krajih po tečaju 4 krone za 1 dinar. To delo je začela Poštna hranilnica že v letu 1937 in je do konca leta 1937. izplačala iz tega naslova vlagateljem okoli 5.2 milij. din. Izplačilo se je nadaljevalo v letu 1938. in je do konca lanskega leta Poštna hranilnica izplačala nad 7 milij din, (torej v letu 1938. okoli 1.8 milij. din). Poštna hranilnica pravi v svojem poslovnem poročilu za 1938, da so na ta način zadovoljni vsi prijavljeni vlagatelji, katerih naslovi so bili znani in pravni odnošaji razčiščeni) v primeri dedovanja, odstopanja itd.).

Ni pa še urejeno vprašanje terjatev naših državljanov do nekdanje budimpeštanske poštne hranilnice, ker to vprašanje po izvestju Poštne hranilnice zaradi zadržanja madžarskih pristojnih faktorjev še ni zrelo za likvidacijo.

Mehanika-specialista

za popravilo šivalnih, kakor tudi specialnih šivalnih strojev išče večja tvrdka. Stalno mesto. Zahteva se znanje in izurjenost. »Ponudbe pod specialni mehanik« na upravo lista.

Zgradba Poštne hranilnice v Belgradu

Poročali smo že, da je bila lani dovršena velika zgradba Poštne hranilnice v Belgradu, v kateri se nahaja poleg poslovnih prostorov Poštne hranilnice tudi ministrstvo za pošto, brzojav in telefon. Ta zgradba je stala skupno z zemljiščem 70.5 milij din in je ena največjih zgradb v Belgradu in državi sploh. Za primerjavo navajamo, da je bilo v nebotičnikov blok v Ljubljani investiranih do konca leta 1937. 44.5 milij. din in si naši čitatelji, ki še niso bili v Belgradu lahko predstavljajo, kako velikanska je nova palača Poštne hranilnice v Belgradu.

Nepremičnin izkazuje Poštna hranilnica na koncu leta 1938. za 124.8 milij. din (1937 99.64 milij. din).

Pridelki žitaric v letih 1937 in 1938

Poročali smo že, da so zgodnje žitarice v letu 1938 obrodile v celoti prav dobro, sem in tja tudi odlično, pozne žitarice pa so obrodile v l. 1938 za 18.6% boljše kot v l. 1937. V naslednjem navajamo še podrobne podatke o požetih površinah in višini pridelkov ter njih razlikah v l. 1937 in 1938.

	Požeta površina v ha		Pridelek v q	
	l. 1937	l. 1938	l. 1937	l. 1938
pšenica:				
ozimna	60.944	62.012	522.635	724.193
jara	1.316	1.515	11.413	13.847
skupaj	62.260	63.527	534.048	738.040
ječmen:				
ozimni	15.575	15.750	138.107	185.116
jari	2.644	2.868	19.418	25.636
skupaj	18.219	18.618	157.525	210.752
rž: ozimna	31.443	31.363	252.787	334.073
jara	2.225	2.569	16.167	22.624
skupaj	33.668	33.932	268.954	356.696
soržica	3.996	4.216	32.818	47.485
pira	289	201	2.355	1.734
oves	21.128	21.776	184.839	234.506
koruza	43.227	45.080	553.800	643.429
proso	8.939	9.839	74.051	86.324
ajda	30.343	31.340	195.469	246.932
vse žitarice:				
a) zgodnje	139.500	142.271	1,180.539	1,589.213
b) pozne	82.509	86.259	823.320	976.685
skupaj	222.009	228.530	2,003.859	2,565.898

Uslužbenstvo Poštne hranilnice

Zaradi povečanja poslov je tudi število osobja Poštne hranilnice znatno naraslo v lanskem letu: od 770 na 1.035. Ljubljanska podružnica je imela na koncu leta 1938. 176 uslužbencev (1937 samo 142), zagrebška 219 (173), sarajevska 78 (73), skopljanska 48 (44), podgoriška 25, sušaška 17 in centrala v Belgradu 472 (338) uslužbencev. Po številu uslužbencev je ljubljanska podružnica Poštne hranilnice največji denarni zavod v Sloveniji.

*

»Ofa«, holding družba za lesno industrijo v Ženevi, ki imajo podjetja tudi v naši državi, izkazuje za leto 1938 povečanje čistega dobička od 101.437 na 140.600 švic. frankov, kar da skupno s prenosi iz prejšnjih let 470.813 frankov, vendar pa izkazuje gotovine družba samo 84.466 frankov, tako da tudi za leto 1938 ni pričakovati dividende.

Osebne izpremembe pri Reichsbanki. Ker dr. Schacht ni več predsednik Reichsbanke, je prišlo še do drugih izprememb v vodstvu banke. Ni več podpredsednik banke Dreyse, katerega je nadomestil državni tajnik v gospodarskem ministrstvu Brinkmann, da se tako še bolj poudari osebna vez med banko in ministrstvom za gospodarstvo. Nadalje ni več član uprave ravnatelj Hülse.

Gospodarska književnost

Znanstveno knjigovodstvo. Ekonomist g. Pavao Čulić, ki je znan naši javnosti že po svojih prejšnjih publikacijah o knjigovodstvu, je izdal novo knjigo: »Znanstveno knjigovodstvo«, v kateri razlaga pojme sodobnega knjigovodstva. Na knjigi je avtor delal 15 let in predstavlja njegov sistem knjigovodstva. Knjiga obsega 543 strani in stane 200 din, dobi se pri piscu, Belgrad, Ž. Klemansoa št. 4.

Jugovzhodni evropski kurir. Prejeli smo prvo številko te revije, ki bo izhajala mesečno in bo obravnavala probleme gospodarstva držav ob Sredozemskem morju in bližnjega vzhoda. Izdaja jo Jugovzhodna evropska založniška družba z om. zavezo v Dubrovniku, odgovorni urednik je g. Rajko Kos. Revija obeta, da se bo pečala tudi s tujsko-prometnimi vprašanji. Že v prvi številki prinaša članke o našem gospodarstvu, o Bolgariji, Grčiji, Romuniji in Turčiji. Članke s podpisom sta prispevala g. A. M. Premužič in dr. Oton Krstanović iz Belgrada. Naročnina je za našo državo 180 din letno.

Posebna številka Ital-Juga. V Milanu izhaja že 15. leto revija »Ital-Jug«, jugoslovansko-italijanska revija za gospodarstvo in trgovino. 12. številka tega letnika je posebej posvečena 20 letnici kraljevine Jugoslavije in prinaša mnogo gradiva o naši državi izpod peresa številnih avtorjev. Poleg tega prinaša tudi navadna poročila kakor v rednih številkah. Ilustracij je mnogo, tudi iz slovenskih krajev. Revijo urejujeta Anton Filipič in dr. Peter Visintin.

*

Stalna delegacija jugoslovanskega lesnega gospodarstva se sestane dne 26. januarja v Zagrebu. Na sestanku bodo razpravljali o vseh aktualnih zadevah našega lesnega izvoza, zlasti pa o izvozu v Nemčijo, kjer so izvozniki zelo prizadeti s padcem marke. Poleg tega bodo mnogo razpravljali o preusmeritvi našega izvoza lesa v devizne države.

Avtentično tolmačenje uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov. Minister trgovine in industrije je v soglasju z ministrom pravde predpisal naslednje tolmačenje odst. 4 čl. 44 uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njih upnikov: Jamstvo zadružnikov, ki pri zadrugah z odlogom plačil in sanacijo traja za ves čas izkoriščanja zaščite, je samo posledica podaljšanega trajanja njih članstva ter se zaradi tega za časa, dokler ima zadruga odlog plačil ali sanacijo, zadružni deleži ne morejo niti izplačevati niti prenašati na račun vlog in ostalih obveznosti zadrug.

Brezcarinski uvoz 900 vag. sladkorne melase za domačo industrijo špirita. Iz Belgrada poročajo, da je ministrski svet sklenil dovoliti brezcarinski uvoz 900 vagonov sladkorne melase za potrebo domače industrije špirita. Ta sladkorna melasa bo služila za proizvodnjo špirita, ki je potreben za mešanje z bencinom. Sklenjeno je nadalje, da se uvozi ta količina melase iz sladkornega trsa, kar pomeni, da bo vsa količina uvožena iz kolonij. Da je bil uvoz dovoljen, je imel glavno vlogo važen moment: zagotovitev zadostnih rezerv pogonskega materiala.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne **»Franz-Josef« grenčice.**

Zvišanje glavnice. Industrija motorjev, d. d. v Rakovici pri Belgradu, katere vsa delniška glavnica v znesku 30 milij. din se nahaja v rokah države, zvišuje glavnico od 30 na 60 milij. din z izdajo 6000 novih delnic po 5000 dinarjev imenske vrednosti. Pri vpisu dne 1. februarja 1939 bo plačala država gotovini 10 milij., dne 1. septembra zopet 10 milij. din z dne 2. januarja 1940 končnih 10 milij. din. — Podjetje izdeluje aeroplanske motorje, sedanje povečanje glavnice pa bo služilo za zgraditev avtomobilske industrije v naši državi.

Nova delniška družba. V Zagrebu je bila osnovana nova delniška družba »National register cash« z glavnico 1 milijon dinarjev, ki bo trgovala z registrirnimi blagajnami. Ustanovitelji so: National cash register Company iz Dayton v državi Ohio (USA), dr. V. Bjelinski, dr. Neuberger, dr. Jozo Poduje, dr. Dim. Machiedo in dr. Armin Mosković.

Vladimir Arko, industrijsko podjetje d. d., Zagreb, ki je izšlo iz družinskega podjetja, izkazuje po računskem zaključku za 1938 pri donosu 22.6 milij., bilančni vsoti 47.5 in glavnici 20 milij. izgube 1.95 milij. din.

Borze

Dne 24. januarja 1939.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13.70—13.90. V Zagrebu pa so beležili za termine: sredo februarja 13.625—13.825, za konec febr. 13.55—13.75, za sredo marca 13.525—13.725.

Grški boni so beležili v Zagrebu 36.65—37.35, v Belgradu 37.40—38.10.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 5,747.392 din, v Belgradu 6.135.000 din. V efektih je bilo v Belgradu prometa 1.006.000 din.

Ljubljana — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2377.—2415.—
Berlin 100 mark	1763.62 1781.38
Bruselj 100 belg	742.70— 754.70
Curih 100 frankov	995.—1005.—
London 1 funt	205.50— 208.70
Newyork 100 dolarjev	4376.75—4436.75
Pariz 100 frankov	115.85— 118.15
Praga 100 kron	150.85— 152.35
Trst 100 lir	231.45— 243.55

Curih: Belgrad 10, Pariz 11.705, London 20.72, Newyork 443.25, Bruselj 74.90, Milan 23.31, Amsterdam 239.70, Berlin 177.10, Stockholm 106.675, Oslo 104.10, Kopenhagen 92.50, Praga 15.17, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.775, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.40, Helsingfors 9.135, Buenos Aires 101.75, Sofija 5.40.

Vrednostni papirji

Vojna škoda

v Ljubljani 473 —475
v Zagrebu 471 —473
v Belgradu 475.50—479.50

Ljubljana. Drž. papirji: 7% inv. posojilo 99—100, agrarji 61—62, voj. škoda promptna 473 do 475, begl. obv. 89—90, dalm. agr. 89—90, 8% Bler. pos. 97—99, 7% Bler. pos. 92—93, 7% pos. Drž. hip. banke 99—100, 7% sta. pos. 89—99. — Delnice: Narodna banka 7.700—7.800, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98.50—100.50, agrarji 62.50 blago, vojna škoda promptna 472—473 (473), begluške obveznice 90—90.50 (90), dalm. agrarji 89—89.50 (89), 4% sev. agrarji 60 denar, 8% Blerovo posojilo 97.50 denar, 7% Blerovo posojilo 92—93. — Delnice: Trboveljska 185—189, Narodna šumska 20 blago, Gutmann 35—45, Osj. sladk. tov. 100 blago, Osječka livarna 175 blago, Jadranska plovba 320 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100.25—101, agrarji 61.50—62, vojna škoda promptna 475.50—479.50 (476, 474), begluške obveznice 90.75—91.25 (90.75), dalm. agrarji 90—90.25 (90), 4% sev. agrarji 59.50 blago, 8% Blerovo posojilo 98.25—99.25, 7% Blerovo posojilo 91.75—92.50, 7% posojilo Drž. hip. banke. jilo 91.75—92.50. — Delnice: Narodna banka 7700—7800 (7750), Priv. agrarna banka 230 blago.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca mirna. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bač., bač. okolica Sombor, bač. okol. N. Sad, slav., ban. in gornja ban. 146—148, bač., srem. kase duplikat 146—148, srem. ladja Dunav 144—146, srem. ladja Sava 141 do 143. Oves bač., srem., slav. 161—163. Moka 0g, 0gg 242.5—252.5, 222.5—232.5, 202.5—212.5, 182.5—192.5, 152.5—162.5, 110—115. Otrobi bač., srem. 102—104. Tendenca neizpremenjena. Promet 32 vagonov.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov na sejmu v Kranju dne 23. januarja 1939. Dogon: 53 volov, 33 krav, 1 tele, 68 svinj in 51 prašičev. Prodanih: 19 volov, 16 krav, 1 tele, 30 prašičev in 38 svinj. Cene: voli I. vrste 6 din, II. vrste 5.50, III. 5 din; telice I. vrste 6 din, II. vrste 5.50, III. vrste 4.75 din; krave I. vrste 5.50 din, II. vrste 4.75, III. vrste 4.25 din; teleta I. vrste 8, II. vrste 7.50, prašiči špeharji 10 do 11 din, prašiči pršutarji 8.50 do 9.50 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, II. vrste prednji del 9, zadnji del 11 din, goveje meso III. vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din; svinjina 14 do 16 din, slanina suha 22 do 26 din. svinjska mast 19 din; čisti med 22 do 24 din, neoprana volna 24 do 26 din, oprana volna 34 do 36 din, goveje surove kože 10 do 13 din, telečje surove kože 14 din, svinjske surove kože 6—8 din za 1 kg. — Pšenica 180 din, ječmen 190 din, rž 185 din, oves 180 din, koruza 150 din, fižol 250 do 300 din, krompir 100 din, lucerna 1900 din, seno 100 din, slama 50 do 60 din, jabolka I. vrste 700 din, II. 600, III. vrste 500 din, pšenična moka 270 do 310, koruzna 225 do 250, ržena moka 300 dinarjev, ajdova moka 400 din in koruzni zdrob 275 do 300 din za 100 kg.

KINO SLOGA

Tel. 27-30 Danes premiera napetega filma iz velemestnega čikaškega podzemlja

»Plačal vam bom«

Predstave danes ob 16, 19 in 21

Francoska banka izkazuje od 5. do 12. januarja 1939 za 1.328 milijonov na 110.192 milijonov frankov.

Mednarodni borzni indeks je od 7. do 14. januarja 1939 nazadoval od 61.5 na 60.5. Na posameznih borzah je bil indeks naslednji dne 14. januarja 1939 (v oklepajih podatki za 7. jan. 1939): Berlin 46.7 (46.6), London 59.8 (59.2), Pariz 55.9 (59.6), Bruselj 38.2 (38.8), Amsterdam 53.8 (55.5), Curih 58.9 (59.8), Milan 121.8 (121.9), Stockholm 26.8 (27.3) in Newyork 82.5 (84.5).

Danes premiera ljubkega muzikalnega filma

PRINCESA ILONA

po gledališkem kom. Herman Bahra »Rumeni slavček«. — Slavna pevca Gladys Swarthout in John Boles v »Uspavanki«, — »Ogrska fantazija«, — »Carmen«, »Don Giovani, v raznih modernih šlagerjih itd jamčita za 2 uri lepega glasbenega užitka
Predstave ob 16., 19 in 21. uri

Kino Matica tel. 21-24

Nemec pred 100 leti o Mariboru

Maribor, 25. januarja.

Narodnostne razmere na Štajerskem, zlasti severno od Drave, so že od nekdaj predmet živahnih ustnih in časopisnih razprav. Onstran sedanje naše državne meje so se mnogokrat pojavili in se še pojavljajo glasovi, da je Štajerska vse do Drave nemška, Slovenci pa so morali, zlasti v časih prevrata in pred njim dokazovati dejstvo, da je ta del Štajerske slovenski. Tendenciozni in nestvarni so postali nemški sestavki o naših severnih krajih zlasti v letih, ko so se razvili narodnostni boji, ob prevratu in pozneje vedno, kadar so Nemci to vprašanje obravnavali v propagandnem tisku. Ker so Nemci ob prevratu južno Štajersko zahtevali zase, njihovi opisi narodnostnih razmer v teh krajih niso bili utemeljeni na resničnem stanju, marveč so njihove ugotovitve bile le izraz njihovih želja po naših krajih in so jih zato prikrojevali kakor je njihovim težnjam najbolj odgovarjalo.

Drugače so Nemci pisali in sodili v časih pred narodnostnimi boji, ko zaradi takratnih državnopolitičnih razmer vprašanje narodnostne pripadnosti južnoštajerskega prebivalstva zanje ni bilo aktualno. Zato so pa tudi le tisti nemški opisi naših krajev resnični in pravični, ki padajo v dobo, ko se narodnostni problem še ni z vso ostrostjo postavil. Eden med Nemci, ki so pravično pisali o narodnostnih razmerah južne Štajerske, je bil mariborski gimnazijski profesor dr. Rudolf Gustaw Puff, ki je v svoji zgodovini Maribora, ki je izšla l. 1847., kljub nekaterim netočnostim, podal dokaj objektivno sliko takratnega in prejšnjega štajerskega prebivalstva. Čeprav s svojo zgodovino Maribora ni imel namena segati v narodnostni problem, je v svojem delu vendarle navedel marsikatero zanimivost, ki z žarko lučjo osvetljuje razvoj narodnostnih razmer v Mariboru in njegovi širši okolici in ki z vso rezkostjo pobija trditve poznejših nemških propagandnih spisov.

Pri branju Puffove knjige more pozoren bralec izluščiti mnogo podatkov, s katerimi je stari Nemec moral priznati, da so kraji južne Štajerske kompaktno naseljeni s Slovenci. Oglejmo si nekaj teh podatkov!

Krajevna imena

Ni nobenega dvoma, da krajevna imena glasneje od vsega drugega govorijo, kdo je gospodar krajev in kdo jim je dal imena. Kar na prvih straneh svoje knjige postavi dr. Puff dokaz, da so na zemlji okoli Maribora naseljeni Slovenci, saj sam izvaja naziv »Pachern« iz slovanskega Po — horje (Gebirgszug). Pri opisu meja mariborskega mesta navaja kot mejo dobesedno »die Rebenhügel Počkau und Košak« (Pocehova in Košaki). Še l. 1847. je med Slovenci, kakor navaja Puff, bila znana pravljica »o Starem mestu«, ki je nekdaj stalo v bližini današnje Betnave pod Pohorjem. Dalje nas po Puffu na slovensko prebivalstvo spominja slovenska kalvarija, ki jo imenuje »der sogenante windische Berg Calvarie«. Dalje navaja Puff celo vrsto slovenskih krajevnih imen ali pa nemških, ki jih izvaja iz slovenskih. Tako najdemo n. pr. naslednja imena: Hrastje, Pekrska gora, Ruše ali »v Rušinah«, Tabor (tako se je nekoč imenoval tisti del današnjega mesta, ki se je razvijal okoli današnje magdalenske cerkve), Kosjak (Kozjak), Metowe (Metava), Podjegraz, Tepsowe, Choze (Hoče), Raiz (Račje, Razerdvor) in mnoga druga. Zanimivo je tudi to, da Puff večino krajevnih imen po svetnikih piše po slovensko.

V mariborski okolici slovenski župani

Da so Slovenci še dolgo ohranili svojo politično ureditev nam priča proces proti neki »coprnici« l. 1677., ki ga Puff opisuje. Za nas važen odstavek, v katerem Puff pripoveduje na podlagi dobljenih zapiskov, da coprnice »Suppan« (župan) ni mogel najti in je zato ni bilo mogoče zaslišati. Uradni naziv v uradnih listinah »Suppan« nam jasno priča, da je bil v mariborski okolici slovenski živelj tako močan, da niso niti poskušali v uradnem jeziku župana nadomestiti s kakim »Bürgermeisterjem«. Tudi iz časa »županovanja« Wildenrajnerjevega, ki je l. 1532. junaško branil Maribor pred Turki, najdemo sledove slovenskih političnih naslovov v okolici, saj so o Wildenrajnerju napisali, kako odločno je znal nastopiti »gegen die zänkische Supanica (županica, županja) Katarini Svekovič. To ime nam tudi priča, da župani niso bili kaki priselieni Nemci, marveč domačini Slovenci.

Mariborski Nemci, otok v slovenskem morju

Pri orisu mariborske zgodovine od 1278. do 1493. (od Rudolfa I. do Maksimilijana I.) pravi dr. Puff sam, da so bili mariborski meščani priseljenci iz Nemčije in da je zaradi tega Maribor nemško mesto, ki se razteza kakor kak otok med Slovenci, in da se priseljevanje Nemcev vrši do najnovejšega časa (l. 1847.). Ta nemški značaj mesta se je jel kmalu izpreminjati, ker so se v mesto pričeli priseljevati slovenski okoličani iz Kamnice, Studencev in drugod in kmalu postali ugledni mariborski meščani, ki jih je v meščanski knjigi najti vedno več. Zlasti se je hitro slovenizíral današnji frančiškanski okraj, o katerem pravi, da je imel slovensko župnijo in da so tamkaj živeli zdravi ljudje, od katerih so mnogi dočakali nad sto let. Zanimive so Puffove navedbe o mariborskih meščanih, ki so bili vpisani v meščansko knjigo od l. 1762. do 1800. Vsega je bilo takrat vpisanih 282. Od tega je bilo 20 Avstrijcev, 5 Slezijcev, 10 Čehov, 8 Tirolcev, 11 Mariborčanov, 33 Štajercev iz mariborske okolice in Slovenskih goric, 9 Kranjcev, 7 Moravanov, 12 Koroščev, 5 Madžarov, 7 iz Pfalza, 2 Bavarca, 2 Švaba, 2 Babenberžana, 2 iz Pasaua, 4 iz Nemčije, 2 iz Salzburga, 3 Celjani, 6 Ptujčanov, 2 Radgončana, 6 iz Slovenske Bistrice, 18 Gračanov, 1 Holandec, 1 iz Genove, 1 iz Frieaua, 1 iz Benetk in 6 iz Slovenske Bistrice. Pravih nemških Mariborčanov je bilo torej vpisanih v tem času le 11, toda v najboljšem primeru, ker vsi vendar niso bili Nemci, vsi drugi, če so bili Nemci, so se priselili iz drugih nemških pokrajin, le Slovenci, ki so na novo prihajali v mesto, so bili domačini iz bližnje ali daljne okolice. Tako priseljevanje Nemcev je počasi postajalo vedno slabše, zmagovati je pričel slovenski živelj in je do let pred vojno toliko napredoval, da so n. pr. graški Nemci že pred vojno pravili, da je Maribor »ein windisches Nest«.

Mariborsko okrožje je bilo slovensko

Zanimivo je, kako Puff naziva prebivalstvo mariborske okolice. Gorčanci so mu prebivalci iz Slovenskih goric, katerih ženski spol si glave pokriva s pečo, Dolanci so mu oni iz okolice Ormoža, Polanci so z Dravskega polja, Pohorca pa imenuje »der Pohorance«. Če je prebivalstvo teh predelov Štajerske imenoval s pristnimi slovenskimi imeni, potem je s tem tudi povedal, da so ti predeli resnično in samo slovenski.

Čisto jasno in izrecno pa pove Puff, kateri kraji so slovenski, pri opisu mariborskega okrožnega urada (Marburger Kreisamt). Pravi, da obsega 59 kvadratnih milj in sega gor v nemške kraje do meje graškega okrožnega urada in na jugu do celjskega urada in da ima vsega 217.000 prebivalcev, od tega 159.000 Slovencev (Wenden), ki živijo v 50 farah.

Puff loči pri okrožnih cestah glavne okrožne ceste, ceste na nemškem in ceste na slovenskem ozemlju. Med cestami na slovenskem ozemlju navaja naslednje: cesto od Leitersberga do mostu pri Lanči (med Spielfeldom in Lipnico), z odcepoma proti Kamnici in Gamlitzu (Gomilica), poštno cesto iz Radgone do Kaniže na madžarski meji, njen odcep do Ormoža z zopet dvema odcepoma k Sv. Antonu in v Središče, cesto Maribor-Sv. Trojica-Radgona z odcepi v Ljutomer, Dornavo in Sv. Antonu z mnogimi manjšimi v Slovenske gorice, cesto Ptuj- Središče, cesto Ptuj-Kolarje proti Krapini, cesto Ptuj-Nova Štifta, cesto Ptuj-Rečefram do Tržaške ceste. Vse štajersko ozemlje torej, ki je pripadlo Jugoslaviji, je proglasil za slovensko, in še nekatero onstran sedanje državne meje med Spielfeldom in Lipnico. Kaj neki pravijo k Puffovim navedbam tisti Nemci, ki si še upajo trditi, da je predel severno od Maribora nemški?

Znameniti Slovenci v Mariboru

Napačno bi bilo misliti in trditi, da se Slovenci v starem Mariboru niso politično, gospodarsko in kulturno uveljavili. Poslušajmo Puffa, katere znamenite slovenske Mariborčane navaja!

Med upravitelji, ki so skrbeli za mariborski grad, najdemo Slovence G. Radišnika (Radischnik) (leta 1730.), G. Miketiča (leta 1734.) in B. Raka (leta 1751.). Med znamenitimi meščani v zgodnjem in poznem Mariboru najdemo mnogo slovenskih imen, prav tako med mestnimi in okoliškimi župniki, kaplani in znamenitimi pridigarji, v zvezi z mariborsko gimnazijo v začetku 18. stoletja pa že najdemo več odličnih slovenskih kulturnih delavcev, med njimi slavista Danjka, ki je na mariborski gimnaziji študiral l. 1805, infuliranega stolnega prošta in gubernialnega svetnika Roika v Pragi, Miklošiča, Davorina Trstenjaka, Natjašiča in druge, ki ni mogoče vseh našteti. Tudi med mariborskimi župani oziroma mestnimi sodniki najdemo slovenska imena, ki dokazujejo, da Slovenci niso bili pasiven element, marveč da so se živahno udeleževali javnega in kulturnega življenja, v katerem so vedno bolj prevladovali, dokler ga niso končno v letih pred prevratom in po prevratu popolnoma obvladali, saj imamo v teh časih med mariborskimi kulturnimi delavci veliko večino Slovencev.

Maribor zaradi svojega popolnoma slovenskega zaledja ni mogel ostati otok nemških priseljencev, ampak se je moral nujno razviti v središče severnih Slovencev, ki so iz njega, zapuščenega in zanemarjenega meščanskega naselja, razvili v moderno mesto, ki je slovenski podjetnosti lepo izpričevalo.

Reka Mozela je v Nemčiji prestopila bregove in zalila ceste z vodo.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim češče najboljšo naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Predsednik Roosevelt – filmski zvezdnik

Hollywoodova državna podružnica v Beli hiši — Svoj lastni cenzor — Sladko maščevanje poročevalcev

Vsako leto, kadar zboruje kongres, se zberejo v Washingtonu poglavitni zastopniki velikih hollywoodskih filmskih družb. Njih opravek je jako zanimiv: nenasitljivemu ameriškemu občinstvu morajo pokazati njih državnike v vseh mogočih prizorih. Srečni so, če morejo dobiti na muho, na primer, senatorja oklohamskega, ko opravlja svojo jutranjo telovadbo, ali pa mistra Boraha, ko mu začne med njegovim preveč navdušenim govorom teči kri iz nosa.

Najbolj klasičen primer za sestanek med poslanci in filmskimi prekupčevalci pa je seveda intervju — razgovor z vprašanji in odgovori. Žal, pa ni tega nikoli videti na platnu, kako je dosežen tak razgovor, saj bi bilo to tako smešno za pogled, da bi jemalo čast častitljivim zastopnikom ameriškega ljudstva. Res je, da je prav malokateri politik primeren, da bi naslonil pred kamero. Ali prav v zadregi jecljajo, ali začno kar divje hruliti, ali pa od razburjenja pozabijo, kaj so že hoteli reči... Čeprav jim prej njih razlage skrbno napišejo na tablico, ki med snemanjem leži pred njimi, vendar more malokateri pravilno čitati svoje lastne stavke. Skoraj vse take prizore je treba dvakrat, trikrat posneti, preden so zreli za javnost.

Res je pa, da je med temi možmi glede na to nekaj slavnih izjem. Na primer je taka izjema senator **Vanderberg**, ali poslanec William **Connery**, ki je bil prej gledališki igralec in ki zdaj brž priskoči na pomoč svojim tovarišem, če se kdo ne upa pred aparat. Tudi **miss Perkinsova**, delavska ministrca, pobije svoje moške tekmece s svojimi kratkimi, dovtipnimi in odločnimi izjavami. Zvezdnik med filmskimi veličinami v Washingtonu pa je in ostane **mr. Franklin Roosevelt**, pa ne zato, ker je slučajno tudi predsednik Združenih ameriških držav, marveč zato, ker ima — slično kot bivši angleški zunanji minister sir Anthony Eden — vse lastnosti, ki so potrebne za hollywoodskega igralca.

»Prosim, ne kihati!«

Mr. Roosevelt ima očarljiv nasmeh in poseben, lep glas, ki si je z njim pri radiu pridobil na milijone pristašev. Te svoje darove pa zna tudi dobro izkoristiti in pri filmskih posnetkih da sam znamenje, kdaj naj ga posnamejo. Zatorej je svoj lastni režiser in govori skoraj zmeraj povsem prosto.

Predsednik je dal v južnem koncu Bele hiše pripraviti posebno sobano za predvajanja, k. se imenuje »Ovalna dvorana«, in kjer pregleda vse filmske trakove, ki njega prikazujejo. Nobena slika o njem ne sme iti v svet, preden je on s škarjami v rokah ne cenzurira. Tako je dosegel, da ga vidi in pozna ves svet samo v najuglednejši luči.

V istem prostoru ima predsednik tudi tedenske »**pomenke pri peči**«, ki je po njih postal tako priljubljen med poslušalci radia. V resnici pa pri tem ne sedi v topli sobi, ampak v posebni za to zgrajeni stekleni omari, kjer se njegov glas zlasti lepo odbija in čim najlepše zveni.

Preden so ga prvikrat »posneli«, so se vsi filmski pomagači bali, da bi ne bilo kaj prav. Zlasti jih je skrbelo, če ne bodo dobro slišali njegovega lepega glasu. Ko je Roosevelt opazil njih strah, jim je bridko, resno dejal: »Fantje, opozarjam vas: če bi rad kdo kihnil, naj kihne zdajle, preden bo prepozno.« Nato so se vsi zasmejali in posnetek se je izvrstno obnesel.

Vsakoletni teden v slikah

Enkrat na leto priredijo v Beli hiši veliko pojedino za inozemske dopisnike, pri kateri predvajajo filmski reporterji »**Teden v slikah satirične vsebine**«. Ta film pripravljajo po več mesecev prej in črpajo vsebino večidel iz starih letnikov.

Letos je imel »Teden« gromki naslov: »Skrivnosti iz Bele hiše ali Sedem palčkov in kako so postali veliki«. Višek tega prizora so bile slike voditelja delavskih zvez, J. L. Levisa, na nekem »štrajku na licu mesta«, dalje posnetki Roosevelta v nekem sprevodu, kjer bo l. 1940 navzoč, da bi dosegel čast »predsednika vsega sveta«, in pa slike na novo ustanovljenega sodišča, to je Doma porodnic, kjer so vekali sami novorojenčki.

Rooseveltovi predhodniki pa niso bili tako sprejemljivi za to, »sedmo«, umetnost. Ko se je **Wilson**, potem, ko se je v drugič poročil, odpeljal na svatbeno potovanje v White Sulphur Spring, se je neki spretni filmski operater zmislil, da bi si ondi najel hotelsko sobo, ki je skozi njeno okno videl v vrsto predsedniških soban. S teleskopom je čakal tako dolgo, dokler ni zapazil na enem izmed oken svoje žrtve in je začel vrteti aparat. Žal, je pa to opazil detektiv, ki se je lovil pri njem in mu z vljudno kretnjo treščil aparat na tla, da se je na več koscev razletel.

Tudi Calvin **Coolidge** in Herbert **Hoover** nista bila prijatelja filmanja. Coolidgea je preganjala smola: zmeraj ga je filmovec ujel na filmski trak, prav takrat, ko mu je bilo to najmanj všeč. Na Vermountovi farmi so ga filmali kot kavboja, v Black Hillsu pa kot Indijanca s pernatim okrasjem. Samo **Harding** se je znal v pravem času okoristiti s filmom. Tega moža je bilo kar groza, ko je moral iz vljudnosti segati toliko ljudem v roke. Zatorej je nekoč vse ljudi, ki so prišli na obisk, povabil na vrt Bele hiše, da bi se namesto rokovanja dal z njimi filmati. S tem je vsem ustregel: prihranil si je »shake-hands« — seganje v roke — in hkrati je gostom neizmerno laskalo, da so bili v družbi s predsednikom ovekovečeni na filmskem traku.

LISTEK

Barcelona

(Podoba katalonskega glavnega mesta.)

»En sito y en belleza unica« — »edinstvena glede na lego in lepoto« — tako se je že Cervantes izrazil o tem sijajnem mestu ob Sredozemskem morju. In pač ni nikogar, ki bi mu hotel v tem oporekati, in ki je že sam s Tibidabe, najvišje točke mesta, užival čudoviti pogled na mesto in okolico.

Pod Montserratom

Katalonsko prestolnica se razprostira pred gledalcem kakor kraj, ki ga je Stvarnik nalahko položil predse, ko je bil najboljše volje, in ga lepo zavaroval s širno, mehko kotlino in ga obdal s toplim zelenjem in z mnogimi drugimi cvetočimi barvami. Izhajajoč od središča sivega, častitljivega starega mesta, ki mu kraljuje katedrala, se v obliki pahljače razteza novi del mesta od pristanišča in dalje v širno pokrajino zelenih vrtov. Široke, s palmami obrasle krasne ceste si utirajo pot med morjem hiš in ti kažejo dalje v predmestja vil z njih neštevilnimi, belo blestečimi se »Torrerosi« in z ličnimi in snažnimi enodružinskimi hišami, ki ti njih, s tropskimi rastlinami porasli vrtovi, pričarajo mozaik samih barv, kakršne le malokje vidiš. Obširni gosposki dvorci in temnoblesteči se parki ti pojejo svojo melodijo v tej barvni simfoniji. Šele daleč tam zunaj, na severovzhodu, zvenijo komaj slišno neskladni zvoki tvornic njih dimnikov in hlastajočega hrumenja. Vzvišeno in vendarle v svoji sinji čarobnosti tako zapeljivo, te prisili blesteče se Sredozemsko morje, da se ozreš v daljine. Gorski vrhovi otoške skupine Balearov se v migljetajočem mrču dvigajo iznad morja. Znotraj na kopnem pa varuje gospa Barcelona, liki mogočni vitez, vso to razkljuvano in razkleščeno, strmo dvigajočo se gorsko gmoto Montserrata, ki se je v srednjem veku imenoval Monsalvat, kamor je bajka postavila skrivnostni grad svetega Erala. Dalje na desni, na severu, ti zajame pogled ozadje Pirenejskih gora, ki njih z večnim snegom pokriti najvišji vrhovi resno in blesteče se pozdravljajo semkaj čez mejo ves ta blagoslovljeni paradiž. Globoko spodaj pa hrumi mesto.

Spomin na svetovno razstavo

Zaradi svoje izredne lege in zavoljo marljivosti svojih prebivalcev, se je ta, več ko milijon prebivalcev vsebujoča prestolnica Katalonije, razvila v važno industrijsko in trgovsko mesto Španije. Barcelona je prva luka države in hkrati tudi največje pristanišče ob Sredozemskem morju. Tvornice za bombaževino, strojna in električna industrija, kemična industrija, banke in z vsem tem v zvezi jako razvita in živahna obrt in trgovina na debelo in na drobno, tvorijo skupaj z blagovnim prometom po morju gospodarsko hrbtenico mestu, ki se od vseh španskih mest najbolj bliža zunanjemu licu zahodnoevropskih mest. Ta izredni industrijski in gospodarski vzgon Barcelone je brez dvoma narekoval mestu svoj tempo in mu dal tudi materialno zgrajo z vsemi tozadevnimi pozitivnimi in negativnimi civilizacijskimi pridobitvami. A obenem je ta vzgon, v nasprotju z marsikakim drugim velemestom, ohranil tudi prvotno kulturno življenje; še več, tudi gojil ga je in ga spravil na prav pomembno višino. Zgoščeni dokaz tega plodovitega sožitja je bil slog svetovne razstave v letu 1929, na katero Katalonci niso pozabili postaviti, zraven najnovejših industrijskih pridobitev, tudi najboljše priče svoje kulture.

Takšno pa je tudi v samem mestu. Poleg velikih najmodernejših trgovskih hiš vidiš romanske, gotske in renesančne stavbe; tu so bogate, prelestne ceste, spojene po obokih z najstarejšimi, zavitimi ulicami srednjeveškega lica. Dalje so tu najmodernejši brzovlaki in podzemske železnice, jako živahen tramvajski promet, množica razkošnih avtomobilov, a zraven njih počasi vozijo dvokolesni kmečki vozovi, »tartane«. Najmodernejša gosposkost stopa vštric značilnih narodnih noš. Posebne, pristno španske beznice stojijo poleg razkošnih hotelov. Najmodernejša zabavišča so videti zraven najbolj iznajdljivih zabavnih prostorov. Najbolj čudno pa je to, da te to vse skupaj prav nič ne bode v oči, marveč je vse nekako nevidno spojeno in drug po drugem dopolnjeno. Tako se spaja tudi nogomet in bikoborba, priljubljena baskijska igra z žogo pa tenis, stari plesi Sardane, ki jih kar tako plešejo kje na cesti — in pa slavne operne prireditve v slavnem Liceu.

Kraljevski trg v Barceloni.

Tisto, kar na vseh panogah premosti vse nasprotja, kar preveva vse mestno življenje kot vodilna misel, je okorelo, ozko, katalonsko narodnostno občutenje, ki prav tako prešinja malega kmeta kakor trgovca in industrijca, umetnika in filozofa, predvsem pa je zasidrano v političnem pojmovanju katalonskega naroda. Kakor se ta malenkostni patriotizem, ki bi bil že manija, če ne bi trajal že tisoč let, izživlja v tesnem katalonskem življenju, da vse izenači in spaja, pa po drugi plati ustvarja nevarne probleme za življenje tega malega naroda in njegove prestolnice glede na razmerje do španske enotne države. Katalonija se je divje uprla centralističnemu vodstvu iz Madrida in se je upirala že takrat, ko so vladali katoliški kralji, ko je pod njihovo vlado postala Katalonija sestavni del španske države.

Vse zavoljo kruha

Toda Španija je poglavitna odjemalka vse katalonske industrije, torej tudi industrije iz Barcelone. Le ozka carinska meja bi zadoščala, pa bi prišla vsa Katalonija na beraško palico, pa čeprav bi se združila s Francijo, kar v Barceloni dobro čutijo, a se tega tem manj s pametjo zavedajo.

Od leta 1479 je Španija enotna država in kot taka se je uveljavljala tudi v najhujših časih in zmeraj se ji je posrečilo obvladati Katalonce v njih separatizmu. Zmeraj so prifrčale puščice, ki jih je Barcelona pomerila v Madrid, nazaj v Katalonce, celo ob času republikanske vlade l. 1934, ko je moral Companys, sedanji poglavar »katalonske« vlade, po Kanalu bežati spričo prihoda španskih vojakov. Sedanjega »predsednika španske republike«, Azano, ki je bival v temni kamrici revne hišice v Barceloni, pa je aretiral kastiljski podčastnik.

Prav nič ni čudno, da si je po vsem tem Katalonija vdinjala rdečim. Res je, da večina Kataloncev bridko obžaluje to zvezo, in res je, da bo general Franco to zvezo enkrat za vselej presekal.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 25. januarja: Spreobrnjenje Pavla; Ananija, mučenec.

Četrtek, 26. januarja: Polikarp, škof; Pavla, vdova.

Osebne novice

= **Iz diplomatske službe.** V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov so na predlog ministrskega predsednika in zunanjega ministra premeščeni: Slavko Kojič, svetnik 4/1 v kr. poslaništvu v Varšavi za svetnika v 4/1 na kr. poslaništvo v Parizu, Adamovič Dobroslav svetnik 4/2 v zunanjem ministrstvu za svetnika 4/2 na kr. poslaništvo v Varšavi, dr. Buli Henrik, tajnik 5. skupine na kr. poslaništvo v Kairu za tajnika 5. skupine v zunanjem ministrstvu, dr. Zenela Pero, tajnik 5. polož. skupine v zun. ministrstvu za tajnika 5. skup. na kr. poslaništvo v Kairu, dr. Manojlović Vladimir, tajnik 5. polož. skup. v zun. ministrstvu za konzula 5. skupine na konzulatu na Krfu, Milenković Radovan, konzul 5. skup. na konzulatu na Krfu za tajnika 5. polož. skup. na kr. poslaništvu v Ankari, Višički Ljubiša, tajnik v 4. skup. na poslaništvu v Ankari za podkonzula v 6. skup. na kr. generalnem konzulatu v Carigradu, Begović Miro, tajnik 6. pol. skup. v zun. ministrstvu za podkonzula 6. pol. skup. na konzulatu v Celovcu, Miroslav Matič, tajnik 6. pol. skup. v zun. ministrstvu za podkonzula 6. skup. na kr. konzulatu v Pečuhu. — Upokojen je Stanoje Simić, svetnik 4/1 v zunanjem ministrstvu.

= **Poročila** sta se v Kranjski gori g. **Slavko Končan,** tehnik in upravitelj penzijona »Zlatorog« v Kranjski gori, in gdč. **Fanči Smolej,** trg. pomočnica. Nevestina priča je bil g. Vojteh Budinek, trgovec in agilni župan v Kranjski gori, ženinova pa g. dr. Jože Wolbank, zdravnik v Kranjski gori. Mnogo sreče in zadovoljstva v novem stanu!

ARTIN

Reg. S. br. 22115/37

Dobra prebava — pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju, lenivosti črev omogočajo Artin draželje dr. Wander-ja.

2 kom. Din 1·50, 12 kom. Din 8·—, 60 kom. Din 27·—.

— **Zanimiv članek o Sloveniji.** Gospod dr. Walther Neubach, ki je tudi pri nas posebno znan po svoji ilustrirani knjigi o Jugoslaviji, ki je izšla lani poleti, je v »Kölnische Zeitung« objavil zanimiv članek o Sloveniji pozimi pod naslovom »Slovenski zimski sen«. Članek je pisan z avtorju prirojeno prisrčnostjo ter dokazuje v vsaki vrstici, s koliko ljubeznijo se dr. Neubach vedno in vedno vrača v naše kraje. Gospod dr. Walther Neubach spada med one resne propagatorje naših krajev, ki brez koristoljubja pišejo o lepotah Slovenije.

— **S hudičevim oljem na slovenske može in fante v Moravčah.** Za 6. decembra preteklega leta je bil v Zadružnem domu v Moravčah napovedan shod JNS-arskega kandidata g. Cererja iz Kamnika. Ko so ljudje to zvedeli in dobili celo povabila, jih je zvečer kakih 150 hotelo iti na shod. Pa so se nasprotniki zbali tolikega števila in so zaprli vhod. Na stopnicah v Zadružnem domu so postavili nasproti kordon največjih naprednih pretepačev in že se je v rokah nekega naprednjaka zabliskal tudi nož. Naši so zahtevali dostop na javen shod, oni so pa vpili, da je shod samo za mačkovce. To prerekanje je trajalo v poslopju eno uro. Oblastni zastopnik je bil primoran shod zaključiti kar zunaj na stopnicah, ko se niti ni pričel. Ljudje so nato šli ven in zunaj pred Zadružnim domom vzklikali našemu voditelju dr. Korošcu, Stojadinoviču, kralju Petru in namestniku knezu Pavlu. Čakali so zunaj na trgu, da se bodo mačkovci razšli, ter prepevali. Med petjem pa so z balkona največjega moravškega naprednjaka začeli zlivati vodo na naše pristaše in polivali so naše ljudi tudi z žvepleno kislino. Učinek je bil hud. Začelo je ljudi peči v obraz in po glavi. Mnogim so bile prežgane tudi obleke. Enemu je bilo oko močno ranjeno in so ga takoj peljali k zdravniku v Lukovico. Te dni je prišla vsa zadeva pred sodišče in je bil kot glavni krivec obsojen Lovrač Ivan, hišnik v Moravčah na 14 dni strogega zapora in na povračilo škode našim fantom v znesku 3.656 dinarjev. Sodba ni pogojna.

— **»Gorenjski teden«.** V nedeljo, 22. januarja so imeli gorenjski obrtniki v Kranju sestanek. Porazgovorili so se glede nameravane gospodarske razstave v novi šoli v Kranju. Zbor obrtnikov se je soglasno odločil, naj bo koncem avgusta letošnjega leta velika gospodarska razstava, pri kateri naj bi sodelovale tudi razne kmečke panoge, industrija in društva iz vse Gorenjske. »Gorenjski teden« naj bi pokazal, kaj vse izdelujejo gorenjski kmetje, obrtniki in delavci. Ker so bili na nedeljskem sestanku navzoči samo obrtniki so se odločili, da bi se za nedeljo, 29. januarja sklical širši sestanek, h kateremu bi se naj povabili predstavniki oblasti, društev in predstavniki raznih gospodarskh panog, ki naj bi dokončno povedali, ali bodo sodelovali pri »Gorenjskem tednu«. Ako se obrtnikom ne bo posrečilo, da bi zainteresirali širšo javnost za ta širokopotezen načrt, bodo izvedli samo obrtno razstavo. Ob tej razstavi nameravajo gorenjski obrtniki prirediti veliko obrtno tombolo, katere dobitki bodo izključno izdelki gorenjskih obrtnikov. Ob priliki velike gospodarske razstave v Kranju bo tudi večja zgodovinska igra, ki jo je po zgodovinskih virih sestavil za to priložnost g. prof. Martin Fortuna. Igra bo predstavljala stanje gorenjskega obrtnika v začetku 18. stoletja. — Upamo, da se bo ta lepi načrt gorenjskih obrtnikov posrečil in da bo navdušil in zajel vso Gorenjsko.

— **O molitveniku »Kristus kraljuje«** piše odlično urejevani list naše akademske mladine »Straža v viharju« med drugim: »Navadno mislimo, da imamo dosti slovenskih molitvenikov; ko smo pa ta molitvenik v roke dobili, smo bili prepričani, da smo prav takega zdaj potrebovali... Vsem srednješolskim dijakom in akademikom, kakor tudi odrasli inteligenci, moški in ženski, kličemo: Vaš stanovski molitvenik; molitvenik, ki ga naj ima vsak izmed vas, doma in v cerkvi, bodi molitvenik Kristus kraljuje!« — Ta ocena v listu naše kritične akademske mladine dovolj jamči, kako sodoben je ta molitvenik, nepogrešljiv za vsakega izobraženca, akademika in dijaka, ki hoče živeti s Cerkvijo in njeno liturgijo. Dobi se vezan v platno ali v usnje, z barvano ali zlato obrezo. Cene so: 38, 44, 50 in 66 din, za dijake pri naročilu vsaj 5 izvodov pa (pri škofijskem ordinariatu v Ljubljani) 30, 34, 37 in 50 din.

— **Delo banovinskega turističnega sveta.** Poslovni odbor banovinskega turističnega sveta je imel dne 21. t. m. svoj sejo. Na dnevnem redu so bile razprave o načrtu dela pri pospeševanju turizma s posebnim ozirom na stanje in potrebe turističnih krajev na področju bivše ljubljanske oblasti, o aktualnih nalogah pri pospeševanju zimskega športa glede na interese turizma ter o dnevnem redu plenarnega zasedanja banovinskega turističnega sveta, ki se vrši dne 6. februarja t. l. v Ljubljani. Poleg tega je poslovni odbor obravnaval vprašanje udeležbe dravske banovine na svetovni razstavi v Newyorku in je v zvezi s tem poudaril potrebo, da se obisk te razstave propagira med izseljenci; vprašanje ustanovitve osrednjega arhiva za slikovni material; vprašanje odstranitve ovir (potne listine, vizumi itd.), ki bi mogle škodovati poletni turistični sezoni 1939; priprave za FIS-ino prireditev leta 1941. ali 1942. itd. Skoraj o vsem tem so bile dane kr. banski upravi koristne pobude. O delu važnejše in aktualnejše tvarine (ukrepi za zagotovitev ugodne sezone, odprava prometnih nedostatkov, ureditev cest, raztegnitev veljavnosti nedeljskih povratnih kart na praznike, revizija § 11. želez. tarife v korist tuzemskih turistov) bo imel priliko spregovoriti še zbor banovinskega turističnega sveta.

— **Vlom v Trbovljah.** Zadnje čase je bilo v Trbovljah več vlomov. Vse preiskave so bile brezuspešne. To menda daje vlomilcem pogum, da z vlomi nadaljujejo. Tako so v noči od nedelje na ponedeljek vdrli v gostilno »Spanc«, last g. Pusta Rudolfa. Vdrli so skozi okno v kuhinjo, tu pojedli še od nedelje ostalo pečenko, izpili rum, odnesli aktovko in druge malenkosti. Ker se jim plen gotovo ni zdel zadovoljiv, so z vitrihom odprli kuhinjska vrata v gostilniško sobo, kjer so zopet z vitrihom odprli predal v omari. Od tam so odnesli za okoli 450 din drobiža, vse cigarete, igralne karte itd. — Vlomilcem so morale biti razmere pri g. Pustu dobro znane, ker so odpirali samo predale, v katerih so vedeli, da bo kaj dobiti. V isti noči je pregnal nekega vlomilca izpred trgovine g. Podlesnika naš g. župnik. »Ali so sedaj fajmoštri nastavljeni za nočne čuvaje ali policaje?« je jezno odgovoril pregnani vlomilec.

Izmed mnogih

sredstev za pranje si izberite slovenski izdelek

PERION

pralni prašek, ker je ekonomičen in lepo opere!

— **Zdravniška zbornica v Ljubljani** priporoča svojim članom, da kljub svoječasnemu obvestilu v časopisju prijavijo pristojnim davčnim upravam do 14. februarja promet, kakor tudi kosmati in čisti dohodek v letu 1938 na predpisanih formularjih, da se na ta način preprečijo pomote.

— **Razpisana zdravniška mesta.** Kraljevska banska uprava razpisuje mesti zdravnikov združenih zdravstvenih občin Sodražica (okraj kočevski) in Loče (okraj slovenjekonjiški). Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno odnosno banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljalno dobo in vsaj 6 mesecev bolniške prakse iz porodništva in ginekologije. Prošnje naj se vložе pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. februarja 1939.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 16 objavljajo, da je prepovedalo drž. pravdništvo v Zagrebu prodajati in širiti mesečnik »Odvjetnik« in letak »Draga braćo Srbi«. Oboje je bilo tiskano v Zagrebu.

— **Neveste in ženini!** Kompletno balo, volneno in svileno blago za obleke in plašče, posteljno in namizno perilo dobite v dobri kvaliteti in po nizki ceni pri manufakturni trgovini Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Kaj pravite?

Na naših cestah se večkrat dogodijo primeri, da kako motorno vozilo trešči v drugo motorno vozilo ali kak voz ali se pa zaleti kam drugam. Če se nesreča dogodi, navadno ni nihče kriv ali pa vali krivdo drug na drugega. Res je, da se je promet po naših cestah v zadnjih letih silno pomnožil. Toda gotovo bi bilo veliko manj nesreč, če bi razni šoferji motornih vozil vozili bolj previdno in v — treznem stanju.

Preteklo nedeljo se je v nekem trgu v Savinjski dolini blizu »kranjske meje« tole dogodilo: Nek avtoprevoznik s kranjske strani, ki prevaža tovorno blago, in njegov šofer sta popivala v neki gostilni. Bila sta oba zelo dobro »nadelana«. Vendar pa sta še imela toliko »duhaprisotnosti«, da sta se nazadnje le spomnila, kam sta prav za prav namenjena. Ker so ostali gostje videli, da sta oba pijana — lastnik tovornega avtomobila in njegov šofer —, so ju hoteli zadržati, da se ne bi v takem stanju peljala naprej proti Celju. Toda nič ni pomagalo. Ko so ju ostali gostje tako rekoč zanesli v tovorni avto, sta odrinila dalje. Kako sta se vozila, ne vemo.

Zdaj vas pa vprašam, g. urednik, ali ne ogroža pijan šofer cestnega prometa in življenja drugih ljudi? Ali ne zasluži tak brezvesten človek, da se mu takoj odvzame koncesija avtoprevozništva in šoferska legitimacija in še obenem naloži poštena kazen zaradi ogrožanja javne varnosti? Nič manjšo kazen pa zasluži tudi gostilničar, ki takim ljudem, o katerih ve, kako odgovorno službo imajo, daje toliko pijače.

»Šapramiš — kaj nimate nobenih boljših čevljev?!«

SREČA

in mir vladata v hiši, kjer je dete veselo in zdravo. Kaj daje detetu zdravje in rožnata lica, zakaj pridobi na teži? Odgovor je jasen. Dete se ne sme prenatrpati s hrano, temveč se mora pravilno hraniti. Dopolnite radi tega hrano vašega deteta z naravno, krepilno hrano

OVOMALTINE

katera vsebuje za vzdrževanje zdravja neobhodno potrebne hranljive sestavine in veliko množino **vitaminov.** V kratkem času boste navdušeni nad uspehom.

Dobiva se povsod od Din 6.50 dalje

Po državi

• **Osjek dobi apelacijsko sodišče.** S 1. aprilom se bo v Osjeku ustanovilo apelacijsko sodišče, ki bo nastanjeno v zgradbi bivšega velikega županstva. Mestna občina je ponudila za apelacijsko sodišče svojo zgradbo, kjer je sedaj dijaški muzej, pravosodno ministrstvo se je pa odločilo za zgradbo bivšega velikega županstva.

• **Gradnja mednarodne avtomobilske ceste.** Sekcija, ki trasira moderno mednarodno avtomobilsko cesto Zagreb—Belgrad, je konec preteklega leta končala dela na oddelku Županja—Slavonski Brod. Sedaj se nadaljujejo dela na oddelku Slavonski Brod—Nova Gradiška, to je na že obstoječi cesti, ki pelje čez Banovo Jarugo do Dugega Sela in od tam do Zagreba. Gradnja avtomobilske ceste od Slavonskega Broda do Dugega Sela bo znatno olajšana, ker so tu že temelji ceste, medtem ko je bilo treba na prvem oddelku od Belgrada cesto graditi iz temeljev. S to cesto se bo skrajšala pot iz Zagreba v Belgrad za 51 km. Širina ceste bo znašala 6 m, vendar pa trasa računa še s 3 m, tako da bi se lahko v bodočnosti cesta razširila na 9 metrov. Gradnja te ceste spada v del obveznosti, po kateri mora po mednarodnem dogovoru Jugoslavija zgraditi 2600 km ceste. Za gradnjo te ceste sta bila dva načrta. Po prvem načrtu bi šla cesta v smeri Belgrad—Sremska Mitrovica—Tovarnik—Vukovar—Osjek—Slavnoska Požega—Pakrac—Banova Jaruga—Zagreb. Po drugem načrtu, ki je obveljal, pa bo šla cesta v smeri Belgrad — Ruma — Sremska Mitrovica — Županja —Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga—Zagreb.

• **Cigan med sviranjem na plesu umrl.** V Apatinu so imeli veliko predpustno prireditev, pri kateri je igrala ciganska godba pod vodstvom prvega violinista Jovana Tataya. Med sviranjem pa je ciganu naenkrat postalo slabo in je kmalu nato umrl. Zadela ga je srčna kap. Pokojni je bil prvovrsten godbenik.

• **Zaradi užaljenosti ubil prijatelja.** Pred okrožnim sodiščem v Bjelovaru je bil te dni obsojen na dve leti ječe in na stalno izgubo državljanskih pravic Stjepan Petrovič. Jesseni je Petrovič sedel v gostilni s svojim prijateljem Nikolajem Mesarjem. Med plačevanjem cehe je nastal med njima prepir in je Mesar dal Petroviču zaušnico. Petrovič je bil užaljen, vstal je od mize in šel domov, kjer je vzel sekiro in se vrnil proti gostilni. Med potjo je srečal Mesarja in ga s sekiro udaril po glavi, da je bil takoj mrtev.

• **V postelji ustreljen.** V vasi Cirkveni pri Križevcih se je zgodil še nepojasnjen zločin. Premožnega posestnika Franca Gunjeca, starega 44 let, so našli v njegovi spalnici mrtvega na postelji. Na glavi je imel grozno rano, ki je bila zadana čisto od blizu s strelom iz lovske puške. Zločinca še nimajo. Sumljivo je, da je v noči, ko je bil storjen zločin, izginil hlapec pokojnega. Sicer ni bilo tisto noč v hiši nobenega drugega, ker je žena spala nekje v sosedstvu, kar je vedno storila, kadar je prišel mož pijan domov, ker se je v pijanosti vedno prepiral.

• **Pojasnjena smrt ob železniški progi.** Poročali smo, da so našli nedaleč od železnice Vel. Trojstvo pri Bjelovaru mrtvega kmeta Marka Sabolovića. Sprva so sumili, da je Sabolović postal žrtev zločina, sodna komisija pa je ugotovila, da je šel Sabolović zvečer okrog pol sedmih s svetiljko v roki po progi ob tračnicah. Takrat je vozil mimo mešani vlak, pa so ga najbrž kakšna odprta vrata ali kakšen predmet, ki je molel iz vlaka, udaril po glavi s tako silo, da ga je ubil.

• **Dveletni otrok utonil.** V Remetih pri Zagrebu se je dveletni sinček vrtnarja Dragotin Ivir igral na vrtu ob bazenu, v katerem je bila voda za zalivanje sočivja in cvetic. Naenkrat je omahnil in padel v bazen ter utonil, ker ni bilo nikogar v bližini, ki bi ga rešil.

• **Na begu ranjen vlomilec.** V Zagrebu je policijski stražnik zalotil dva mlajša moža, ki sta na ramenih nesla vreče. Zdela sta se mu sumljiva in ju je pozval, naj se ustavita. Možakarja sta pa pričela bežati. Stražnik je hitel za njima in ju večkrat pozval, naj se ustavita. Ker se nista odzvala, je stražnik potegnil samokres in dvakrat ustrelil. En mož se je ustavil, drugi je pa bežal naprej. Stražnik je takoj hitel do ranjenega moža in spoznal v njem starega vlomilca Milana Gajskega, ki je bil zaradi vlomov že 24 krat zaprt. Gajskega so najprej odpeljali na kliniko, kjer so ga obvezali. Ker rana ni nevarna, so ga nato odvedli v policijski zapor.

• **Zagrebški gostilničar streljal na kuharico.** V spalni sobi gostilničarja Ivana Majcna v Zagrebu, Meduličeva ulica, so našli hudo ranjeno 36-letno Jožefo Ropič, kuharico v Lončaričevi gostilni v isti ulici, ki je last Ivana Majcna. Ropičeva je prišla zjutraj v Majcnovo stanovanje, da ga kakor navadno zbudi in dobi ključe od gostilniškega lokala. Naenkrat je počil strel. Sostanovalci so prihiteli in našli Ropičevo vso krvavo ležati na tleh. Ropičeva je najprej izjavila, da jo je Majcen ustrelil po nesreči, kasnje je dejala, da se je sama obstrelila, v bolnišnici pa je policijskemu uradniku spet rekla, da je Majcen streljal nanjo. Majcen je pa trdovratno trdil, da se je Ropičeva sama ustrelila v glavo. Pripovedoval je, da je spal v postelji, naenkrat pa ga je zbudil strel. Odprl je oči in videl Ropičevo ležati na tleh. Drugi dan pa je Majcen priznal, da je streljal on, vendar pa ni imel namena, da bi streljal v Ropičevo, ki je prišla v njegovo spalnico, da ga zbudi. V napolsnu je zgrabil samokres na stolu in hotel prestrašiti Ropičevo s tem, da je pomeril samokres proti nji. Niti slutil ni, da je samokres nabasan. Naenkrat se je samokres sprožil in Ropičeva je padla na tla. Ali je Majcen zares nehote ustrelil ali pa namenoma, še ni ugotovljeno. Stanje Ropičeve je nevarno. Ker je krogla ostala v glavi, so jo operirali in izvlekli kroglo, kljub temu pa se stanje Ropičeve ni nič zboljšalo.

• **Velik vlom v Kustošiji pri Zagrebu.** V Kustošiji so tatovi vlomili v trgovino Ferda Eštićija in odnesli raznega blaga v vrednosti okrog 35.000 dinarjev.

Ljubljana, 25. januarja

Gledališče

Drama: Sreda, 25. jan.: »Upniki — na plan!« Red B. — Četrtek, 26. jan.: »Hollywood«. Red A. — Petek, 27. jan.: Zaprto. — Sobota, 28. jan.: »Upniki — na plan!« Izven. — **Opera:** Sreda, 25. jan.: »Evgenij Onjegin«. Red Sreda. — Četrtek, 26. jan.: »La Boheme«. Gostovanje Josipa Gostiča. Red Četrtek. — Petek, 27. jan., ob 15: »Boris Godunov«. Dijaška predstava. Cene od 16 din navzdol. — Sobota, 28. jan.: »Frasquita« Red B.

Radio Ljubljana

Sreda, 25. jan.: 12: Angleške skladbe (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Ruski zvoki (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura. Arnošt Adamič: Katastrofa v rudniku, zvočna slika (izvajajo člani radijske igralske družine). — 18.40: 20 let razvoja jugoslovanske socialne politike z vidika delavskega prava (g. dr. Branko Alujevič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar). v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 25. januarja. Belgrad: 20 Humor — 20.50 Koncertni prenos — 22.15 Vok koncert — **Zagreb:** 20 Ljubljana — **Praga:** 19.25 Nar. pesmi — 20 Operna glasba — 21.10 Filh. koncert — **Sofija:** 19 Ork. koncert — **Varšava:** 19 Spevoigra — 19.40 Lahka in plesna glasba — 21 Klavir — 22 Plesna glasba — **Budimpešta:** 19.30 Igra — 22 Jazz — 19.30 Igra — 22 Jazz — 22.40 Operni orkester — **Trst-Milan:** 17.15 Plesna glasba — 21 Igra — 22.15 Pianino — **Rim-Bari:** 21 Verdijeva opera »Rigoleto« — **Dunaj:** 20.10 Filh. koncert — **Königsberg:** 20.10 Orkester, zbor in solisti — **Vratislava:** 20.10 Plesni večer — **Lipsko: 20.10** Ital. konc. — **Frankfurt:** 20.10 Mojstrovska zborovska glasba — **Stuttgart:** 21.15 Stara komorna glasba. — **Monakovo:** 20.10 Plesni orkester — **Strasbourg:** 20.15 Franc. koračnice — 20.30 Ork. koncert.

Predavanja

Svetopisemski večer bo drevi ob 8 v frančiškanski dvorani. Vsi, ki se zanimate, vljudno vabljeni.

Moški odsek Prosvetnega društva v Trnovem priredi v četrtek, dne 26. t. m. ob 8 predavanje: »O svetovnih vprašanjih današnjega časa«. Predaval bo g. urednik Terseglav. Vabljeni vsi!

Prosvetno društvo Trnovo. Na 10. rednem prosvetnem večeru drevi ob 8 bo imel skioptično predavanje g dr. Ivo Češnik, pod naslovom: **»Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije«.**

Ljubljana-Sv. Peter. Moškemu odseku šentpetrskega prosvetnega društva predava danes v sredo, 25. januarja ob 8 zvečer g. Terseglav »O Judih in judovskem vprašanju«.

Ljudska univerza, Kongresni trg, Mala dvorana Filharmonije. Drevi ob 8 bo predaval g. prof. Franc Gnjezda. Tema: »Misel in beseda«. Vstop prost.

Društvo »Rejec malih živali« v Ljubljani priredi v sredo, 25. januarja ob 8 zvečer v društvenih prostorih Karunova ulica 10, predavanje »O vrednosti kožuhovine kuncev in o angorski volni«. Vstopnine ni. Vabimo vse člane in nečlane, posebno pa gospe in gospodične.

Pri Ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici predava v sredo 25. t. m. g. Jože Kregar o tem, »kako zalivamo rastlinam pozimi in poleti«. Začetek točno ob 19. Kemijska dvorana na I. drž. realni gimnaziji (realka), Vegova ulica. Vstop je prost. Člani in gostje vabljeni.

Sestanki

Rezervni častniki. Pododbor Združenja rezervnih častnikov v Ljubljani bo imel svoj redni 16. zbor v petek, 10. februarja t. l. ob 20 v društveni sobi, Kongresni trg 1. Vabimo tovariše člane pododbora, da se zbora udeleže. — Uprava.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademičark ima svoj redni sestanek drevi točno ob četrt na 8 v frančikanski kapeli. Pridite!

Akademska kongregacija pri oo. frančiškanih bo imela drevi ob osmih zvečer redni članski sestanek. Vsi tovariši akademiki vabljeni! — Prefekt.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 4.

Anekdota

Ko je kralj Friderik Viljem III. nekoč obiskal takrat še k Prusiji pripadajočo deželico Neuenburg v Švici je nepričakovano prišel do krojaškega računa. Neki župan se za sprejem kralja ni pripravil samo z lepim govorom ampak tudi z novo obleko. Kralj je prišel, namesto da bi se ustavil, je pa voz peljal naprej. Županu to seveda ni bilo prav. Toliko se je trudil, da je sestavil govor, sedaj naj bi bil pa ves trud zastonj. Ne bošl Hitro je tekel za kraljevim vozom in je bil srečen, ko se mu je posrečilo, tako je vsaj on mislil, vreči v kraljevo kočijo rokopis svojega govora. Kako se je pa začudil, ko je bil naslednji dan poklican v Neuenburg in mu je bil tam na kraljevo povelje izplačan ves znesek računa za njegovo novo obleko. V naglici je dobri mož namesto govora potegnil iz žepa krojačev račun in ga vrgel v kraljevo kočijo.

Ljubljana

Hiše na Posavju v nevarnosti

Zaradi nočnega dežja je močno narasla Sava. Pri črnuškem mostu so sicer ugotovili porast le za 60 cm, toda Sava je zelo deroča in hudo trga breg v smeri proti Tomačevem. Sava je zelo nevarna zaradi njenega hudega toka, pa so nekatere hiše v vaseh Tomačevo in v Jaršah — kakor je mnenje občinske uprave na Ježici — že v resni nevarnosti. To pa ne toliko zaradi visoke vode, temveč zaradi prenaglega toka hitro narasle Save, ki naglo doteka in se hitro odteka. Narasla je tudi zopet Ljubljanica, vendar pa na Ljubljanskem polju nikjer ni prestopila bregov. Z vevškega mosta, kjer imajo merilo, so opazili, da je Ljubljanica tam narasla v teku 24 ur za približno 1 meter. Zaenkrat pa nevarnosti ni in ker Ljubljanica kaže celo tendenco, da ne narašča, je torej verjetno, da bo kmalu upadla. Razmerje je torej drugačno, kakor je bilo pred osmimi dnevi, ko je v pokrajini okoli Zaloga in Laz bolj grozila povodenj s strani Ljubljanice kakor s strani Save. Sava je sedaj bolj nevarna, posebno zaradi tega, ker je dež raztajal skoraj po vseh srednjih in srednje visokih planinah ves sneg. Medtem pa je že zapadel nov sneg in tako je na pr. Katarina že na novo pobeljena, pa tudi Krim, Mokric in drugi bližnji hribi imajo nove bele kapuce, v kolikor so spričo ljubljanske megle sploh vidni iz mesta.

Akademija za pripravo na kongres Kristusa Kralja

prirede prihodnjo **nedeljo 29. januarja** ob petih popoldne v frančiškanski dvorani Frančiškovi križarji. Pri tej priliki se bo prvič pela od msgr. Premrla komponirana mogočna »Katoliki vsi sveta!« Kongresno himno pa, ki jo je pravkar spesnil pater Krizostom Sekovanič, ki še čaka komponista, pa bodo križarji v zboru deklamirali. Ker še ni spisana posebna igra v proslavo Kristusu Kralju, ki jo pričakujemo do druge večje akademije, katera bo pozneje, bodo ta večer igrali krasno p. Krizostomovo »Sv. Tarcizij«, ki od evharističnega kongresa dalje še ni bila uprizorjena. Vstopnina je jako nizka: sedeži po 6 in 4 dinarje, stojišča po 2 din. Zato je pričakovati velike udeležbe.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod **»Franz-Josefovo«** vodo.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

l **Prevelik naval bolnikov.** Z grozo zremo v bodočnost ljubljanske bolnišnice, ko moramo letos zreti še na večji naval bolnikov v bolnišnico. Samo do včeraj popoldne so letos ugotovili okoli 2409 bolnikov, kar pač prekaša najbujnejšo domišljijo in še tako hude številke, ki smo jih poleti objavili. Nemogoče si je predstavljati pravih vzrokov, zakaj število bolnikov tako naglo narašča, res pa je, da je ta naval najpopolnejši dokaz za potrebo povečanja bolnišnice, pa tudi za zgradbo podeželskih bolnišnic.

l **Pregled motornih vozil.** Redni letni pregled avtomobilov in motociklov bo 30. in 31. t. m. ter dne 8. febr. vsakokrat od 8—13 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dovoz iz Novega trga). Uprava policije poziva lastnike motornih vozil iz Ljubljane, da pravočasno pripeljejo vozila k pregledu in se točno drže prejetih navodil, posebno pa določene ure, ker bodo s tem omilili nepotrebno čakanje. Lastnikom, ki so za svoje vozilo plačali predpisane takse, bo komisija odobrila uporabo vozila in izdala evidenčne tablice za leto 1939.

l **V počastitev umrlih so darovali za mestne reveže:** rodbina Dogan s Tyrševe ceste 17 namesto venca ga krsto ge. Marije Vencajzove 200 dinarjev; uradništvo Priv. agr. banke, Gajeva 1, 218 din namesto venca na krsto predsednika Priv. agr. banke min. v p. Bogdana Markoviča. Mestno poglavarstvo se darovalcem najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli!

l **Podpora obrtnika najrevnejšim v stari cukrarni.** Ko je mestni socialni urad v novem zavodu v stari cukrarni pripravljal prenočišča za reveže brez doma, je vse za prenočišče potrebne postelje popravil ugledni lastnik splošnega ključavničarstva g. Josip Rebek s Cankarjevega nabrežja št. 9. Njegov nizki račun za prav dobro napravljeno delo je znašal 421 din, vendar pa je ves ta znesek v celoti daroval najdebnejšim, ki iščejo zavetja v novem mestnem socialnem zavodu v stari cukrarni. Mestno poglavarstvo se za podporo revnim najlepše zahvaljuje z željo, naj bi drugi mojstri posnemali dobri zgled tega socialno čutečega obrtnika.

l **Zgledno plemenitost** sta pokazala g. Janez Kuhar, mehanik iz Ljubljane in njegova soproga, ki sta iz lastnega nagiba oskrbela dvema ubogima gluhonemima deklicama obleko, perilo in čevlje. Podporno društvo za gluhonemo mladino se blagima dobrotnikoma kar najiskreneje zahvaljuje za to veliko žrtev, želeč, da bi našla še kaj posnemalcev!

l **Plemenit dar.** Namesto venca na krsto blage Marije Vencajzove je darovala družina Kapl Franc, Bezenškova ul. 13, za Mladinsko zavetišče v Zeleni jami 100 din. Vinc. konferenca Srca Jezusovega se za plemenit dar najprisrčneje zahvaljuje.

l **Nagla smrt na cesti.** V Pražakovi ulici se je zgrudila v ponedeljek popoldne 63 letna zasebnica Kristina Müller, ki jo je zadela srčna kap. Reševalni avto jo je pripeljal v bolnišnico, toda ob 11 zvečer je gospa tam že izdihnila.

l **Tatvina žarnic cestne razsvetljave** se je zlasti na periferiji mesta tako razpasla, da elektrarna dobiva neprestane pritožbe zaradi pomanjkljive razsvetljave, poleg tega pa trpi tudi veliko škodo. Mestno poglavarstvo zato prosi vse občinstvo, naj eventualno znanega tatu takoj prijavi ravnateljstvu mestne elektrarne ali pa bližnjemu stražniku; prav tako je prebivalstvo naprošeno, naj takoj javi, če kje pregori kakšna žarnica cestne razsvetljave. Mestna elektrarna bo v vsakem primeru takoj poskrbela za novo žarnico, da ne bo upravičenih pritožb zaradi pomanjkanja razsvetljave.

l **V Ljubljani kradejo na debelo.** Akademiku C. D. se je zdelo čudno, ko je prišel iz predavalnice univerze in je na hodniku naenkrat pogrešil svoj lepi zimski plašč z ovratnikom, šalom in z rokavicami, kar je bilo vse skupaj vredno 1460 din. Najbrže se je v prvo nadstropje vseučiliškega poslopja vtihotapil neznan tat, ki je vse skupaj odnesel. Ni verjetno, da bi to suknjo ukradel kakšen akademik. — Dijaku Marcelu Pajtlerju je nekdo ukradel hubertus plašč, vreden 290 din, in sicer iz predsobe na Vilharjevi cesti. — Sličen tat je poskušal svojo srečo tudi pri Edvardu Lenarčiču v Trdinovi ulici, kjer je vse premetaval, vendar je bil najbrže prepoden, ker lastnik stanovanja ničesar ne pogreša.

HERSAN - ČAJ
Vam bo pomagal zopet doseči zdravje s pomočjo zdravilnih svojstev rastlinja! Ne bodite samemu sebi sovražnik! Bolezni ob MENI in BOLEČINE MESEČNEGA PERILA (menstruacije) Vam bo olajšal Hersan čaj. Vas morda nadleguje DEBELOST? Bi radi bili VITKI? Tedaj lahko uporabljate Hersan čaj. Zakaj trpite bolečine REVMATIZMA in PROTINA, če to ni potrebno? Hersan čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke. Hersan čaj pomaga pri ARTERIOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlata žila). Ali res ne veste, da je Hersan čaj dobro sredstvo pri OBOLENJU ŽELODCA, JETER in LEDVIC? — Hersan čaj se dobiva SAMO v IZVIRNIH ZAVOJIH v vseh lekarnah. ZAHTEVAJTE brezplačno BROŠURO in VZOREC pri: »RADIOSAN«, ZAGREB, Dukljaninova ulica 1.
Reg. S. št. 19834-35.

Kranj

Na splošno željo ponovi Prosvetno društvo v Kranju v nedeljo, dne 29. januarja komedijo »Narobe svet«. Predstava bo ob 4 popoldne. Predpro-daja vstopnic v trgovini »Hinko« poleg farne cerkve.

Koncert bolgarskega tenorista. Drevi ob 20 nastopi v dvorani Narodnega doma bolgarski operni tenorist g. Hristo Zlatev iz Sofije. Jugoslovansko-bolgarska liga v Kranju vabi meščanstvo, da se koncerta udeleži v čim večjem številu. Na sporedu so bolgarske narodne pesmi, ki jih je g. Zlatev z odličnim uspehom izvajal pred dnevi tudi v ljubljanskem radiju.

KALODERMA Gelee
Specialno sredstvo za nego rok

Trbovlje

Napeljava elektrike. Uslužbenci KDE so začeli s postavljanjem električnega voda od tukajšnje rudnike elektrarne mimo Sv. Marka v Savinjsko dolino, kjer se bo priključil na že obstoječe električno omrežje.

Maribor

Bodočnost 6300 ljudi v Mariboru odvisna od deviz

Tekstilne tovarne v Mariboru mislijo na samopomoč ter se pripravljajo na izvoz svojih izdelkov

Okrog 6300 ljudi zaposluje mariborska in okoliška tekstilna industrija. Vsi ti so odvisni od zaslužka v tovarni, pa ne samo oni sami, ampak tudi njihove družine, ki jih z delom svojih rok vzdržujejo. To je najmanj 20.000 ljudi, ki stanujejo deloma v mestu, v večini pa v ožji in širji okolici. Zaslužek v tekstilnih tovarnah ni sicer posebno velik, toda živi se le od njega in če ga ne bi bilo, bi mesto z okolico vred zapadlo v strahovito bedo. Tekstilna industrija v Mariboru se ne boji za svojo bodočnost. Zaposlena je takorekoč do vratu in niti ne zmore vseh naročil. Za odjemalce se tedaj ne boji, pač pa ima druge težave, ki ji ogrožajo nemoten obrat. Ne more uvažati dovolj surovin, predvsem bombaža, ker ne dobi vedno dovolj deviz. Brez deviz pa ne more kupovati v Angliji, Ameriki, Egiptu in drugih državah bombaža, brez njih ne dobi surove svile, ki jo tkejo in barvajo mariborske tovarne. Tovarne se nahajajo res v težkem položaju. Naročil dovolj, surovin pa premalo. Včasih nastopa takšno pomanjkanje surovin, da morajo nekatera podjetja od časa do časa omejiti obrat ter znižati število delovnih ur. Nekatera so bila celo prisiljena začasno odpustiti nekaj delavstva. V borbi za devize se poslužujejo tovarne vseh sredstev in iznajdljivosti. Tako se je na primer podjetje Doctor in drug izpremenilo v delniško družbo, ki je prenesla svoj sedež v Belgrad v glavnem zaradi tega, ker obstoja naredba, da imajo delniška podjetja prednost pred zasebniki pri razdelitvi deviz. Druge tovarne se poslužujejo drugih načinov, včasih z večjim, včasih z manjšim uspehom. Vedno pa je ta borba težavna in tovarne so začele misliti na samopomoč. Dobiti morajo devize same in sicer z izvozom svojih izdelkov.

Mariborska tekstilna podjetja so v veliki večini najmoderneje opremljena z najnovejšimi stroji in drugimi pridobitvami na tem področju. Razpolagajo z izvrstnimi strokovnjaki ter so povsem usposobljena za konkurenčno borbo z inozemskimi tovarnami. Dosedaj jim za to ni bilo treba skrbeti, ker so imela pri nas doma izjemen položaj. Zaščitena z visoko carino in razpolagajoč z cenenimi delovnimi močmi so se zlahka upirala inozemski konkurenci na domačem trgu ter so jo brez težav izrinila s svojega območja. Drugače bo seveda, če bodo morala stopiti v konkurenčno borbo izven meja države. Večje tekstilne tovarne so že sondirale terene v inozemstvu ter so prišle do zaključka, da bi se izvoz vsekakor rentiral. Predvsem bi prišel v poštev za bombažno industrijo bližnji vzhod. Izvoz bi prinesel tekstilnim tovarnam toliko deviz, da ne bi bile več odvisne od Narodne banke. Prvo podjetje, ki se pripravlja v večjem obsegu na izvoz, je tovarna Hutter in drug. To podjetje je začelo lansko leto izdelovati sukanec, ki je izvrstne kvalitete. Tovarna sukanca je v polnem obratu, za izvoz pa obstojajo zelo dobri izgledi. Podjetje je sedaj začelo graditi novo nadstropje na tovarni sukanca, tako da bo podvojilo svojo produkcijo. Podjetje je prepričano, da bo samo z izvozom sukanca krilo vse potrebe po uvozu surovega bombaža. — Prav ugodne izglede bi imele za izvoz tovarne svile v Mariboru in sicer v prvi vrsti v angleške kolonije. Obstoja pa velika ovira — vse te tovarne imajo premajhen obrat. Tvornica Thoma je sondirala teren in je tudi že dobila naročilo za izdelovanje pisanih svilenih rut, kakor jih rabijo v angleških azijskih kolonijah domačinke za ogrinjala. Najmanjše naročilo, ki ga je dobila tovarna, pa je bilo takega obsega, da ga podjetje ne bo zmoglo, če bi bil zaposlen njegov obrat celo leto dan in noč samo za to naročilo. Pri tem bi tovarna morala popolnoma zanemariti domač trg, kar pa seveda ne more storiti. Za izvoz v inozemstvo obstojajo tedaj še precej velike ovire, ki bi se pa ob primerni organizaciji in tudi pomoči od strani države dale odstraniti. Država bi s tem imela veliko korist — ne bi bilo treba skrbeti za devize za tekstilno industrijo, na drugi strani pa bi morala podjetja znatno razširiti svoje obrate, ker bi morala obenem skrbeti za domači trg in tako bi zopet lahko novi tisoči delavcev dobili zaposlitev.

*

m **Mestna občina mariborska za likovno umetnost.** Mariborska mestna občina je sklenila vstaviti v svoj vsakoletni proračun 20.000 din za odkup slik in kipov na mariborskih razstavah.

m **II. Umetnostni teden v Mariboru.** Mariborski Umetniški klub priredi svoj II. Umetnostni teden letos od 10. do 16. aprila. Teden se bo pričel na Velikonočni ponedeljek dopoldne z otvoritvijo razstave likovne umetnosti v muzejskih prostorih v gradu. V torek 11. aprila bo koncert, na katerem bodo igrali večinoma nova, nagrajena dela. — V četrtek, 13 .aprila, bo literarni večer; v soboto 15. aprila bo gledališka predstava in po njej družabni večer z razdelitvijo literarnih, likovnih, glasbenih in igralskih nagrad. Zaradi preložitve tedna na sredo meseca aprila se podaljša tudi rok za predložitev literarnih del in prijavo igralcev za nagrade. Ne velja pa podaljšanje za dramska in glasbena dela, ki se morajo poslati Umetniškemu klubu najkasneje do 1. februarja.

m **Naš znani violinski virtuoz** prof. Taras Poljanec nastopi jutri v četrtek ob 18 v belgrajskem radiju s solističnim koncertom. Izvajal bo izključno skladbe Antona Dvoržaka.

m **Vsi lastniki vozov** v mestu se ponovno opozarjajo, da morajo do 31. t. m. prijaviti davčni upravi za mesto Maribor število vozov in plačati takso za državni cestni fond za polovico leta 1938 in za celo leto 1939. Ta taksa znaša letno za vozove na vzmeteh 50 din, za vozove brez vzmeti 40 din in za dvokolice 20 din. Prav tako se opozarjajo lastniki tovornih avtomobilov, da prijavijo do konca meseca število vozil z označbo znamke, številke in nosilnosti v svrho odmere vozarinske takse za leto 1939. Tiskovine in potrebna pojasnila se dobijo pri davčni upravi za mesto Maribor.

m **Posledica modernih frizur in klobučkov!** Gledališka uprava naproša dame, ki prihajajo na sedeže v parterju, da odložé svoje klobuke v garderobi, da bi videlo tudi za njimi sedeče občinstvo na oder.

m **Umrla** je v bolnišnici v starosti 73 let zasebnica Marija Fras. Naj počiva v miru!

m **»Deutsche Nachrichten« v Mariboru.** Kakor znano, je dobila nemška manjšina v Jugoslaviji svoje uradno glasilo »Deutsche Nachrichten«, ki izhaja vsak teden v Zagrebu. V Mariboru se je osnovala podružnica omenjenega glasila z upravo in dopisništvom, kakor svedoči to napisna tabla, ki se je pojavila v Lekarniški ulici na hiši g. dr. Badla.

m **Vsem je še v živem spominu** film »Kirchfeldski župnik«. Prav od istega pisatelja Anzengruberja ljudsko igro »Če trta božja zapoved« pripravlja Ljudski oder na svečnico dne 2. in v nedeljo, dne 5. februarja. Nekaj novega bo za Maribor. Rezervirajte si vstopnice!

m **Važno za obiskovalce velesejma v Leipzigu.** One Mariborčane, ki se odpravljajo letos na obisk velesejma v Leipzigu, opozarja mariborski Putnik, da bo vozil letos poseben vlak iz Belgrada v Leipzig, ki bo sprejemal potnike do Jesenic. Mariborčani bodo imeli priključek na ta vlak v Zidanem mostu dne 3. marca ob 14.45. Vlak bo imel tudi spalne oddelke I. in II. razreda. Povratna vožnja se vrši potem s poljubnimi vlaki. Prijave za vožnjo s posebnim vlakom sprejemajo vse Putnikove pisarne.

m **Tudi v Prešernovi padaji kostanji.** Eden zadnjih kostanjevih drevoredov v Mariboru je bil v Prešernovi, ki je tudi že dozorel za sekiro ter ga sedaj podirajo. Drevored v Prešernovi bodo na spomlad zasadili z novim nasadom. Posekane kostanje porabi mestno Olepševalno društvo za kurjavo v svojih cvetličnjakih.

m **Bolnik je izginil.** Na policijo je prišla včeraj soproga 37 letnega Rafaela Hafnerja iz Trstenjakove ulice 16 ter vsa v strahu prijavila, da že od 21. t. m. pogreša svojega moža. Je močno bolan na malariji ter se je omenjenega dne odpeljal v Zagreb k zdravniku. S seboj je vzel 4000 din. Od tedaj pa ni od njega nobenega glasu. Policija je uvedla poizvedovanje.

Nočno lekarniško službo imata lekarni Minařik, Glavni trg 12 in Rems, vogal Aleks. in Meljske ceste.

Gledališče

Sreda, 25. jan.: zaprto.
Četrtek, 26. jan. ob 20: »Vse za šalo«. Red A.

Celje

c **Častna diploma celjske mestne občine g. dr. A. Korošcu** je te dni razstavljena v izložbi Mohorjeve knjigarne.

c **Celjsko kulturno društvo bo ustanovljeno.** Že lansko leto se je govorilo o ustanovitvi Celjskega kulturnega društva. Kraljeva banska uprava pa je sedaj predložena pravila pripravljalnega odbora potrdila. V torek, 31. januarja bo v novo urejeni občinski posvetovalnici na mestnem poglavarstvu ustanovni občni zbor. Tako bomo v Celju dobili Celjsko kulturno društvo, v katerega bodo poleg dosedanjih delavcev povabljeni tudi vsi oni, ki še dosedaj niso sodelovali pri CKT, da bodo vstopili v to novo društvo in posvetili vse svoje moči in zmožnosti kulturnemu napredku Celja in njega okolice. Novo društvo bo imelo poleg rednih tudi podporne člane.

c **Novi grobovi.** V celjski bolnišnici je umrl 28 letni mesarski mojster Kreča Franc iz Celja. Zapušča nepreskrbljeno ženo in otroka. Včeraj dopoldne je izdihnil posestnik Novak Jakob iz Babne reke pri Sv. Štefanu blizu Šmarja. Na Ostrožnem pri Celju je umrl 12 letni sin posestnika Turnšek Ivan. Naj v miru počivajo!

c **V Prešernovi ul.** je spodrsnilo 62 letnemu dninarju Kičanu Aleksandru, da je padel in si zlomil desno roko v ramenu.

c **Redni letni občni zbor** Krajevne protituberkulozne lige v Celju bo jutri v četrtek ob 8. zvečer v mestni posvetovalnici.

c **Davčna uprava v Celju** ponovno opozarja vse one, ki zaposlujejo hišno služabništvo in ki še niso zanje nabavili davčnih knjižic, da to store zanesljivo do 31. t. m., sicer bodo plačali 5 kratno kazen.

Vincencijevi konferenci je poklonil celjski fotograf g. Kvas Ivan na mesto venca na grob pokojne Čulk Ane 100 din. V imenu revežev: Bog plačaj!

c **Na veslovanskem gasilskem kongresu,** ki bo letos v Ljubljani, bo nastopila celjska gasilska četa s posebno točko, vajo z maskami. Gasilce bo za to vajo vadil kapetan g. Toš Franjo.

c **Savinja je zaradi deževja** močno narastla in je že 1.20 nad normalo. Okoliške hribe je čez noč pobelil sneg, vendar pa še smučarji nimajo zagotovila, da bodo na svečnico skakalne tekme pri Petričeku v Liscah, kakor so že razpisali.

c **Za oddelnega vodja** Prostovoljne gasilske čete v Celju je bil na zadnji skupščini izvoljen mesto pokojnega Orehovca inž. Pristovšek Josip.

c **Fantovski odsek I.** ima svoj redni sestanek drevi ob 8. v Domu. Vabljeni!

c **300 litrov vinske kapljice so ukradli.** Iz vinske kleti v vinogradu Arzenška Franca v Železnem so neznani vlomilci v pretekli noči ukradli do 300 l vinske kapljice.

c **Razprava proti Končanu in 13 soobtožencem preložena.** Pred okrožnim sodiščem v Celju se je včeraj zagovarjalo 14 oseb, ki so bile obtožene tatvin v škodo trgovca Karla Vrečiča odnosno prodaje in nakupa ukradenega blaga. O teh tatvinah je »Slovenec« svoj čas obširno poročal. Zaradi novih zaslišanj je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala v ponedeljek, 30. jan. dopoldne.

c **Davčna uprava opozarja** vse trgovce na rentninski napovedi do zadnjega tega v mesecu.

Kamnik

Kamniška elektrika. V našem nedeljskem članku je tiskarski škrat izpustil dve vrsti in tako je morda kdo napačno razumel navedbe o razdelitvi stroškov med občino in konzumenti. Pravilno se glasi: Namesto, da bi občina sama krila vse stroške preureditve in za to najela posojilo, ki bi ga krila z dvigom cene toku za 50 ali 75 par, bodo konzumenti sami plačali svoje stroške (to je preureditev števca, motorjev, likalnikov in zamenjavo žarnic), občina pa jim bo za to zagotovila dobavo toka po isti ceni kot do sedaj. S tem bodo odjemalci toka na boljšem in bodo s takim načinom rešitve gotovo zadovoljni. V ostalem pa bodo kamniške električne zadeve v kratkem predmet razprave na enem izmed debatnih večerov, ki jih organizira društvo »Kamnik« in kjer se bodo naši meščani lahko pogovorili tudi o tem vprašanju.

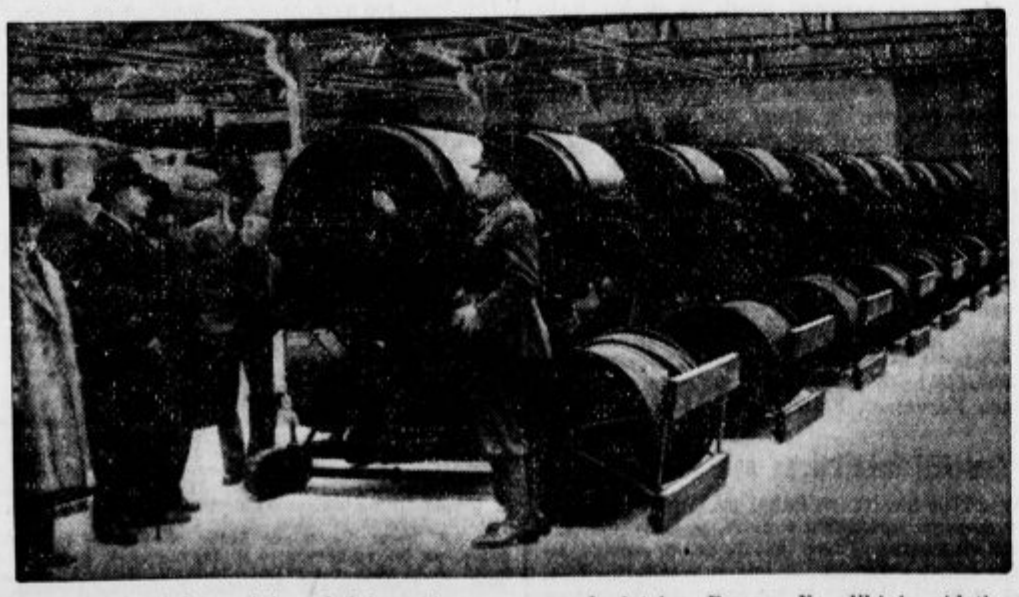

Angleški vojni minister si je ogledal orožje zoper napade letal v Essexu. Na sliki je videti vojnega ministra Hoare-Belisho, ko ogleduje žaromete I. polka obrambe zoper letala.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Aleš Ušeničnik: Katoliška načela

»Nekaj smernic katoliškemu dijaštvu«.

V založbi »Naša pot« je kot XV. zvezek izšla tretja knjiga o načelih. Knjiga ima naslov »Katoliška načela« in je nekaka dopolnitev prvim dvem knjigam o načelih, po vsebini pa je delo zase svoj svet. Napisal jo je **dr. Aleš Ušeničnik** v slogu in logični izgrajenosti, kakor smo tega izpod njegovega peresa vajeni, kolikor pa je tu vsebina vzvišena nad vsebino prejšnjih dveh del, toliko jih presega po notranji vrednosti in po vrednosti za katoliško obrazovanje mladega rodu, zlasti izobraženstva.

»Katoliška načela« z neizprosno logiko, pa v toplem, prijateljskem tonu na 287 straneh grade katoliški duhovni svet, kakršen stoji v človeštvu v vseh časih in v našem, z vso univerzalnostjo, s katero morajo biti prepojeni njegovi zagovorniki. Ob koncu tega dela pa je 158 strani »opomb«, ki niso nikake opombe mimo grede, ki jih prebereš ali pa tudi ne, ampak so bogato slovstvo z zlatimi zrni iz poganske in krščanske filozofije, iz zgodovine, zlasti cerkvene; največja vrednost teh »opomb« pa je v izvirnih odločbah cerkvenih zborov, v izrekih papežev k posameznim vprašanjem katoliške načelnosti — »da bi vsak, prijatelj ali neprijatelj, lahko samostojno presodil, kaj je nauk Cerkve«.

V **uvodu** te pisec pripelje pred dilemo, v kateri niha ves svet: ali **krščanstvo** ali **nihilizem,** drugega izhoda iščočemu duhu ni. Nihilizem se je ponesrečil že v nešteto oblikah, torej ostane krščanstvo z naravnimi in nadnaravnimi resnicami, ki jih po razodetju sprejemamo v duhovno svojino in temelj življenja — vera, mogočni »credo«, ki edina more človeštvo obvarovati pred popolnim obupom in z upanjem v neminljivo življenje pri Bogu pomiriti ubogega duha. Naslednja poglavja razčlenjujejo misel o Bogu, Stvarniku in Očetu, o razmerju med človekom in Bogom, kakor se najlepše razodeva v »očenašu«, ki je tu podan s čudovito lepo in globoko razlago. O Kristusu, njegovi milosti in zveličanju po njem govori III poglavje, ki je cel nauk o soteriologiji, podan v zgoščeni, visoko znastveni, pa vendar vsakemu mislečemu človeku jasni obliki. Povsod po knjigi te na vsem lepem sreba tu in tam misel, ki morda ne odkriva nič novega, pa ti je kot zapisana vendar nova; tako je tu v poglavju o skrivnosti križa stavek: »Človek si po naravi želi veselja in po naravi plaši trpljenja. To je pač dokaz, da je ustvarjen za veselje in srečo, ne pa za žalost in trpljenje« — misel, ob kateri lista ne moreš obrniti, ne da bi se dalj pomudil pri njej. In takih človeških modrosti ob razlaganju in utemeljevanju božjih resnic je po knjigi vse polno, vsak jih bo našel po svojem nagnenju in razpoloženju, kar daje knjigi neko osebno vrednost, ker vsakomu tu in tam izpregovori, kakor da je pisana nalašč zanj, ker mu odgovarja na vprašanja, na katera si sam ni vedel odgovoriti. Poglavja o Cerkvi, njenem področju in njeni oblasti, o papeštvu in njegovi oblasti, obravnavajo vsa vprašanja, ki jih sodobnost premleva, maliči in demagoško zavija. Ni zadeve, na katero katoličan tu ne bi našel pravega pojasnila, pa naj bo to o Cerkvi kot oblasti na verskem ali svetnem polju, o stališču Cerkve do kulture, do umetnosti, do telesne kulture, o »indeksu«, o liberalizmu in »katoliškem liberalizmu«, o socializmu in »krščanskem socializmu«, o modernizmu, o državi in narodnosti — skratka: **tu je Cerkev kot učiteljica vseh narodov v vseh časih.**

Da je knjiga pisana v lepem, živahno tekočem jeziku, pri znanem piscu ni treba še posebej poudarjati. In to je svojski užitek, brati visoka razglabljanja v našem jeziku, ki se ti nikjer ne upre, nikjer ne žali ušesa. Po vsebini, pa tudi po okusni zunanji opremi in preglednemu tisku spadajo »Katoliška načela« v knjižnico vsakega slovenskega izobraženca — pa ne kot kak učbenik, ki ga prebereš in odložiš, češ: Zdaj sem se pa naučil in znam, ampak kot vademecum, ki ga spet in spet vzameš v roke in prebiraš. Kakorkoli to knjigo odpreš, ti govori o nekem vprašanju, ki je prav tedaj pereče. »Katoliška načela« nikoli ne zastarajo. S to knjigo sta pisec in založnik poklonila slovenskemu dijaštvu in po njem vsemu slovenskemu izobraženstvu lep dar, ki bo prijateljem odlično služil k utrjevanju v katoliški miselnosti, neprijateljem pa k spoznavanju katoliške Cerkve. Ne v prvem ne v drugem primeru ne zgreši svojega namena. I.

Ljudski oder št. 3. — Revija za ljudsko igranje »Ljudski oder« stopa že v osmo leto ter si je med našimi ljudskimi igralci že ustvarila lepo tradicijo in dosegla s svojim novim skupinskim igranjem, ki ga predstavlja, lepe uspehe. Znana je njegova duhovna smer v ljudskem igranju, njegovo zavzemanje za farne igre in sploh za verske skupinske nastope, znana pa tudi težnja po pristnem oderskem izživljanju, kakor se kaže v pravih komedijah, katerim je odrska kretnja in prava komika že sama sebi namen. In prav ta številka »Ljudskega odra«, ki je izšla te dni, ima v sebi vse polno gradiva za našo pristno komedijo, ki se naj v tem predpustnem času goji po naših ljudskih domovih. Urednik sicer toži v predgovoru, v pismu, ki ga piše prijatelju smeri njegovega ljudskega odra, da ne doseza ta igrska reforma tolikega uspeha, kakor bi bilo potreba, toda led je prebit in bodo naslednje generacije imele lažje delo v nadaljevanju te duhovne kolektivne smeri. Takoj nato pa priobčuje prevod Molierove komedije iz l. 1665 »Ljubezen — zdravnih«, ki jo je poslovenil za to revijo sam mojster Oton Župančič. Ta komedija svetovnega komika, največjega komediografa, v prevodu našega največjega pesnika, je velik uspeh te revije ter bo vsem našim društvom zelo dobrodošla ter tudi veliko igrana. Komedija ima tri dejanja. Za predpustni čas je namenjena tudi izvirna »zabavna in poučna igra« v treh slikah »Kisle gobe«, ki jo je spisal Enka. »Ljudski oder« se zavzema tudi za poživitev starih slovenskih navad in običajev ter je tudi v tej številki te vrste donesek, namreč »Kmečka svatba iz Spodnjega Štajerskega«, kakor jo je po starih svatovskih navadah iz laškega okraja sestavil Karel Bantan. Prizori (deset) bodo v tem času poživljali naš smeh pa tudi našo ljubezen do starih izročil, ki med mladim rodom že izumirajo. Zanimive so opombe k uprizoritvi Petančičeve »Zvitorepke«, ki načenja vprašanje živalskih kostumov na naših ljudskih odrih. »On in ona v igri« pa načenja vprašanje erotike v igri, ki ga je tudi pri nas treba načeti. — Tako »Ljudski oder« nudi dosti izbrane snovi našim podeželskim odrom za vsak letni čas posebej in za vse praznike, v tej številki pa še celo posrečeno komedijo v prevodu Otona Župančiča, sicer pa tudi zanimive spodbudne misli iz naše preteklosti in naše sedanjosti, pa tudi iz problematike našega ljudskega igranja sploh. Revijo priporočamo.

*

Izseljeniški vestnik, štev. 1. — Izseljeniški vestnik stopa s to številko v obliko naših revij in ne več časopisov, kakor je bil doslej. Tako imajo zdaj tudi slovenski izseljenci po tujini, pa tudi njihovi prijatelji doma lepo revijalno zvezo, kar bo dalo konec leta lepo knjigo medsebojne ljubezni in medsebojnega izmenjavanja pisem. Uvodno pismo te nove revije je napisal škof dr. Rožman, ki je tudi predsednik Rafaelove družbe, izdajateljice te izseljeniške revije. »Naloga Izseljeniškega vestnika je, da veže domovino in izseljene brate ter sestre v eno družino. Vsaka njegova številka je pismo, ki ga piše domovina onim sinovom, ki so daleč od nje. Dih domače zemlje, domačih običajev, domače vernosti prinaša v tujino. Doma mislijo name — to beri iz vsake vrstice!« Tako piše škof dr. Rožman na pot prvi številki te revije ter ji želi največ uspeha v njegovem lepem in domoljubnem poslanstvu. Velik prijatelj naših izseljencev, p. Kazimir Zakrajšek, je napisal lep pomenek o temu glasilu »v novi obliki in obleki« ter poroča o načrtih, ki jih ima Rafaelova družba v Ljubljani, namreč izseljeniški zbornici in izseljeniškem domu v Ljubljani, ki sta dve veliki zahtevi naše skrbi za izseljence. Isti piše tudi o »ženah, ki so zaslužile čast«, namreč o odboru Slovenske ženske zveze v Ameriki, ki je obiskal domovino. Jože Premrov je napisal »Krik naše mladine iz tujine«, France Horvat pesem »Balada«, nakar sledi več strani — pol številke — pisem iz raznih krajev tujine, kjer prebivajo naši izseljenci ter tako vzdržujejo zveze s svojo domovino in svojimi domačini. Vsakemu izseljencu iz domovine, naročite ta list in vsi, katerih svojci so daleč od doma, naročite se na ta časopis, ki bo javna govorilnica vaših prijateljev in svojcev z vami. Rafaelova družba zasluži vso podporo naše javnosti in prav tako tudi list. Pokažimo, da znamo ceniti pomen naše krvi, ki se izživlja v tujini, v vedni misli na rojstni dom!

*

100 let fotografije. — Pretekli teden so na pariški univerzi »Sorboni« slovesno v priča predsednika republike Lebruna proslavili iznajdbo fotografije. Tega jubileja so se spomnili vsi francoski listi ter veliko pisali o iznajdbi fotografije. Dne 7. jan., oziroma 10 — po drugih poročilih — leta 1839 je prav tako na seji akademije v Parizu imel predavanje član akademije in njen stalni tajnik Francois Arago o izumu dveh Francozov: L. M. Jac. Daguerra in Josepha Nic. Niepca, ki sta ga imenovala »daguerrotypijo«. Kot spomin na ta dan pa tudi kot zahvalo francoskemu duhu, ki je izumil danes tako potrebno tehnično iznajdbo, je veljala ta slavnostna seja, ki je poudarjala velik razvoj te svetlobne umetnosti. Danes se je izpolnilo to, kar je pred 100 leti zapisal Champlerury: »Kakšno razkošje bi bilo čez 100 let videti napredek fotografije, ko ne bo samo fragment javnega življenja, temveč bo objemala vse življenje, kakor se bo razvijalo pred očmi našega potomstva.«

*

Te dni je izšla nova, 41. serija rednih knjig **»sv. Simeona«** v prevodu dr. Lazarja Mirkoviča (predgovor dr. Vlad. Corovića), **Shakespearejeva** komedija **»Kako vam drago«** v prevodu B. Nedića in V. Živojinovića in pa **»Cavour« Mauricca Paleologa** v prevodu Brane Markoviča (predgovor **Srbske književne zadruge.** Tudi letos je izšlo **osem knjig,** kakor je navada že nekaj let sem, in sicer: **»Rodoljubive pesme« D. Filipoviča** (predgovor Dragiše Vasića), **»Pripovetke« Nika Bartuloviča,** roman **Andre Moroisa »Podneblja«** v prevodu pok. Jelisavete Ibrovac, **»Ratni dnevnik jednog dobrovoljca« Pere Todorovića, »Književni radovi Andre Nikoliča«** v redakciji Jaše Prodanovića (predgovor Pavla Popovića), **»Životi sv. Save** Marko Car). V celoti je najnovejše kolo SKZ malo zanimivo in sem z več vplivnih srbskih kulturnih strani slišal ostre opazke radi njega, zlasti zato, ker ne prinaša ničesar novega, umetniško zrelega novega namreč, in aktualnega. Je bolj muzej, ko pa sodobna razvijajoča se književna ustanova.

*

Emerhalis, Tamerlanova vojna z Anadolijo in bitka pri Ankari — v prevodu polk. Novice B. Rakočevića — Belgrad 1938. — Knjiga turškega generala Emerhalisa je v prvi vrsti vojaška razprava Tamerlanovega vojnega pohoda na Anadolijo in bitke pri Ankari leta 1402. Po mnenju pisatelja je prišlo do boja med sultanom osmanskih Turkov Bajazitom (1389—1402) in Timurlenkom (Tamerlanom), ustanoviteljem velike turške države od kitajskih meja do Male Azije h koncu 14. stoletja, zaradi njihovega brezmejnega samoljubja. Pisatelj opisuje Tamerlana kot izvrstnega stratega, boljšega od velikih mojstrov vojne Friderika Velikega in Napoleona, kot vojskovodjo, ki uporablja taktične manevre, ki so jih uporabljali šele 500 let pozneje v svetovni vojni. Nič slabši strateg ni Bajazit, zmagovalec na Kosovu in pri Nikopolju. Bitko pri Ankari je izgubil Bajazit zaradi izdajstva Kara-Tatarov (v službi Bajazita). Na Bajazitovi strani se je udeležila bitke tudi srbska konjenica pod vodstvom despota Štefana Lazareviča (1389—1427) ki se je po zatrdilu vseh virov junaško borila, dokler ni padla odločitev. Interesantne so sklepne misli generala Emerhalisa o pomenu in posledicah turškega poraza pri Ankari. Ko bi ne bili Turki poraženi, bi turška ekspanzija ne bila ustavljena še za pol stoletja. Še istega leta bi padel Carigrad v turške roke, sultan Murat II. (1421—1451) bi osvojil Budim in sultan Mohamed II. (1451—1481) Dunaj in Rim! Če bi še Tamerlan namesto na Anadolijo odšel v boj proti Kitajski, bi postala najbrž oba kontinenta, Evropa in Azija, turška in mohamedanska! D. Z.

*

Gospa Ivana Negro-Hrastova, pevka in pevska pedagoginja, ki živi že 20 let v Budimpešti, je imela v ponedeljek v Hubadovi dvorani Glasbene Matice zanimivo predavanje o pevski umetnosti. Osnovni nazor, ki si ga je pridobila predavateljica, sloni na dolgoletnem izkustvu v glasbenem centru, ki sprejema največje pevske mojstre sveta. V ostalem pa je zasidran v smernicah stare italijanske pevske šole, ki si zlasti v zadnjem času dobiva zopet novo uspešno stališče. Predavanje je bilo v govorici malce okorno in nekoliko preveč poučevalno. Toda osnovne ideje, da je človekovo telo le instrument duševnih doživetij, le osnovni proizvajalec tonskih zvez, ki so pa same po sebi izrazito duhovnega značaja; da mora biti tedaj to telo za pravo uporabo popolnoma in v vsakem najmanjšem členu brez krčevitosti ter v svoji dosledni pasivnosti vesten izpolnjevalec umetnikove volje in duševne dispozicije — te in še druge ideje so gotovo prave osnove umetnega petja in voditelji k pravi pevski umetnosti. — Predavanje, ki je bilo premalo obiskano, je bilo vsekakor zanimivo.

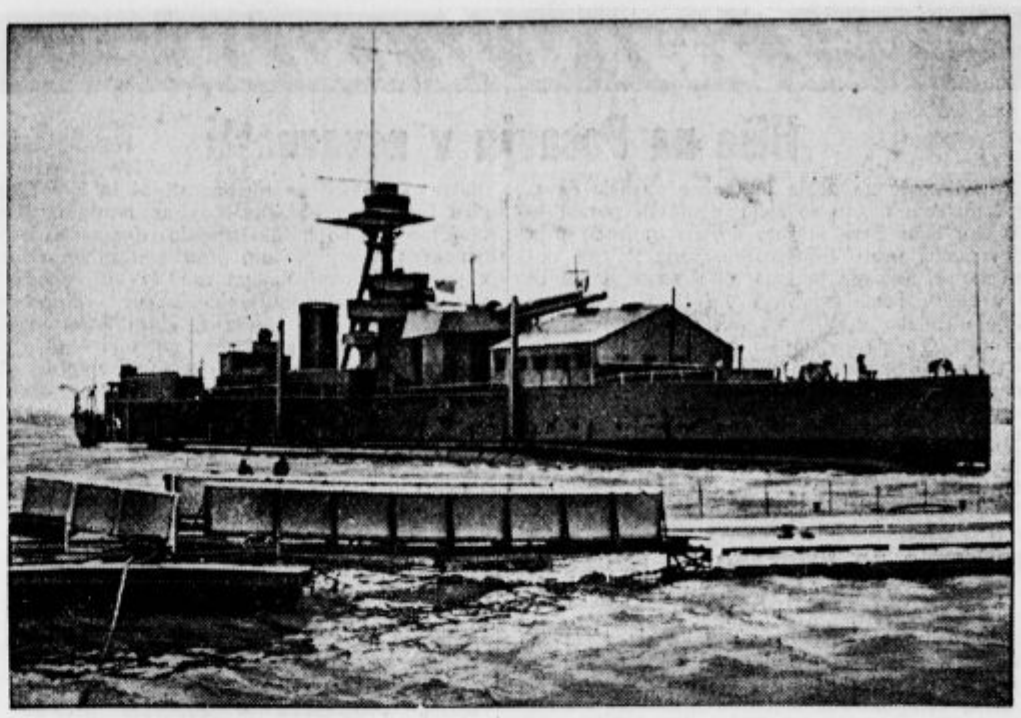

Bojna 7200 tonska ladja »Erebus« je priplula v Southampton, kjer so jo dali na suho in jo bodo prenovili. Ta ladja ima to posebnost, da stoji na sprednjem delu prava pravcata hiša.

Gangster – policijski načelnik

Šanghajska policija je prejela iz Združenih amer. držav sporočilo, da je nevaren gangster odpotoval na Kitajsko. Policija je uvedla izgonsko preiskavo, vse ladje po rekah so bile opozorjene in zastražene. Na tisti parnik, ki vozi v notranjost Kitajske, se je vkrcal mlad Američan preprostega, bledega, otroškega obraza in je povedal, da je dijak jezikoslovja. Hkrati je pa stopil na ladjo tudi eden od najbolj izurjenih detektivov. Drugi dan po odhodu ladje, so odjeknili streli. Morski roparji so brzeli s svojimi čolni proti ladji. Na ladji so bili njih tovarji, ki so se dozdevali, kot da so prav navadni potniki. Sicer se ni zgodilo nič drugega, ko da je bil neki Anglež, ki je pograbil orožje, v glavo ustreljen. Vsi potniki so stali dvignjenih rok in razbojniki so začeli ljudi ropati. Tedajci je počil strel skozi okno kabine. Poglavar razbojnikov se je mrtev zgrudil na tla. Nato je naglo pokalo dalje — in razbojnik za razbojnikom je popadal na krov, dokler niso tisti, ki so ostali še živi, sami poskakali v morje.

Na ladji je bila pa tudi neka visoka kitajska osebnost. Izginil je v kabino Američana, ki so iz nje prihajali odrešilni streli. Čez dolgo časa se je vrnil z mladim Američanom vred na krov. A tudi detektiv je zdaj prepričan, da je ta mladi Američan tisti gangster, ki je bil napovedan iz Amerike in ki so zaradi njega vse prometna pota zastražili. Zatorej je pristopil k njemu in izjavil, da ga v imenu postave aretira. Gangster se je zarežal. Visoka oseba je stopila k detektivu in mu povedala, da gangsterja on najame za policijskega načelnika v svoji provinci.

ŠPORT

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Češkoslovaška prvi nasprotnik Jugoslavije

Žrebanje nasprotnikov za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo v času od 3. do 12. febr. v Curihu in Bazlu se je izvršilo v Bruslju. Za izid tega žrebanja je vladalo povsod veliko zanimanje in tudi pri nas smo z ozirom na to, ker se tudi naša reprezentanca udeleži tega tekmovanja, težko pričakovali, kdo bo naš nasprotnik. Naša reprezentanca se bo srečala najprej s Češkoslovaško, nato s Švico in končno z Letonsko. Jugoslavija ne bo imela lahkega stališča, kajti prvikrat se poda v tako težko mednarodno tekmovanje. Letonska, naš poslednji in najmanj nevaren nasprotnik je država, kjer so ugodne in dolge zime in zato imajo tamkajšnji tekmovalci mnogo več prilike za trening kakor naši. Poleg tega so pa Letonci že sodelovali na turnirju za svetovno prvenstvo in imajo zato tudi več skušenj kakor naši. Zato je težko verjetno, da bi naši premagali svojega zadnjega nasprotnika, vendar upamo vsaj na relativen uspeh in pa mnogo se bodo naučili pri tako odličnih nasprotnikih kot se bodo sedaj znašli v Švici. Vse to nam bo zelo prav prišlo pri naših pripravah za prihodnjo zimsko olimpijado. Obenem pa bomo naš hokej na ledu lahko presojali tudi z mednarodnega stališča.

Z žrebom je bilo štirinajst držav takole porazdeljenih v posamezne skupine:

Skupina A:
Nemčija, Amerika, Italija in Finska.

Skupina B:
Češkoslovaška, Švica, Letonska, **Jugoslavija.**

Skupina C:
Kanada, Poljska in Nizozemska.

Skupina D:
Anglija, Madžarska in Belgija.

Skupini A in C igrata v Bazlu, skupini B in D pa v Curihu Prvi in drugi zmagovalec vsake skupine pride v semifinale. Nasprotniki iz prvega kola ne pridejo skupaj v semifinalu. Spored tekmovanja je naslednji:

Bazel

3. februarja: 15: Nemčija : Finska. 20: Slovesna otvoritev. Nato: Kanada : Nizozemska in takoj nato Amerika : Italija.

4. februarja: 15: Poljska : Nizozemska. 16.30: Italija : Finska. 20.30: Nemčija : Amerika.

5. februarja: 10.30: Kanada : Poljska. 15: Amerika : Finska. 16.30 Nemčija : Italija.

Curih

3. februarja: 10.30: Češkoslovaška : **Jugoslavija.** 20: Slovesna otvoritev. Nato: Švica : Letonska in takoj nato Madžarska : Belgija.

4. februarja: 15: Češkoslovaška : Letonska. 20: Švica : **Jugoslavija** in nato Anglija : Belgija.

5. februarja: 10.30: Letonska : **Jugoslavija.** 15: Anglija : Madžarska. 20: Švica : Češkoslovaška.

Takoj, ko bo končano prvo kolo, sledi žrebanje za drugo kolo, v katero pridejo — kakor smo omenili — prvo in drugo plasiranci iz vsake skupine.

Slavni nogometaš M. Sindelar umrl

Največji nogometaš bivše Avstrije Matija Sindelar se je za vedno poslovil od tega sveta. V noči od nedelje na ponedeljek je postal žrtev ljubezenske tragedije. Sindelar, ki je bil star šele 36 let, je bil 56 krat v avstrijski reprezentanci in je veljal za največjega umetnika v nogometni žogi. S svojo odlično tehniko je tako obvladal žogo kakor nihče drugi in so ga splošno imenovali nogometnega akrobata. Kot nedosegljiv igralec je izvežbal celo generacijo dunajskega nogometa in je bil ravno on tisti, ki je postavil dunajsko nogometno šolo v zadnjih letih na tako visoko stopnjo.

Kako bo v Zakopanih?

Za svetovno smučarsko prvenstvo v Zakopanih se kažejo vedno jasnejši obrisi. Finska nastopi z vsemi svojimi kanoni, ki branijo svoje naslove prvakov. Nastopi svetovni prvak na 50 km Kalle Jalkanen, svetovni prvak Paul Pitkänen in tudi štafeta, ki je dosegla svetovno prvenstvo, v kateri bodo poleg Pitkänena še Kurikkala, Lauronen in Karppinen. Zraven pridejo še znani tekači Niemi, Vanninen, Torönen in drugi ter skakalca Lauri Valonen in Landquist ter za kombinacijo Mäkkinen, Murama in Nikunen.

Tudi Švedi so že izbrali v glavnem svoje zastopstvo. Določen je definitivno skakalec Sven Eriksson, dalje Hans Hansson in May Nilsson za alpske discipline, za klasično kombinacijo pa John Westbery, potem pa za teke Sven Edin, Dahlquist in drugi.

Doslej je prijavilo za Zakopane 16 narodov svojo udeležbo in računajo, da bo 400 tekmovalcev. Najštevilneje bodo poleg Poljakov zastopani Nemci, Finci, Norvežani, Francozi in Švicarji.

Ameriški hokejisti na poti v Evropo

Ameriško moštvo za hokej na ledu, ki se udeleži svetovnega prvenstva v Švici, je že odpotovalo iz svoje domovine. Pred pričetkom prvenstva bo odigralo nekaj prijateljskih tekem v Belgiji, Nizozemski in Švici Moštvo ima s seboj deset igralcev in kapitana Jack Hutschinsona.

Obvezne telovadne vaje za Helsinki objavljene

Mednarodni telovadni odbor, ki je imel svoje zasedanje 14. t. m. v Bazlu, je sprejel obvezne vaje za telovadne tekme na prihodnjih olimpijskih igrah. Ob tej priliki so sklenili, da se smejo na prihodnji olimpijadi tudi obvezne vaje samo enkrat izvajati. Pri vsakem orodju bodo sodili po štirje sodniki in bosta najboljša in najslabša ocena avtomatično odpadli, oceni ostalih dveh sodnikov se pa seštejeta in dobljena vsota deli z 2, nakar dobimo pravo oceno.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 24. I. 1939:

Kranjska gora, 810 m: 0, sneži, 20 cm snega, južen.
Rateče-Planica, 870 m: 0, sneži, 16 cm novega južnega snega, 20 cm podlage.
Planica-Slatna, 950 m: 1, sneži, 20 cm novega južnega snega na 25 cm podlage.
Pokljuka, 1300 m: 0, oblačno, 70 cm snega, južen.
Bohinj «Zlatorog», 530 m: 0, delno oblačno, 5 cm snega, južen.
Dom na Komni, 1520 m: —3, drobno mede, 30 cm pršiča, 70 cm podlage.
Gorjuše, 1000 m: —3, 10 cm južnega snega, 10 cm podl.
Senjorjev dom, 1522 m: —5, drobno mede, 50 cm pršiča, 10 cm podlage.
Peca, 1654 m: drobno mede, 30 cm pršiča, 50 cm podlage.
Rimski vrelec, 530 m: 0, oblačno, 13 cm snega, južen.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina, Ljubljana. Drevi ob 18 bo sestanek smučarjev tekmovalcev v običajnem prostoru Akademskega doma.

Kolesarski občni zbor «Save« bo na Svečnico dne 2. februarja 1939 v gostilni pri »Amerikancu« ob pol 11 dopoldne z običajnim dnevnim redom. Vabljeni ste, da se istega sigurno udeležite. Izžrebala se bodo tudi lepa darila. — Odbor.

Lahkoatletska podzveza v Ljubljani (službeno). — Sporočamo vsem klubom, da bo občni zbor podzveze v nedeljo 29. t. m. v Ljubljani v posebni sobi hotela Metropol-Miklič, I. nadstropje. Začetek občnega zbora ob 8.30 dopoldne. Dnevni red nespremenjen.

Lahkoatletska podzveza v Ljubljani (službeno). — Sporočamo vsem klubom, da bodo redni gimnastični treningi za vse člane klubov JLAZ-e od sedaj naprej v gimnaziji na Poljanski cesti, in sicer ob sredah in petkih. Začetek ob 18.30.

SK Mars. Vse člane kluba obveščamo in opozarjamo, da bo na Svečnico 2. februarja t. l. VI. redni letni občni zbor v gostilni Predovič, Mesarska cesta 4. Pričetek točno ob 8.30 dopoldne. Zaradi velike važnosti občnega zbora naj bo dolžnost vsakega člana kluba, da se istega sigurno in točno udeleži.

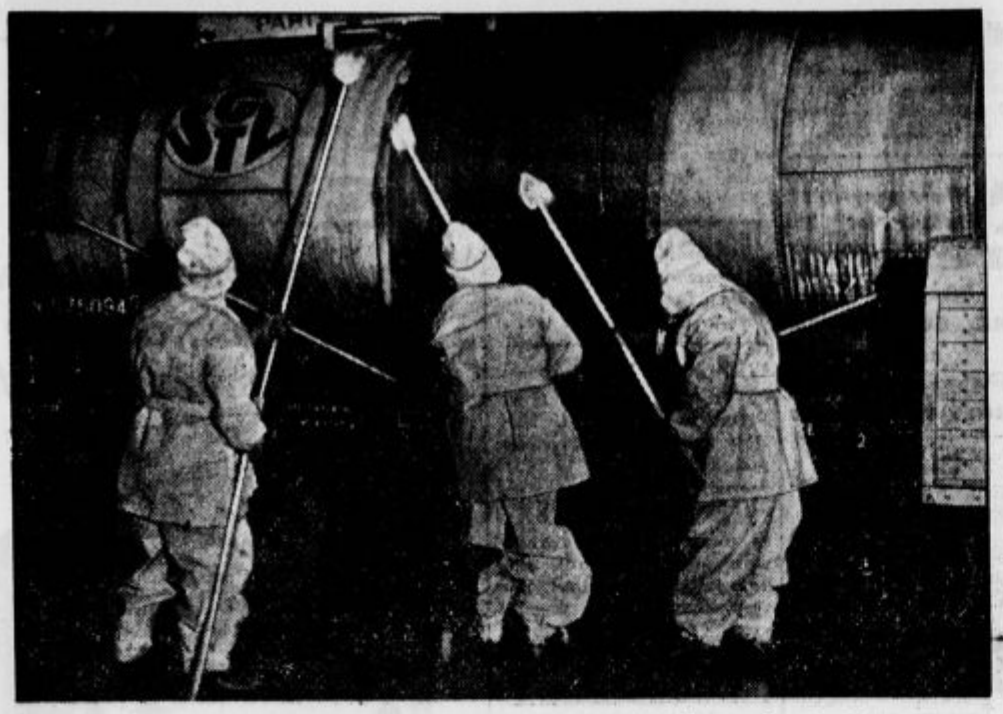

V Parizu se v posebnih oblekah vadijo za primer vojne, če bi bil napad z letali. Na sliki jih je videti, kako v kleti vinarne čistijo voz z vodo.

Mlajši rod kadi manj kot starejši

Madžarska tobačna uprava je naročila madžarskemu zavodu za gospodarsko raziskovanje v zvezi z dušeslovnim zavodom, naj preiščeta navade kadilcev. Zlasti naj se to zgodi glede na nazore, želje in druge nagibe, ki vplivajo na kajo. Preiskali so 2000 kadilcev, 250 nekadilcev in 300 trafik. Dognanja, ki so jih izsledili, utegnejo biti pomembna tudi za druge države.

Razmerje med številom kadečih moških in žensk je kakor 3:1, razmerje uporabe tobaka kadilcev in kadilk pa kakor 3:2, ker moški več pokadijo kot ženske. Povprečno pokadi kadilec na dan 20 cigaret ali 4 smotke ali 5 in pol pip tobaka. Blagostanje, ali pa na drugi strani uboštvo prav za prav nič ne vplivata na strast kadilcev. V Budimpešti, na primer, kadijo kar vsi enako. Števila razmerij med poedinimi sloji se pri uporabi za kajo skoraj nič ne ločijo drug od drugega. Pri revnih slojih velja število 19.3, pri srednjih 20.2 in pri bogatih 20. Tudi uporaba cenenih ali dragih cigaret se prav nič ne ravna po denarju, ampak skoraj zmeraj po tem, kakšen je tobak, ali manj ali bolj močan. Zatorej kadijo hudi kadilci, čeprav imajo dovolj denarja, večkrat najcenejše in zato najbolj močne cigarete in smotke.

Dve tretjini nekadilcev sploh nikoli ne kadita, ena tretjina nekadilcev pa se je šele kasneje odrekla kaji ali pa kadijo samo o raznih prilikah. in zato je med nekadilci več mlajših kot starejših oseb. Najbolj razširjena je kaja cigaret. V prvi vrsti se pokadi največ izgotovljenih cigaret, pri čemer ljudje rajši kadijo cigarete v zavojčkih po 20, kot po 25 cigaret, kar je nekakšna duševna skrivnost.

Srednji sloji kadijo rajši cigarete, ki si jih sami svaljkajo, pipo pa kadijo že bolj umerjeni ljudje. Preskušnja je dokazala, da kadijo revni kadilci najrajši takrat, ko nič ne delajo, zlasti v druščini, po jedi, med zabavo; le malo jih kadi vprav tedaj, ko so pri delu. Zatorej pravijo, da **nekadilci nimajo tako radi družbe kot kadilci.**

Ljudje, ki so vase zaprti kadijo bolj kot drugi, kar se zlasti tiče samostojnih žensk, ki so rade same zase in ki pokadijo več kot ženske, katere so navezane na družino.

Približno 50 odstotkov kadilcev, ki so hoteli nehati kaditi, se je le mimogrede odvadilo kaje. Samo 10 odstotkov kadilcev se zares more odvaditi kaje.

Večina ljudi kadi iz navade; drugim je všeč vonj dima, spet drugi ljubijo nastrojenje, ki nastane med kajo, skoraj vsem so pa te postranske lastnosti bolj važne kot kaja sama. Prav malo ljudi ne kadi zato, ker bi se bali škodljivega vpliva nikotina. Ne kadijo zato, ker niso prav nič radovedni na vpliv tobaka in ker sploh ne morejo verjeti, da bi človek s cigareto v ustih laže prenašal prazne in nervozne ure.

»Tale telovnik sem vam prinesel nazaj — veste, spodaj ima eno gumbnico preveč, zgoraj pa premalo.«

Najtoplejši januar od l. 1775

V torek, 17. januarja, je bilo tako toplo, kakor že ni bilo na ta dan od l. 1775. dalje; tedaj je bilo 12,4 stopinje toplote. Ta toplota je taka, kakor je primerna za 14. april.

Kegljišče na meji

Ker meje niso varne, se tudi ljudje ne čutijo na varnem. Poročajo, da so se na ogrski meji iz mnogih vasi izselili in da njiv ne bodo obdelali, ker kmetje ne vedo, kateri državi bodo njihove njive mogoče že čez nekaj tednov pripadale, in se bojijo, da bi jih zaradi kakega morebitnega trdnjavskega ozemlja ne razlastili. V neki vasi gre nova obmejna črta naravnost skozi neko gostilniško kegljišče. Na Ogrskem zalučaš kroglo, na Češkem pa se keglji podirajo.

Zveza narodov in koledar

O Zvezi narodov je zdaj malo slišati. In vendar še zmeraj dosti delajo v pisarnah palače Zveze narodov v Ženevi. Ena od poslednjih objav obravnava prenovitev koledarja. Tozadevna komisija je dognala, da bi naj leto ne imelo več 12, ampak 13 mesecev. Trinajsti mesec naj bi vrinili med junij in julij in naj bi se imenoval »sol«. Uspeh te preureditve bi bil ta, da bi vsak dan v tednu prišel na isti datum. Nedelja bi bila zmeraj 1., 8., 15. in 22. v mesecu; 13. bi bilo zmeraj na petek. Toda koliko zmede bi nastalo zaradi 13 mesecev na leto! Brez dvoma bo vsakdo rajši dobival 13, namesto 12 plač. A kako bi bilo potem z rojstnimi dnevi, z jubileji? Kako bi bili porazdeljeni letni časi? Dvomljivo je, ali bo kaj uspešna ta novotarija, zakaj, saj je že itak zadosti nemira na svetu, ki pa deloma izhaja tudi od »slabega vodstva« v Ženevi.

Iz Julijske krajine

Spremembe pri cerkvenih sodiščih v Italiji. S posebnim odlokom (motu proprio) sv. očeta od 8. dec. 1938 je bila odvzeta škofijskim sodiščem prve inštance pravica, da bi razsojala o razveljavljenju zakonov. Pravica razsojati v takih pravdah, ostane pridržana pokrajinskim (regionalnim) cerkvenim tribunalom, ki se bodo šele ustanovili. Za vse škofije Treh Benečij bo pristojno sodišče, ki se bo osnovalo v Benetkah. Za zadeve, ki se bodo v prvi inštanci obravnavale v Benetkah, bo druga inštanca v Milanu.

Imenovanja. Goriški stolni vikar g. dr. Fr. Močnik je imenovan za notarja pri škofijskem cerkvenem sodišču v Gorici. — Msgr. Karel Piciulin, župnik pri sv. Ignaciju v Gorici, je imenovan za častnega kanonika goriškega stolnega kapitlja.

Dan dobrega tiska. Nedelja, 29. jan., ko praznujemo sv. Frančiška Saleškega, ki je patron katoliških novinarjev, je določen v goriški nadškofiji za dan dobrega tiska. Goriški nadškof priporoča v posebni okrožnici duhovščini in vernikom, naj ta dan molijo za razširjenje dobrega katoliškega tiska.

Bovec. Pred dnevi je umrl tukajšnji posestnik in lastnik gostilne »Rombon« g. Jožef Mrakič, po domače Toman. Zapustil nas je po kratki bolezni star 65 let. Bil je priden, podjeten in ugleden gospodar. Naj počiva v miru! — Zimo imamo ostro, pravo »staro« zimo. Praznike smo imeli mrzle, toda sončne. Vse drevje je cvetelo, vsa naša kotlina je nudila najlepšo božično sliko. Snega imamo dovolj, pot čez Predil je že par tednov zaprta. Korijera vozi samo iz Rablja v Trbiž. Na državnih in drugih večjih cestah imamo poledico, ki močno ovira promet.

Štrjak. Pred prilično 15 leti se nam je razbil mali zvon. Lansko leto smo ga dali preliti in pred nedavnim smo imeli lepo domačo slovesnost, ko smo ga blagoslovili in spravili v zvonik. Sedaj imamo zopet tri polnovredne, lepódoneče zvonove, da smo jih kar veseli in smo povsem pozabili na delo in na žrtve, ki smo jih imeli. Zahvaliti se moramo tudi zastopnikom oblasti, v prvi vrsti g. prefektu, ki so nam šli pri tem delu na roko in nas tudi gmotno podprli. Tako smo vso zadevo lahko rešili v polno zadovoljnost vseh faranov. Iskrena hvala g. župniku, ki je vsa dela požrtvovalno vodil.

Vladni načelnik za javna dela po naših občinah. Vladni načelnik je nakazal goriškemu prefektu stotisoč lir, s katerimi naj se izvedejo najnujnejša javna dela v nekaterih goriških občinah. Velikodušno nakazilo je bilo takole razdeljeno: Čepovan dobi 20 tisoč lir. Mariano v Furlaniji 15 tisoč, Grgar, Opatjeselo, Šmartin v Brdih (Vojsko), Trnovo nad Gorico in Temnica po 10 tisoč lir, Sv. Križ pri Ajdovščini 8 tisoč in Kanal nad Kanalom 7 tisoč. Nekatere izmed navedenih občin bodo porabile prejeti denar za zboljšanje javne razsvetljave, druge bodo izpopolnile in popravile cestno omrežje, Sv. Križ bo lahko obnovil neki podrti most, v Kalu nad Kanalom bodo preuredili javni vodnjak. Novica o nakazanih zneskih, s katerimi bo mogoče odpraviti par perečih potreb, je bila med prizadetimi občani sprejeta s toplo hvaležnostjo.

Štarje na Vipavskem. Naša župnija šteje 1497 duš. Rodilo se nam je v preteklem letu 34 malčkov, umrlo pa je 26 oseb doma, ena v bolnišnici. Poprečna starost pri umrlih moških je bila 69 let, pri ženskah pa 72; ženske nas tedaj potolčejo. Porok smo imeli 7. Obhajanih je bilo v naši župni cerkvi 34.500 vernikov. Za misijone smo zbrali 300 lir.

Zanimiva poroka. Znani italijanski boksar Primo Carnera, ki je bil nekaj časa tudi svetovni prvak najtežje kategorije, se poroči z gdč. Pepco Kovačič od Sv. Lucije. Nevesta je poštna uradnica. Ko je svoj čas službovala v Gorici je stanovala pri sorodnikih boksarskega mojstra, ki je doma v Furlaniji. Tam sta se mlada človeka spoznala in se bosta sedaj vzela

Še ena poroka. S Planine pri Vipavi nam poročajo. V tukajšnji župni cerkvi se je poročil g. Janko Štrancar z gdč. Pavlo Trbižan. Vrlemu paru želimo mnogo sreče v novem stanu!

Prireditve po deželi

Vrhnika. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov na Vrhniki uprizori na svečnico, dne 2. februarja t. l. ob pol 8 zvečer v Prosvetni dvorani na Vrhniki veseloigro v treh dejanjih »Veselo božjo pot«. Vstopnice se dobijo v predprodaji v Rokodelskem domu.

*

»Očka,« vpraša sinček, »zakaj je pa zmaga zmeraj v podobi kake ženske?« — Oče nekaj časa premišlja, nato pa pravi: »Tega ti zdaj še ne morem razložiti, a ko boš oženjen, boš pa že vedel, zakaj.«

Francosko plemstvo izumira

Francoski genealog Jongla de Moreans je opravil zanimivo preiskavo o propadanju francoskih plemenitašev. Njegova raziskovanja so dognala, da dosežejo poedine plemiške rodbine v Franciji samo 320 do 350 let, nakar izumrejo. Od 1 in pol milijona francoskih družin jih je samo 33, ki že 900 let obstojajo in komaj 9000 plemiških in navadnih družin se more ponašati s svojim rodom do 16. stoletja nazaj.

Po raznih podatkih bi mogli sklepati, da **francosko plemstvo izumira.** Dandanašnji je v Franciji še 4400 plemiških rodbin, ki štejejo skupaj 33.000 potomcev. Leta 1900 je bilo še 5800, leta 1870 še 16.500 plemiških družin, a v dobi francoske revolucije in ob koncu 18. stoletja še 175.000 plemiških družin.

Če torej v Franciji po kakih novih pravilih ne bo nastalo kako novo plemstvo, ne bo čez kakih 200 let niti sledu več o prejšnjem francoskem plemstvu. Čez 60 let bo namreč v Franciji le še 2700 plemiških družin in čez 100 let nato komaj še 1000.

Danska — država starih ljudi

Dansko časopisje je v poslednjem času že večkrat objavljalo statistične podatke o tem, kako se je starost pomaknila više, iz česar sledi, kako je resno vprašanje Danske glede na to, da je več in več starcev. Celo na deželi ni mogoče govoriti o kakih rojstnih prebitkih. Leta 1920 se je na Danskem rodilo na vsakih 1000 ljudi še 23.7 ljudi, a leta 1937 samo še 16.2 osebi. Po nekaterih podeželskih krajih so imeli leta 1922 še 1055 rojstnega prebitka, a l. 1937 samo še 312!

Konči Ahačič: 44

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

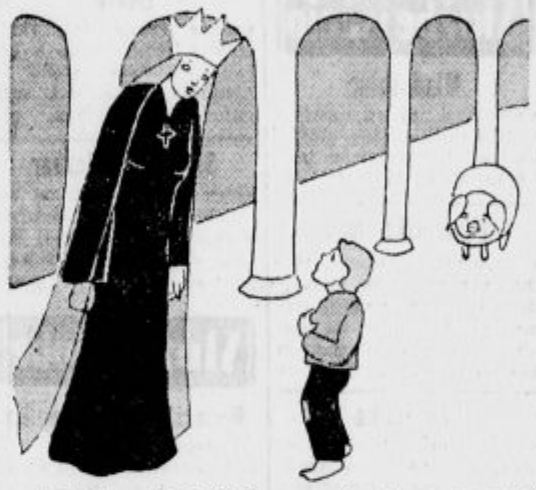

Daleč prihiti čudnemu jezdecu naproti kraljica-mati: »Kaj prinašaš, majhni deček!« »Poročna prstana!« se samozavestno izprsi Jaka. »In prosim, da kraljevsko nakrmite mojega brzega konjička.« Pri teh besedah pokaže na prešiča Črta.

Kraljica urno zapove služinčadi, naj najboljšo hrano prineso prešiču. V kraljevskih dvorih pojedo mnogo šunk, a niti iz daleka ne vedo, s čim je treba krmiti prešiče, zato so prinesli Črtu najboljšo pečenko, najslajše torte in najizbranejše sadje!

Dolores Vieser: 33

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pucelj

»Pobegneš? Alenčica — ne — ne — ne od doma — —!«

Alenka prime starico pod pazduho in jo sestavi na noge:

»Brž! Po zadnjih stopnicah — brž!«

Alenka steče skozi izbe, odloputne ozka vratca in se požene doli po polžastih stopnicah. Tam pa so duri zaklenjene. Kakor mačka se prerine skozi ozko okno, pomaga Suzi za sabo.

Stečete zadaj čez dvorišče, mimo studenca Žalik žen, predrete skozi seč in postojite za trenutek. V hiši se zgane. — — Bežive! Travnik se vzpenja kvišku. Plot iz letev jima zapre pot. Za njim spe konji, ki ostajajo čez noč pod milim nebom. Nekaj žrebet se pase celo v mesečini, ki jo vedno spet zagrinjajo drveči oblaki. Alenka spleza čez plot.

»Odpri leso!« šepne Suzi.

Suza steče in kolena se ji tresejo.

Alenka povleče prvega konja za grivo.

»Na noge, Dravec!«

Krotki rjavec se zdrzne in začudeno pogleda. Alenka upre nogo na korito za napajanje; tako se lahko zavihti konju na široki hrbet.

»Beži, Dravec!« klikne.

Konj zastavi korak.

Pri odprti vrnili stoji Suza; joka neutolažljivo.

»Gospodarica — mala Alenka — vrni se brž kmalu spet! Oče ti odpusti! Bodi zdrava, srčece — ah — ah —!«

Alenka poda dobri mamki roko; trenutoma si postane svesta, kaj počne: gre — nikdar se več ne vrne! O Bog — —

»Ostani zdrava, Suza!« reče zadušeno.

Nato odvihra Dravec v noč.

»Gorje mi!« jadikuje stara Suza in si zagrne obraz s predpasnikom. Hipoma se zave, nese spet stare kosti h konjem, pograbi dolgi bič, ki je slonel ob hrastu, in začne divje mlatiti po živalih: te se plašijo in divjajo noro in divje, toda Suza ne neha, dokler ne izžene vseh na plano polje, da se razprše prestrašene na vse vetrove.

Zdaj šele, ko vse utihne, sede starica na rob vodnjaka in pogleda tja čez proti gozdu, kamor ji je odjahala njena jurjevica. Gleda in gleda, ne da bi kaj videla, in solze ji teko neprenehoma po velih licih.

»Prepodili so mi mojo ptičico,« toži in glas ji enači ihtenju vode, ki pada na belo kamenje. »Zdaj je uboga Suza čisto sama in nima nobenega otročka več — — ah, nobenega sladkega, dobrega, malega otročka več — — —«

— — — — — — — — — —

Danica se še bliščí skozi črne oblake, pa v sobi učenega doma Silvestra še vedno gori luč. Dom Silvester sedi med visoko nakopičenimi blazinami v širokem naslonjaču in tiplje z nemirnimi prsti po bakreni krogli, ki se neokretno vrti na stojalu.

»V začetku je Bog ustvaril nebo in zemljo,« govori predse stari tuhtavec. »Nebo — zemlja — Bog — začetek. — Izgovarjamo besede in ne vemo, kaj pomenijo. Ah Bog —,« vzdihne in položi trudno, bledo čelo na baker. »Vse si nam zamolčal! Tvoje skrivnosti so tako globoke in strahovite, da smo najbolj srečni, če jih ne vemo.«

Potem se dom Silvester spet nasloni nazaj v stol in zapre oči. »Milosrčno spanje —,« zamrmra in si potegne odejo više. Vendar si ne more najti miru. Vedno spet se mu dvigajo vnete veke od oči, vedno spet mu tipljejo roke po mizi. V razpaljeni glavi mu vrtajo misli, mu vrtajo naprej in naprej brez prenehanja.

Nenadoma se prestraši. Bilo je, kakor da je pod zidovjem kdo poklical. Toda ne sliši ničesar več. Bo pač sova, si misli dom Silvester in se spet zgrbi v stol. Vendar — že spet!

Silvester si vrže odejo z bolnih nog in zropota nadložno pokonci. Seže po krevlji in odčoha k oknu. Ko ga odpre, se zdrzne v mrzlem nočnem zraku. Pa zdaj zasliši razločno; spet je zaklicalo. Ženska? Kaj hoče? Je treba komu duhovna? Farani vendar vedo, da visi pri velikih vratih zvonec!

Dom Silvester se skloni skozi okno. Tu: pri ozkem pasu tratine pred lesenim hodnikom se oprijemlje temna postava ograje.

»Kaj bi rada?« vpraša dom Silvester.

»Oh, gospod, slišite —!«

Slovenka! Glas ji zveni slabotno, globoko toži in učeni menih pač razume grško in arabsko, toda jezika Slovencev ne razume.

»Kaj bi rada?« vpraša še enkrat.

Čez časek zadoni boječe gori:

»Gospod Zavorjin — — —«

Aha, nemara kakšna kmetica, ki ji je naglo treba kake pomoči!

Dom Silvester zapre okno, si ogrne odejo in odčota iz sobe. Vleče se čez mostovž do proštovih vrat in trdo potrka.

Mladega gospoda ni moči tako lahko zbuditi. Dom Silvester se žalobno nasmehne:

»Ah Bog — da bi mogel jaz samo enkrat tako zaspati!«

Previdno odklene nezaklenjene duri. Spotakne se ob orožje, ki leži na tleh.

Zdaj plane plavolasa glava strmo kvišku:

»Kdo je?«

»Jaz sem, Silvester,« zašepeče hromec skoraj prestrašeno. »Oprostite — je spodaj v lopi neka ženska, ki vas kliče.«

Lenart ne razume takoj. Ženska — — — kaj hoče od njega ženska?

»Recite ji, da précej pridem!«

Dom Silvester odšepa počasi iz sobe; Lenart plane hlastno v široki plašč iz mehkih kuninih kožic, da je videti v njem kakor kakšen kralj s severa. Ko stopi na mostovž, stoji dom Silvester zunaj in mu ponudi svetilko.

Malce pospan odskače Lenart doli po strmih stopnicah, odrine zapah pri ozkih durih in stopi s svetilko čez prag.

Tedaj se odlušči zunaj od lesenega stebra temna postava. Lenart dvigne luč — — — svetilka mu omahne.

»Alenka!«

Alenko kar strese nevzdržen jok.

»Kaj ti je, ljubica? — — — Povej vendar, kaj je — — —«

Alenka mu skrije bledi obraz v mehko kožuhovino na prsih; z zledenelimi rokami se ga oklene okrog vratu.

»Oče — Nartej — in Janez —« joka Alenka.

Lenart jo poboža po zmedenih laseh; začuti, da mora biti do kože premočena.

Še vedno stoji in si ne ve svèta. Alenka se trese kakor v mrzlični groznici.

Tedaj se Lenart odloči:

»Pojdi v hišo, Alenka!«

Počasi se odloči od njega, omahne. Tedaj jo Lenart dvigne v naročaj ter jo zanese gori po stopnicah.

Čuti težo njenega telesa in vendar ne more verjeti, da bi bilo res. Niso vse to le do smrti sladke sanje? Prišla je — k njemu — ona, ponosna — — prelepa! Nese jo v svojo hišo. — — Oh, zdaj bo zaklenil vsa vrata in vse duri, da mu ne bo mogla nikdar več uiti!

Trudoma najde zgoraj v temi vrata gostinske sobe; odloputne jih in previdno spusti Alenko, da zdrsne v mehki stol. In ko vidi, kako ji glava klone tako trudno, ah, tako trudno, in kako se ji zelena svila njene obleke mokra in spolščena lepi na ude, ki od mraza drgetajo, tedaj ga pri vsej sreči premore pekoča bolečina.

Dražbeni oklic!

Na predlog Mestne hranilnice ljubljanske v Ljubljani se bo vršila dne 8. februarja 1939 ob 9. uri pri okrajnem sodišču v Kočevju, v sobi štev. 5

prisilna dražba

nepremičnin mesta Kočevja, in sicer vložkov št. 368, 373, 393, 642, 727 in 913 k. o. Kočevje, ki so cenjena na 5,059.393 din, najmanjši ponudek pa znaša 3,710.596 din.

Prodale se bodo: občinska hiša štev. 75, nadalje mestni mlin z vodno pravico in turbino štev. 99, mestno kopališče s hišo štev. 126, nadalje vse bivše Kajfeževo posestvo s parno žago.

Pozor! - Lesni trgovci!

Na dražbo pride mestni gozd v izmeri 307 ha 53 a 71 m², cenjen na 2,403.873 din, najmanjši ponudek 1,602.582 din, varščina 240.388 din.

Nadalje mestni šahen-gozd, cenjen na 1,089.742 din, najmanjši ponudek 726.496 din, varščina 108.975 din.

Izdražilo se bo tudi mnogo drugih travniških in njivnih parcel.

Dražbeni pogoji so na vpogled pri okrajnem sodišču v Kočevju, informacije pa daje tudi Mestna hranilnica v Kočevju v likvidaciji.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlad šofer
vojaščine prost, govori tudi nemško, išče službo za takoj. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1098. (a)

Pisarniška moč
z znanjem strojepisja, stenografije in vseh pisarniških del, išče primerne namestitve. Ponudbe na upr. »Sloven.« pod »Prizdna in hvaležna« pod št. 593. (a

Prodajalka
z znanjem nemskega jezika, išče mesto v trgovini, najraje v Ljubljani. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »S. B.« št. 893. (a)

Pisarniška moč
z večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopoldne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Korespondentinja«

Dijak
z nižjim tečajnim izpitom, vešč pisarn. stroke, išče zaposlitve. Ponudbe upravi pod »Vesten« 834 upravi »Slov.« (a)

Trgovski pomočnik
26 let star, popolnoma verziran v trgovini z mešanim blagom, želi premeniti mesto. Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Prvovrstna moč« št. 744. (a)

Dekle
vajena vsega dela, zelo pridna, išče službo k dobrim ljudem samo v Ljubljani. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 907. (a)

Slikar in pleskar
ki se razume tudi na kovinsko obrt, in elektrotehnik - išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 906. (a)

Službo dobe

Mesarskega pomočnika
strogega, kmečkega, takoj sprejme Ambrož Maks, mesar, Komenda.

Zelo spreten risar
event. akad. slikar, perfekten v anatomiji, dobi mesto. Delo poldnevno. - Atelje Klein, Šubičeva 3.

Dekle
ki bo opravljalo delo trgovskega sluge sprejme takoj Matek & Mikeš, Ljubljana, Frančiškanska ulica. (b)

Železostrugarji!
Prvorazredno neoženjeno moč sprejme »Mlinostroj«, Hrvatski Leskovac pri Zagrebu. (b)

Žagovodjo
agilnega in vestnega, za novo žago v Gorskem Kotoru - sprejmemo. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »777« št. 1105. (b)

Zaslužek

Šiviljo
sprejmem na dom za domača krpanja. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1131. (b)

Objave

Poziv!
Inserent, kateri je v »Slovencu« z dne 6. IX. 1938 objavil oglas »Šolski sluga« pod šifro »Garantirano zanesljiv«, se naproša, da sporoči svoj naslov naši upravi.

Dijaki

Dve dijakinji
iščeta s 1. februarjem sobico s štedilnikom ali kot sostanovalki. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Dijakinji« št. 1132. (s)

Kupimo

Steklenice
»Franz-Josef«, čiste, kupimo. - Drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska. (k)

Cunje
krojaške odrezke, star papir, tekstilne odpadke ter ovčjo volno, govejo dlako (arovco) — kupi vsako množino Arbeiter, Maribor, Dravska 15. (k)

Prodamo

Stroj za kuhanje kave
(ekspres), takoj prodam. Ogled v bifeju Slamič.

Medarna
Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Židovska ul. 6, nudi prvovrstno sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev, po najnižji cent. Na debelo in na drobno.

Najboljše domače krmilo
redilno: zmlete in cele bučne kolače dobite v vsaki množini iz zaloge Carl L. Socher, Celje.

Prvovrstni trboveljski premog
brez prahu
koks, suha drva
nudi
I. Pogačnik
Bohoričeva 5 Telefon 20-59

Ia. med
cvetlični, lipov, akacijev, namizni — 5 kg 85 din, 10 kg 165 din, 30 kg 480 din — franko voznina — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Auto-motor

Tovorni avto
rabljen, 1 in pol do 2 toni, kupim. Ponudbe z navedbo znamke in cene gasil. četi Podutik-Glince.

Petsedežni avto
malo rabljen, naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »D. O. G. E.« 999.

DKW poltovorni avto
za 600 kg, tipa 1937, brezhiben in malo rabljen, zelo ekonomičen, takoj prodam. Ponudbe upravi »Sloven.« pod »Gotovina« št. 1014.

Posestva

Hišico
v Trnovem ugodno prodam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod št. 985. (p)

Štiristanovanjsko vilo
z lepim vrtom in dvoriščem, prodam. - Rožna dolina, Predjamska 43.

Prodam stavbišče
na najlepšem mestu Hrv. Primorja ob morju. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 860. (p)

V Brežicah in okolici
so naprodaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokrožen del Attemsovega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Lepa parcela
pod Rožnikom, poceni naprodaj. Več pri gospodu: Miru Luznarju, glavna pošta, soba 66.

Majhno posestvo
ob glavni cesti, pripravno za vsako obrt, prodam. Puš Anton, Veliki gaber, pošta Št. Vid pri Stični, Dolenjsko. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Gostilno
takoj oddam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 1040.

Veliko skladišče
1 uro oddaljeno od Ljubljane, se odda v najem. Poizve se pri I. Oražem, Ljubljana, Moste. (n)

Hotel in kavarna
v prometnem kraju na Gorenjskem, se odda v najem z vsem kompletnim inventarjem, s toplo in mrzlo vodo. Interesenti naj pošljejo ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Industrijski kraj« 961.

ENODRUŽINSKO HIŠO
v Šmartnem pod Šmarno goro št. 59 - oddamo s 1. marcem v najem. — Informacije pri Kmetski posojilnici.

SOBE

ODDAJO:

Opremljeno sobo
v centru mesta oddam solidni gospodični. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1081. (s)

Sobo
z dvema posteljama oddam. Poseben vhod. — Ljubljana, Bohoričeva ul. št. 9.

Lepe starke

Poskusite ta enostaven, lahek način, da boste izgledali sveža in mlada

Smetana mleka in olivno olje, oboje prečiščeno — in pasterizirano — pomešana sta še z drugimi dragocenimi tajnimi sestavinami po slovitem receptu, po katerem se že dvajset let izdeluje bela nemastna krema Tokalon. Ona hitro hrani in pomlajuje Vašo kožo. Odstranjuje gube in pege s tena. Od nje izgleda koža sveža in mlada ter daje prijeten občutek in vonj. Dlačice ne rastejo več. Francozinje se kot celota smatrajo danes mnogo lepše, kakor so bile pred nekoliko leti. Strokovnjaki pravijo, da se mora ta nenavaden pojav pripisati zelo povečani porabi kreme Tokalon. Vsak mesec se jo proda do milijona tub. Tudi Vam je potrebno, da jo začnete še danes uporabljati, pa boste izgledali vsako jutro mlajša. Uspešna učinkovitost Vam je zajamčena v vsakem primeru, ali pa se Vam vrne denar.

Poslovni prostori

v katerih posluje sedaj zavarovalnica »Jugoslavija«, v hiši kavarne »Evropa« se oddajo z avgustom. Več se poizve pri tvrdki Gregorc & Co., Ljubljana.

Oblastveno koncesionirano mizarsko in pogrebno podjetje M. Gogala na Bledu

ima v zalogi vsakovrstne lesene in kovinaste krste z vložki, od preproste do najfinejše izdelave. Obenem Vam nudi vse zraven spadajoče potrebščine, dekoracijo sobe i. t. d. po znatno znižanih cenah.

V slučaju potrebe *kličite telefon št. 352* in zahtevano se Vam v najkrajšem času dostavi na dom.

Postrežba točna, plačilni pogoji ugodni.

Čitajte in širite »Slovenca«!

Plutovinaste plošče za izolacijo
hladilnic in ledenic

Plutovinaste ploščice za izolacijo parnih in hladilnih cevi izdeluje
„HIGIEA" prva jugoslovanska tvornica zamaškov d. d. **ZAGREB**
Ivkančeva 48 Pošt. pred. 318 Telefon 24-070

ZAHVALA. Vsem, ki so naši skrbni ženi, nad vse ljubljeni mami, stari mami in tašči, gospe

Mariji Bajd

v duševnem in telesnem oziru v njenih zadnjih dneh kaj dobrega storili — iskreni: Bog plačaj! Najtopleje se zahvaljujemo tudi vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja ter onim, ki so našo nepozabno mamo spremili k zadnjemu počitku. Zelo smo hvaležni vsem, ki so nam v najbridkejših dneh stali ob strani s tolažbo in nasveti.

Našo dobro mamo pa priporočamo v pobožno molitev.

V Ljubljani, 24. januarja 1939.

Žalujoče rodbine: Bajdova, Lekanova in Kušarjeva.

✚ Umrl nam je danes, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v starosti 89 let, naš dobri oče, stari oče, gospod

Tomaž Seliškar

upokojenec tobačne tovarne

Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, dne 26. t. m. ob 16. uri iz mrtvašnice zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta 9, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 24. januarja 1939.

Žalujoči ostali.

Prvovrstna polenovka
vsak četrtek in petek pri Pintar, Gosposvetska 14.

Pozor!
Prvovrstni
premog, drva, koks
po najnižjih cenah
Podobnik V.
Tržaška c. 16 — tel. 33-13

Sveže najfinejše norveško
ribje olje
iz lekarne
dr. G. PICCOLIJA
v Ljubljani
se priporoča bledim in slabotnim osebam

VINA

iz
Centralne vinarne v Ljubljani
bodo zadovoljila Vaše pivce najbolj!
TELEFON ŠTEV. 25-73

Šivalni stroji
s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!
Nova trgovina
Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze).

Pohištvo

Prvovrstne spalnice
elegantne, jedilnice, gosposke sobe in kuhinje, ima Malenšek, Celovška cesta 258. (s)

Modroce
vrhnje 180 din, mreže po 90 din, federmodroce po 260 din, posteljne odeje dobite po najnižjih cenah pri
Sever, Marijin trg 2
nasproti frančiškanske cerkve.

Samo 360 din
stane naša nova
otomana
Izkoristite priliko
E. Zakrajšek
Ljubljana, Miklošičeva c. 34

KUPUJTE PRI NAŠIH INSERENTIH!

Obrt

Franc Jager
tapetništvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 17
telefon 20-42
Velika zaloga vseh vrst žimnic, otoman, najmodernejših couch-zof. - V zalogi vedno vseh vrst žima, gradi za modroce, blago za prevleko pohištva itd. - Solidno delo!
Točna postrežba!
Konkurenčne cene!

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti našega predragega soproga, brata, svaka in strica sočustvovali z nami, izrazili pismeno sožalje, poklonili krasne vence in cvetje, ter blagega pokojnika spremili na njegovem zadnjem potu, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo.

Črnomelj, 21. januarja 1939.

Žalujoča soproga Ana Zampa in sorodniki.

✚ Umrla nam je naša ljubljena mama, sestra, teta in tašča, gospa

Kristina Müller roj. Mölch

zasebnica

Pogreb nepozabne pokojnice bo v sredo, dne 25. t. m. ob 2. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Graz, dne 24. januarja 1939.

Rodbine: Schauta, dr. Schiffer, Kyslik in ostalo sorodstvo.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič

Nemec pred 100 leti o Mariboru

Maribor, 25. januarja.

Narodnostne razmere na Štajerskem, zlasti severno od Drave, so že od nekdaj predmet živahnih ustnih in časopisnih razprav. Onstran sedanje naše državne meje so se mnogokrat pojavili in se še pojavljajo glasovi, da je Štajerska vse do Drave nemška, Slovenci pa so morali, zlasti v časih prevrata in pred njim dokazovati dejstvo, da je ta del Štajerske slovenski. Tendenciozni in nestvarni so postali nemški sestavki o naših severnih krajih zlasti v letih, ko so se razvili narodnostni boji, ob prevratu in pozneje vedno, kadar so Nemci to vprašanje obravnavali v propagandnem tisku. Ker so Nemci ob prevratu južno Štajersko zahtevali zase, njihovi opisi narodnostnih razmer v teh krajih niso bili utemeljeni na resničnem stanju, marveč so njihove ugotovitve bile le izraz njihovih želja po naših krajih in so jih zato prikrojevali kakor je njihovim težnjam najbolj odgovarjalo.

Drugače so Nemci pisali in sodili v časih pred narodnostnimi boji, ko zaradi takratnih državnopolitičnih razmer vprašanje narodnostne pripadnosti južnoštajerskega prebivalstva zanje ni bilo aktualno. Zato so pa tudi le tisti nemški opisi naših krajev resnični in pravični, ki padajo v dobo, ko se narodnostni problem še ni z vso ostrostjo postavil. Eden med Nemci, ki so pravično pisali o narodnostnih razmerah južne Štajerske, je bil mariborski gimnazijski profesor dr. Rudolf Gustaw Puff, ki je v svoji zgodovini Maribora, ki je izšla l. 1847., kljub nekaterim netočnostim, podal dokaj objektivno sliko takratnega in prejšnjega štajerskega prebivalstva. Čeprav s svojo zgodovino Maribora ni imel namena segati v narodnostni problem, je v svojem delu vendarle navedel marsikatero zanimivost, ki z žarko lučjo osvetljuje razvoj narodnostnih razmer v Mariboru in njegovi širši okolici in ki z vso rezkostjo pobija trditve poznejših nemških propagandnih spisov.

Pri branju Puffove knjige more pozoren bralec izluščiti mnogo podatkov, s katerimi je stari Nemec moral priznati, da so kraji južne Štajerske kompaktno naseljeni s Slovenci. Oglejmo si nekaj teh podatkov!

Krajevna imena

Ni nobenega dvoma, da krajevna imena glasneje od vsega drugega govorijo, kdo je gospodar krajev in kdo jim je dal imena. Kar na prvih straneh svoje knjige postavi dr. Puff dokaz, da so na zemlji okoli Maribora naseljeni Slovenci, saj sam izvaja naziv »Pachern« iz slovanskega Po — horje (Gebirgszug). Pri opisu meja mariborskega mesta navaja kot mejo dobesedno »die Rebenhügel Počkau und Košak« (Pocehova in Košaki). Še l. 1847. je med Slovenci, kakor navaja Puff, bila znana pravljica »o Starem mestu«, ki je nekdaj stalo v bližini današnje Betnave pod Pohorjem. Dalje nas po Puffu na slovensko prebivalstvo spominja slovenska kalvarija, ki jo imenuje »der sogenante windische Berg Calvarie«. Dalje navaja Puff celo vrsto slovenskih krajevnih imen ali pa nemških, ki jih izvaja iz slovenskih. Tako najdemo n. pr. naslednja imena: Hrastje, Pekrska gora, Ruše ali »v Rušinah«, Tabor (tako se je nekoč imenoval tisti del današnjega mesta, ki se je razvijal okoli današnje magdalenske cerkve), Kosjak (Kozjak), Metowe (Metava), Podjegraz, Tepsowe, Choze (Hoče), Raiz (Račje, Razerdvor) in mnoga druga. Zanimivo je tudi to, da Puff večino krajevnih imen po svetnikih piše po slovensko.

V mariborski okolici slovenski župani

Da so Slovenci še dolgo ohranili svojo politično ureditev nam priča proces proti neki »coprnici« l. 1677., ki ga Puff opisuje. Za nas važen odstavek, v katerem Puff pripoveduje na podlagi dobljenih zapiskov, da coprnice »Suppan« (župan) ni mogel najti in je zato ni bilo mogoče zaslišati. Uradni naziv v uradnih listinah »Suppan« nam jasno priča, da je bil v mariborski okolici slovenski živelj tako močan, da niso niti poskušali v uradnem jeziku župana nadomestiti s kakim »Bürgermeisterjem«. Tudi iz časa »županovanja« Wildenrajnerjevega, ki je l. 1532. junaško branil Maribor pred Turki, najdemo sledove slovenskih političnih naslovov v okolici, saj so o Wildenrajnerju napisali, kako odločno je znal nastopiti »gegen die zänkische Supanica (županica, županja) Katarini Švekovič. To ime nam tudi priča, da župani niso bili kaki priseljeni Nemci, marveč domačini Slovenci.

Mariborski Nemci, otok v slovenskem morju

Pri orisu mariborske zgodovine od 1278. do 1493. (od Rudolfa I. do Maksimilijana I.) pravi dr. Puff sam, da so bili mariborski meščani priseljenci iz Nemčije in da je zaradi tega Maribor nemško mesto, ki se razteza kakor kak otok med Slovenci, in da se priseljevanje Nemcev vrši do najnovejšega časa (l. 1847.). Ta nemški značaj mesta se je jel kmalu izpreminjati, ker so se v mesto pričeli priseljevati slovenski okoličani iz Kamnice, Studencev in drugod in kmalu postali ugledni mariborski meščani, ki jih je v meščanski knjigi najti vedno več. Zlasti se je hitro sloveniziral današnji frančiškanski okraj, o katerem pravi, da je imel slovensko župnijo in da so tamkaj živeli zdravi ljudje, od katerih so mnogi dočakali nad sto let. Zanimive so Puffove navedbe o mariborskih meščanih, ki so bili vpisani v meščansko knjigo od l. 1762. do 1800. Vsega je bilo takrat vpisanih 282. Od tega je bilo 20 Avstrijcev, 5 Slezijcev, 10 Čehov, 8 Tirolcev, 11 Mariborčanov, 33 Štajercev iz mariborske okolice in Slovenskih goric, 9 Kranjcev, 7 Moravanov, 12 Koroščev, 5 Madžarov, 7 iz Pfalza, 2 Bavarca, 2 Švaba, 2 Babenberžana, 2 iz Pasaua, 4 iz Nemčije, 2 iz Salzburga, 3 Celjani, 6 Ptujčanov, 2 Radgončana, 6 iz Slovenske Bistrice, 18 Gračanov, 1 Holandec, 1 iz Genove, 1 iz Frieaua, 1 iz Benetk in 6 iz Slovenske Bistrice. Pravih nemških Mariborčanov je bilo torej vpisanih v tem času le 11, toda v najboljšem primeru, ker vsi vendar niso bili Nemci, vsi drugi, če so bili Nemci, so se priselili iz drugih nemških pokrajin, le Slovenci, ki so na novo prihajali v mesto, so bili domačini iz bližnje ali daljne okolice. Tako priseljevanje Nemcev je počasi postajalo vedno slabše, zmagovati je pričel slovenski živelj in je do let pred vojno toliko napredoval, da so n. pr. graški Nemci že pred vojno pravili, da je Maribor »ein windisches Nest«.

Mariborsko okrožje je bilo slovensko

Zanimivo je, kako Puff naziva prebivalstvo mariborske okolice. Gorčanci so mu prebivalci iz Slovenskih goric, katerih ženski spol si glave pokriva s pečo, Dolanci so mu oni iz okolice Ormoža, Polanci so z Dravskega polja, Pohorca pa imenuje »der Pohorance«. Če je prebivalstvo teh predelov Štajerske imenoval s pristnimi slovenskimi imeni, potem je s tem tudi povedal, da so ti predeli resnično in samo slovenski.

Čisto jasno in izrecno pa pove Puff, kateri kraji so slovenski, pri opisu mariborskega okrožnega urada (Marburger Kreisamt). Pravi, da obsega 59 kvadratnih milj in sega gor v nemške kraje do meje graškega okrožnega urada in na jugu do celjskega urada in da ima vsega 217.000 prebivalcev, od tega 159.000 Slovencev (Wenden), ki živijo v 50 farah.

Puff loči pri okrožnih cestah glavne okrožne ceste, ceste na nemškem in ceste na slovenskem ozemlju. Med cestami na slovenskem ozemlju navaja naslednje: cesto od Leitersberga do mostu pri Lanči (med Spielfeldom in Lipnico), z odcepoma proti Kamnici in Gamlitzu (Gomilica), poštno cesto iz Radgone do Kaniže na madžarski meji, njen odcep do Ormoža z zopet dvema odcepoma k Sv. Antonu in v Središče, cesto Maribor-Sv. Trojica-Radgona z odcepi v Ljutomer, Dornavo in Sv. Antonu z mnogimi manjšimi v Slovenske gorice, cesto Ptuj- Središče, cesto Ptuj-Kolarje proti Krapini, cesto Ptuj-Nova Štifta, cesto Ptuj-Rečе-Fram do Tržaške ceste. Vse štajersko ozemlje torej, ki je pripadlo Jugoslaviji, je proglasil za slovensko, in še nekatero onstran sedanje državne meje med Spielfeldom in Lipnico. Kaj neki pravijo k Puffovim navedbam tisti Nemci, ki si še upajo trditi, da je predel severno od Maribora nemški?

Znameniti Slovenci v Mariboru

Napačno bi bilo misliti in trditi, da se Slovenci v starem Mariboru niso politično, gospodarsko in kulturno uveljavili. Poslušajmo Puffa, katere znamenite slovenske Mariborčane navaja!

Med upravitelji, ki so skrbeli za mariborski grad, najdemo Slovence G. Radišnika (Radischnik) (leta 1730.), G. Miketiča (leta 1734.) in B. Raka (leta 1751.) Med znamenitimi meščani v zgodnjem in poznem Mariboru najdemo mnogo slovenskih imen, prav tako med mestnimi in okoliškimi župniki, kaplani in znamenitimi pridigarji, v zvezi z mariborsko gimnazijo v začetku 18. stoletja pa že najdemo več odličnih slovenskih kulturnih delavcev, med njimi slavista Danjka, ki je na mariborski gimnaziji študiral l. 1805, infuliranega stolnega prošta in gubernialnega svetnika Roika v Pragi, Miklošiča, Davorina Trstenjaka, Natjašiča in druge, ki ni mogoče vseh našteti. Tudi med mariborskimi župani oziroma mestnimi sodniki najdemo slovenska imena, ki dokazujejo, da Slovenci niso bili pasiven element, marveč da so se živahno udeleževali javnega in kulturnega življenja, v katerem so vedno bolj prevladovali, dokler ga niso končno v letih pred prevratom in po prevratu popolnoma obvladali, saj imamo v teh časih med mariborskimi kulturnimi delavci veliko večino Slovencev.

Maribor zaradi svojega popolnoma slovenskega zaledja ni mogel ostati otok nemških priseljencev, ampak se je moral nujno razviti v središče severnih Slovencev, ki so iz njega, zapuščenega in zanemarjenega meščanskega naselja, razvili v moderno mesto, ki je slovenski podjetnosti lepo izpričevalo.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Če Vam je le mogoče, dajte mu za zdravje in užitek čim češče najboljšo naravno mineralno vodo

ono z rdečimi srci.

Če sami bolehate ali se ne počutite dobro, zahtevajte naš brezplačni prospekt v katerem imate mnogo koristnih navodil o zdravju.

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI

Predsednik Roosevelt – filmski zvezdnik

Hollywoodova državna podružnica v Beli hiši — Svoj lastni cenzor — Sladko maščevanje poročevalcev

Vsako leto, kadar zboruje kongres, se zberejo v Washingtonu poglavitni zastopniki velikih hollywoodskih filmskih družb. Njih opravek je jako zanimiv: nenasitljivemu ameriškemu občinstvu morajo pokazati njih državnike v vseh mogočih prizorih. Srečni so, če morejo dobiti na muho, na primer, senatorja oklohamskega, ko opravlja svojo jutranjo telovadbo, alj pa mistra Boraha, ko mu začne med njegovim preveč navdušenim govorom teči kri iz nosa.

Najbolj klasičen primer za sestanek med poslanc in filmskimi prekupčevalci pa je seveda intervju — razgovor z vprašanji in odgovori. Žal, pa ni tega nikoli videti na platnu, kako je dosežen tak razgovor, saj bi bilo to tako smešno za pogled, da bi jemalo čast častitljivim zastopnikom ameriškega ljudstva. Res je, da je prav malokateri politik primeren, da bi naslopil pred kamero. Ali prav v zadregi jecljajo, ali začno kar divje hruliti, ali pa od razburjenja pozabijo, kaj so že hoteli reči... Čeprav jim prej njih razlage skrbno napišejo na tablico, ki med snemanjem leži pred njmi, vendar more malokateri pravilno čitati svoje lastne stavke. Skoraj vse take prizore je treba dvakrat, trikrat posneti, preden so zreli za javnost.

Res je pa, da je med temi možmi glede na to nekaj slavnih izjem. Na primer je taka izjema senator **Vanderberg**, ali poslanec William **Connery**, ki je bil prej gledališki igralec in ki zdaj brž priskoči na pomoč svojim tovarišem, če se kdo ne upa pred aparat. Tudi **miss Perkinsova**, delavska ministrca, pobije svoje moške tekmece s svojimi kratkimi, dovtipnimi in odločnimi izjavami. Zvezdnik med filmskimi veličinami v Washingtonu pa je in ostane **mr. Franklin Roosevelt**, pa ne zato, ker je slučajno tudi predsednik Združenih ameriških držav, marveč zato, ker ima — slično kot bivši angleški zunanji minister sir Anthony Eden — vse lastnosti, ki so potrebne za hollywoodskega igralca.

»Prosim, ne kihati!«

Mr. Roosevelt ima očarljiv nasmeh in poseben, lep glas, ki si je z njim pri radiu pridobil na milijone pristašev. Te svoje darove pa zna tudi dobro izkoristiti in pri filmskih posnetkih da sam znamenje, kdaj naj ga posnamejo. Zatorej je svoj lastni režiser in govori skoraj zmeraj povsem prosto.

Predsednik je dal v južnem koncu Bele hiše pripraviti posebno sobano za predvajanja, k. se imenuje »Ovalna dvorana«, in kjer pregleda vse filmske trakove, ki njega prikazujejo. Nobena slika o njem ne sme iti v svet, preden je on s škarjami v rokah ne cenzurira. Tako je dosegel, da ga vidi in pozna ves svet samo v najuglednejši luči.

V istem prostoru ima predsednik tudi tedenske **»pomenke pri peči«**, ki je po njih postal tako priljubljen med poslušalci radia. V resnici pa pri tem ne sed v topli sobi, ampak v posebni za to zgrajeni stekleni omari, kjer se njegov glas zlasti lepo odbija in čim najlepše zveni.

Preden so ga prvikrat »posneli«, so se vsi filmski pomagači bali, da bi ne bilo kaj prav. Zlast jih je skrbelo, če ne bodo dobro slišali njegovega lepega glasu. Ko je Roosevelt opazil njih strah, jim je bridko, resno dejal: »Fantje, opozarjam vas: če bi rad kdo kihnil, naj kihne zdajle, preden bo prepozno.« Nato so se vsi zasmejali in posnetek se je izvrstno obnesel.

Vsakoletni teden v slikah

Enkrat na leto priredijo v Beli hiši veliko pojedino za inozemske dopisnike, pri kateri predvajajo filmski reporterji **»Teden v slikah satirične vsebine«**. Ta film pripravljajo po več mesecev prej in črpajo vsebino večidel iz starih letnikov.

Letos je imel »Teden« gromki naslov: »Skrivnosti iz Bele hiše ali Sedem palčkov in kako so postali veliki«. Višek tega prizora so bile slike voditelja delavskih zvez, J. L. Levisa, na nekem »štrajku na licu mesta«, dalje posnetki Roosevelta v nekem sprevodu, kjer bo l. 1940 navzoč, da bi dosegel čast »predsednika vsega sveta«, in pa slike na novo ustanovljenega sodišča, to je Doma porodnic, kjer so vekali sami novorojenčki.

Rooseveltovi predhodniki pa niso bili tako sprejemljivi za to, »sedmo«, umetnost. Ko se je **Wilson**, potem, ko se je v drugič poročil, odpeljal na svatbeno potovanje v White Sulphur Spring, se je neki spretni filmski operater zmislil, da bi si ondi najel hotelsko sobo, ki je skozi njeno okno videl v vrsto predsednikovih soban. S teleskopom je čakal tako dolgo, dokler ni zapazil na enem izmed oken svoje žrtve in je začel vrteti aparat. Žal, je pa to opazil detektiv, ki se je javil pri njem in mu z vljudno kretnjo treščil aparat na tla, da se je na več koscev razletel.

Tudi Calvin **Coolidge** in Herbert **Hoover** nista bila prijatelja filmanja. Coolidgea je preganjala smola: zmeraj ga je filmovec ujel na filmski trak, prav takrat, ko mu je bilo to najmanj všeč. Na Vermountovi farmi so ga filmali kot kavboja, v Black Hillsu pa kot Indijanca s pernatim okrasjem. Samo **Harding** se je znal v pravem času okoristiti s filmom. Tega moža je bilo kar groza, ko je moral iz vljudnosti segati toliko ljudem v roke. Zatorej je nekoč vse ljudi, ki so prišli na obisk, povabil na vrt Bele hiše, da bi se namesto rokovanja dal z njmi filmati. S tem je vsem ustregel: prihranil si je »shake-hands« — seganje v roke — in hkrati je gostom neizmerno laskalo, da so bili v družbi s predsednikom ovekovečeni na filmskem traku.

Anglija že zbira prostovoljce

London, 24. januarja. b. Snočnji Chamberlainov govor po radiu in njegov apel za prostovoljno sodelovanje pri izvedbi načrtov britanske vlade za obrambo države, označujejo kot pričetek propagande za koristno vodstvo britanskega naroda za primer vojne. Začetkom meseca aprila bo Chamberlain podal parlamentu račun o poslednjih izkušnjah glede nabiranja prostovoljcev in bo šele tedaj postalo pereče, ali naj se v Britaniji ohrani prostovoljna vojaške služba ali ne. Tudi na včerajšnji seji brttanskega kabineta so ministri posvetili temu vprašanju nekaj časa.

Carigrad, 24. jan. AA. Havas: Trdovratno se širijo glasovi, da so po dolgi debati v veliki narodni skupščini sklenili parlament razpustiti.

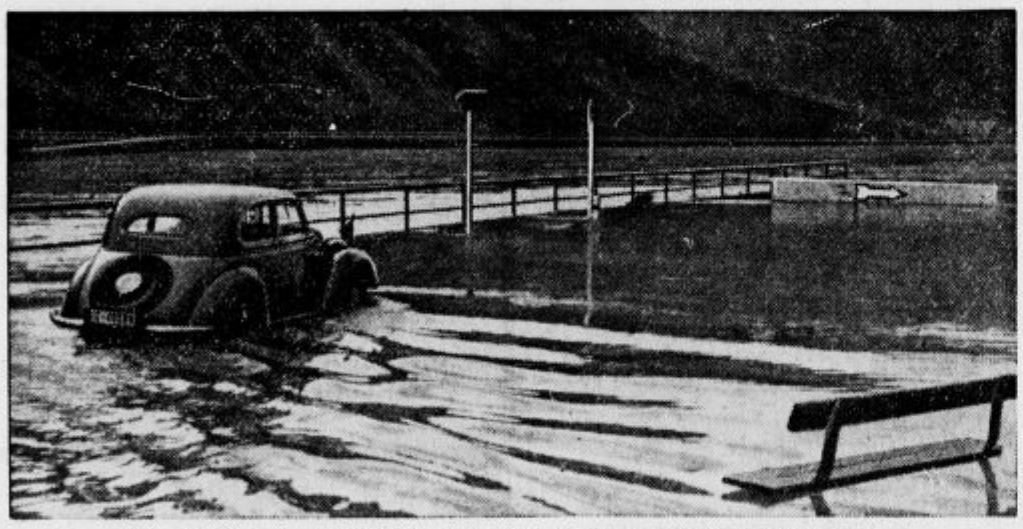

Reka Mozela je v Nemčiji prestopila bregove in zalila ceste z vodo.

ČISTEK

Barcelona

(Podoba katalonskega glavnega mesta.)

»En sito y en belleza unica« — »edinstvena glede na lego in lepoto« — tako se je že Cervantes izrazil o tem sijajnem mestu ob Sredozemskem morju. In pač ni nikogar, ki bi mu hotel v tem oporekati, in ki je že sam s Tibidabe, najvišje točke mesta, užival čudoviti pogled na mesto in okolico.

Pod Montserratom

Katalonsko prestolnica se razprostira pred gledalcem kakor kraj, ki ga je Stvarnik nalahko položil predse, ko je bil najboljše volje, in ga lepo zavaroval s širno, mehko kotlino in ga obdal s toplim zelenjem in z mnogimi drugimi cvetočimi barvami. Izhajajoč od središča sivega, častitljivega starega mesta, ki mu kraljuje katedrala, se v obliki pahljače razteza novi del mesta od pristanišča in dalje v širno pokrajino zelenih vrtov. Široke, s palmami obrasle krasne ceste si utirajo pot med morjem hiš in ti kažejo dalje v predmestja vil z njih neštevilnimi, belo blestečimi se »Torrerosi« in z ličnimi in snažnimi enodružinskimi hišami, ki ti njih, s tropskimi rastlinami porasli vrtovi, pričarajo mozaik samih barv, kakršne le malokje vidiš. Obširni gosposki dvorci in temnoblesteči se parki ti pojejo svojo melodijo v tej barvni simfoniji. Šele daleč tam zunaj, na severovzhodu, zvenijo komaj slišno neskladni zvoki tvornic njih dimnikov in hlastajočega hrumenja. Vzvišeno in vendarle v svoji sinji čarobnosti tako zapeljivo, te prisili blesteče se Sredozemsko morje, da se ozreš v daljine. Gorski vrhovi otoške skupine Balearov se v migljetajočem mrču dvigajo iznad morja. Znotraj na kopnem pa varuje gospa Barcelona, liki mogočni vitez, vso to razkljuvano in razkleščeno, strmo dvigajočo se gorsko gmoto Montserrata, ki se je v srednjem veku imenoval Monsalvat, kamor je bajka postavila skrivnostni grad svetega Erala. Dalje na desni, na severu, ti zajame pogled ozadje Pirenejskih gora, ki njih z večnim snegom pokriti najvišji vrhovi resno in blesteče se pozdravljajo semkaj čez mejo ves ta blagoslovljeni paradiž. Globoko spodaj pa hrumi mesto.

Spomin na svetovno razstavo

Zaradi svoje izredne lege in zavoljo marljivosti svojih prebivalcev, se je ta, več ko milijon prebivalcev vsebujoča prestolnica Katalonije, razvila v važno industrijsko in trgovsko mesto Španije. Barcelona je prva luka države in hkrati tudi največje pristanišče ob Sredozemskem morju. Tvornice za bombaževino, strojna in električna industrija, kemična industrija, banke in z vsem tem v zvezi jako razvita in živahna obrt in trgovina na debelo in na drobno, tvorijo skupaj z blagovnim prometom po morju gospodarsko hrbtenico mestu, ki se od vseh španskih mest najbolj bliža zunanjemu licu zahodnoevropskih mest. Ta izredni industrijski in gospodarski vzgon Barcelone je brez dvoma narekoval mestu svoj tempo in mu dal tudi materialno zgrajo z vsemi tozadevnimi pozitivnimi in negativnimi civilizacijskimi pridobitvami. A obenem je ta vzgon, v nasprotju z marsikakim drugim velemestom, ohranil tudi prvotno kulturno življenje: še več, tudi gojil ga je in ga spravil na prav pomembno višino.

Kraljevski trg v Barceloni.

Zgoščeni dokaz tega plodovitega sožitja je bil slog svetovne razstave v letu 1929, na katero Katalonci niso pozabili postaviti, zraven najnovejših industrijskih pridobitev, tudi najboljše priče svoje kulture.

Takšno pa je tudi v samem mestu. Poleg velikih najmodernejših trgovskih hiš vidiš romanske, gotske in renesančne stavbe; tu so bogate, prelestne ceste, spojene po obokih z najstarejšimi, zavitimi ulicami srednjeveškega lica. Dalje so tu najmodernejši brzovlaki in podzemske železnice, jako živahen tramvajski promet, množica razkošnih avtomobilov, a zraven njih počasi vozijo dvokolesni kmečki vozovi, »tartane«. Najmodernejša gosposkost stopa vštric značilnih narodnih noš. Posebne, pristno španske beznice stojijo poleg razkošnih hotelov. Najmodernejša zabavišča so videti zraven najbolj iznajdljivih zabavnih prostorov. Najbolj čudno pa je to, da te to vse skupaj prav nič ne bode v oči, marveč je vse nekako nevidno spojeno in drug po drugem dopolnjeno. Tako se spaja tudi nogomet in bikoborba, priljubljena baskijska igra z žogo pa tenis, stari ples Sardane, ki jih kar tako plešejo kje na cesti — in pa slavne operne prireditve v slavnem Liceu.

Tisto, kar na vseh panogah premosti vse nasprotja, kar preveva vse mestno življenje kot vodilna misel, je okorelo, ozko, katalonsko narodnostno občutenje, ki prav tako prešinja malega kmeta kakor trgovca in industrijca, umetnika in filozofa, predvsem pa se zasidrano v političnem pojmovanju katalonskega naroda. Kakor se ta malenkostni patriotizem, ki bi bil že manija, če ne bi trajal že tisoč let, izživlja v tesnem katalonskem življenju, da vse izenači in spaja, pa po drugi plati ustvarja nevarne probleme za življenje tega malega naroda in njegove prestolnice glede na razmerje do španske enotne države. Katalonija se je divje uprla centralističnemu vodstvu iz Madrida in se je upirala že takrat, ko so vladali katoliški kralji, ko je pod njihovo vlado postala Katalonija sestavni del španske države.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 25. januarja: Spreobrnjenje Pavla; Ananija, mučenec.

Četrtek, 26. januarja: Polikarp, škof; Pavla, vdova.

Osebne novice

= **Iz diplomatske službe.** V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov so na predlog ministrskega predsednika in zunanjega ministra premeščeni: Slavko Kojič, svetnik 4/1 v kr. poslaništvu v Varšavi za svetnika v 4/1 na kr. poslaništvo v Parizu, Adamovič Dobroslav svetnik 4/2 v zunanjem ministrstvu za svetnika 4/2 na kr. poslaništvo v Varšavi, dr. Buli Henrik, tajnik 5. skupine na kr. poslaništvo v Kairu za tajnika 5. skupine v zunanjem ministrstvu, dr. Zenela Pero, tajnik 5. polož. skupine v zun. ministrstvu za tajnika 5. skup. na kr. poslaništvo v Kairu, dr. Manojlovič Vladimir, tajnik 5. polož. skup. v zun. ministrstvu za konzula 5. skupine na konzulatu na Krfu, Milenkovič Radovan, konzul 5. skup. na konzulatu na Krfu za tajnika 5. polož. skup. na kr. poslaništvu v Ankari, Višički Ljubiša, tajnik v 4. skup. na poslaništvu v Ankari za podkonzula v 6. skup. na kr. generalnem konzulatu v Carigradu, Begovič Miro, tajnik 6. pol. skup. v zun. ministrstvu za podkonzula 6. pol. skup. na konzulatu v Celovcu, Miroslav Matič, tajnik 6. pol. skup. v zun. ministrstvu za podkonzula 6. skup. na kr. konzulatu v Pečuhu. — Upokojen je Stanoje Simić, svetnik 4/1 v zunanjem ministrstvu.

= **Poročila** sta se v Kranjski gori g. **Slavko Končan,** tehnik in upravitelj penzijona »Zlatorog« v Kranjski gori, in gdč. **Fanči Smolej,** trg. pomočnica. Nevestina priča je bil g. Vojteh Budinek, trgovec in agilni župan v Kranjski gori, ženinova pa g. dr. Jože Wolbank, zdravnik v Kranjski gori. Mnogo sreče in zadovoljstva v novem stanu!

ARTIN

Reg. S. br. 22115/37

Dobra prehava — pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju, lenivosti črev omogočajo Artin dražeje dr. Wander-ja.

2 kom. Din 1'50, 12 kom. Din 8'—, 60 kom. Din 27'—.

— **Zanimiv članek o Sloveniji.** Gospod dr. Walther Neubach, ki je tudi pri nas posebno znan po svoji ilustrirani knjigi o Jugoslaviji, ki je izšla lani poleti, je v »Kölnische Zeitung« objavil zanimiv članek o Sloveniji pozimi pod naslovom »Slovenski zimski sen«. Članek je pisan z avtorju prirojeno prisrčnostjo ter dokazuje v vsaki vrstici, s koliko ljubeznijo se dr. Neubach vedno in vedno vrača v naše kraje. Gospod dr. Walther Neubach spada med one resne propagatorje naših krajev, ki brez koristoljubja pišejo o lepotah Slovenije.

— **S hudičevim oljem na slovenske može in fante v Moravčah.** Za 6. decembra preteklega leta je bil v Zadružnem domu v Moravčah napovedan shod JNS-arskega kandidata g. Cererja iz Kamnika. Ko so ljudje to zvedeli in dobili celo povabila, jih je zvečer kakih 150 hotelo iti na shod. Pa so se nasprotniki zbali tolikega števila in so zaprli vhod. Na stopnicah v Zadružnem domu so postavili nasproti kordon največjih naprednih pretepačev in že se je v rokah nekega naprednjaka zabliskal tudi nož. Naši so zahtevali dostop na javen shod, oni so pa vpili, da je shod samo za mačkovce. To prerekanje je trajalo v poslopju eno uro. Oblastni zastopnik je bil primoran shod zaključiti kar zunaj na stopnicah, ko se niti ni pričel. Ljudje so nato šli ven in zunaj pred Zadružnim domom vzklikali našemu voditelju dr. Koroščcu, Stojadinoviču, kralju Petru in namestniku knezu Pavlu. Čakali so zunaj na trgu, da se bodo mačkovci razšli, ter prepevali. Med petjem pa so z balkona največjega moravškega naprednjaka začeli zlivati vodo na naše pristaše in polivali so naše ljudi tudi z žvepleno kislino. Učinek je bil hud. Začelo je ljudi peči v obraz in po glavi. Mnogim so bile prežgane tudi obleke. Enemu je bilo oko močno ranjeno in so ga takoj peljali k zdravniku v Lukovico. Te dni je prišla vsa zadeva pred sodišče in je bil kot glavni krivec obsojen Lovrač Ivan, hišnik v Moravčah na 14 dni strogega zapora in na povračilo škode našim fantom v znesku 3.656 dinarjev. Sodba ni pogojna.

— **»Gorenjski teden«.** V nedeljo, 22. januarja so imeli gorenjski obrtniki v Kranju sestanek. Porazgovorili so se glede nameravane gospodarske razstave v novi šoli v Kranju. Zbor obrtnikov se je soglasno odločil, naj bo koncem avgusta letošnjega leta velika gospodarska razstava, pri kateri naj bi sodelovale tudi razne kmečke panoge, industrija in društva iz vse Gorenjske. »Gorenjski teden« naj bi pokazal, kaj vse izdelujejo gorenjski kmetje, obrtniki in delavci. Ker so bili na nedeljskem sestanku navzoči samo obrtniki so se odločili, da bi se za nedeljo, 29. januarja sklical širši sestanek, h kateremu bi se naj povabili predstavniki oblasti, društev in predstavniki raznih gospodarskih panog, ki naj bi dokončno povedali, ali bodo sodelovali pri »Gorenjskem tednu«. Ako se obrtnikom ne bo posrečilo, da bi zainteresirali širšo javnost za ta širokopotezen načrt, bodo izvedli samo obrtno razstavo. Ob tej razstavi nameravajo gorenjski obrtniki prirediti veliko obrtno tombolo, katere dobitki bodo izključno izdelki gorenjskih obrtnikov. Ob priliki velike gospodarske razstave v Kranju bo tudi večja zgodovinska igra, ki jo je po zgodovinskih virih sestavil za to priložnost g. prof. Martin Fortuna. Igra bo predstavljala stanje gorenjskega obrtnika v začetku 18. stoletja. — Upamo, da se bo ta lepi načrt gorenjskih obrtnikov posrečil in da bo navdušil in zajel vso Gorenjsko.

— **O molitveniku »Kristus kraljuje«** piše odlično urejevani list naše akademske mladine »Straža v viharju« med drugim: »Navadno mislimo, da imamo dosti slovenskih molitvenikov; ko smo pa ta molitvenik v roke dobili, smo bili prepričani, da smo prav takega zdaj potrebovali... Vsem srednješolskim dijakom in akademikom, kakor tudi odrasli inteligenci, moški in ženski, kličemo: Vaš stanovski molitvenik; molitvenik, ki ga naj ima vsak izmed vas, doma in v cerkvi, bodi molitvenik Kristus kraljuj!« — Ta ocena v listu naše kritične akademske mladine dovolj jamči, kako sodoben je ta molitvenik, nepogrešljiv za vsakega izobraženca, akademika in dijaka, ki hoče živeti s Cerkvijo in njeno liturgijo. Dobi se vezan v platno ali v usnje, z barvano ali zlato obrezo. Cene so: 38, 44, 50 in 66 din, za dijake pri naročilu vsaj 5 izvodov pa (pri škofijskem ordinariatu v Ljubljani) 30, 34, 37 in 50 din.

— **Delo banovinskega turističnega sveta.** Poslovni odbor banovinskega turističnega sveta je imel dne 21. t. m. svoj sejo. Na dnevnem redu so bile razprave o načrtu dela pri pospeševanju turizma s posebnim ozirom na stanje in potrebe turističnih krajev na področju bivše ljubljanske oblasti, o aktualnih nalogah pri pospeševanju zimskega športa glede na interese turizma ter o dnevnem redu plenarnega zasedanja banovinskega turističnega sveta, ki se vrši dne 6. februarja t. l. v Ljubljani. Poleg tega je poslovni odbor obravnaval vprašanje udeležbe dravske banovine na svetovni razstavi v Newyorku in je v zvezi s tem poudaril potrebo, da se obisk te razstave propagira med izseljenci; vprašanje ustanovitve osrednjega arhiva za slikovni material; vprašanje odstranitve ovir (potne listine, vizumi itd.), ki bi mogle škodovati poletni turistični sezoni 1939; priprave za FIS-ino prireditev leta 1941. ali 1942. itd. Skoraj o vsem tem so bile dane kr. banski upravi koristne pobude. O delu važnejše in aktualnejše tvarine (ukrepi za zagotovitev ugodne sezone, odprava prometnih nedostatkov, ureditev cest, raztegnitev veljavnosti nedeljskih povratnih kart na praznike, revizija § 11. želez. tarife v korist tuzemskih turistov) bo imel priliko spregovoriti še zbor banovinskega turističnega sveta.

— **Vlom v Trbovljah.** Zadnje čase je bilo v Trbovljah več vlomov. Vse preiskave so bile brezuspešne. To menda daje vlomilcem pogum, da z vlomi nadaljujejo. Tako so v noči od nedelje na ponedeljek vdrli v gostilno »Španc«, last g. Pusta Rudolfa. Vdrli so skozi okno v kuhinjo, tu pojedli še od nedelje ostalo pečenko, izpili rum, odnesli aktovko in druge malenkosti Ker se jim plen gotovo ni zdel zadovoljiv, so z vitrihom odprli kuhinjska vrata v gostilniško sobo, kjer so zopet z vitrihom odprli predal v omari. Od tam so odnesli za okoli 450 din drobiža ,vse cigarete, igralne karte itd. — Vlomilcem so morale biti razmere pri g. Pustu dobro znane, ker so odpirali samo predale, v katerih so vedeli, da bo kaj dobiti. V isti noči je pregnal nekega vlomilca izpred trgovine g. Podlesnika naš g. župnik. »Ali so sedaj fajmoštri nastavljeni za nočne čuvaje ali policaje?« je jezno odgovoril pregnani vlomilec.

Izmed mnogih

sredstev za pranje si izberite slovenski izdelek

PERION

pralni prašek, ker je ekonomičen in lepo opere!

— **Zdravniška zbornica v Ljubljani** priporoča svojim članom, da kljub svoječasnemu obvestilu v časopisju prijavijo pristojnim davčnim upravam do 14. februarja promet, kakor tudi kosmati in čisti dohodek v letu 1938 na predpisanih formularjih, da se na ta način preprečijo pomote.

— **Razpisana zdravniška mesta.** Kraljevska banska uprava razpisuje mesti zdravnikov združenih zdravstvenih občin Sodražica (okraj kočevski) in Loče (okraj slovenjekonjiški). Prosilci morajo imeti pogoje za sprejem v državno odnosno banovinsko službo v smislu § 3 zakona o uradnikih ter zdravniško pripravljalno dobo in vsaj 6 mesecev bolniške prakse iz porodništva in ginekologije. Prošnje naj se vložé pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 10. februarja 1939.

— **Prepovedan tisk.** Službene novine št. 16 objavljajo, da je prepovedalo drž. pravdništvo v Zagrebu prodajati in širiti mesečnik »Odvjetnik« in letak »Draga braćo Srbi«. Oboje je bilo tiskano v Zagrebu.

— **Neveste in ženini!** Kompletno balo, volneno in svileno blago za obleke in plašče, posteljno in namizno perilo dobite v dobri kvaliteti in po nizki ceni pri manufakturni trgovini Janko Češnik, Ljubljana, Lingarjeva.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in slično. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Kaj pravite?

Na naših cestah se večkrat dogodijo primeri, da kako motorno vozilo trešči v drugo motorno vozilo ali kak voz ali se pa zaletí kam drugam. Če se nesreča dogodi, navadno ni nihče kriv ali pa vali krivdo drug na drugega. Res je, da se je promet po naših cestah v zadnjih letih silno pomnožil. Toda gotovo bi bilo veliko manj nesreč, če bi razni šoferji motornih vozil vozili bolj previdno in v — treznem stanju.

Preteklo nedeljo se je v nekem trgu v Savinjski dolini blizu »kranjske meje« tole dogodilo: Nek avtoprevoznik s kranjske strani, ki prevaža tovorno blago, in njegov šofer sta popivala v neki gostilni. Bila sta oba zelo dobro »nadelana«. Vendar pa sta še imela toliko »duhaprisotnosti«, da sta se nazadnje le spomnila, kam sta prav za prav namenjena. Ker so ostali gostje videli, da sta oba pijana — lastnik tovornega avtomobila in njegov šofer —, so ju hoteli zadržati, da se ne bi v takem stanju peljala naprej proti Celju. Toda nič ni pomagalo. Ko so ju ostali gostje tako rekoč zanesli v tovorni avto, sta odrinila dalje. Kako sta se vozila, ne vemo.

Zdaj vas pa vprašam, g. urednik, ali ne ogroža pijan šofer cestnega prometa in življenja drugih ljudi? Ali ne zasluži tak brezvesten človek, da se mu takoj odvzame koncesija avtoprevozništva in šoferska legitimacija in še obenem naloži poštena kazen zaradi ogrožanja javne varnosti? Nič manjšo kazen pa zasluži tudi gostilničar, ki takim ljudem, o katerih ve, kako odgovorno službo imajo, daje toliko pijače.

»Sapramiš — kaj nimate nobenih boljših čevljev?!«

SREČA

in mir vladata v hiši, kjer je dete veselo in zdravo. Kaj daje detetu zdravje in rožnata lica, zakaj pridobi na teži? Odgovor je jasen. Dete se ne sme prenatrpati s hrano, temveč se mora pravilno hraniti. Dopolnite radi tega hrano vašega deteta z naravno, krepilno hrano

OVOMALTINE

katera vsebuje za vzdrževanje zdravja neobhodno potrebne hranljive sestavine in veliko množino vitaminov. V kratkem času boste navdušeni nad uspehom.

Dobiva se povsod od Din 6.50 dalje

Po državi

* **Osjek dobi apelacijsko sodišče.** S 1. aprilom se bo v Osjeku ustanovilo apelacijsko sodišče, ki bo nastanjeno v zgradbi bivšega velikega županstva. Mestna občina je ponudila za apelacijsko sodišče svojo zgradbo, kjer je sedaj dijaški muzej, pravosodno ministrstvo se je pa odločilo za zgradbo bivšega velikega županstva.

* **Gradnja mednarodne avtomobilske ceste.** Sekcija, ki trasira moderno mednarodno avtomobilsko cesto Zagreb—Belgrad, je konec preteklega leta končala dela na oddelku Županja—Slavonski Brod. Sedaj se nadaljujejo dela na oddelku Slavonski Brod—Nova Gradiška, to je na že obstoječi cesti, ki pelje čez Banovo Jarugo do Dugega Sela in od tam do Zagreba. Gradnja avtomobilske ceste od Slavonskega Broda do Dugega Sela bo znatno olajšana, ker so tu že temelji ceste, medtem ko je bilo treba na prvem oddelku od Belgrada cesto graditi iz temeljev. S to cesto se bo skrajšala pot iz Zagreba v Belgrad za 51 km. Širina ceste bo znašala 6 m, vendar pa trasa računa še s 3 m, tako da bi se lahko v bodočnosti cesta razširila na 9 metrov. Gradnja te ceste spada v del obveznosti, po kateri mora po mednarodnem dogovoru Jugoslavija zgraditi 2600 km ceste. Za gradnjo te ceste sta bila dva načrta. Po prvem načrtu bi šla cesta v smeri Belgrad—Sremska Mitrovica—Tovarnik—Vukovar—Osjek—Slavonska Požega—Pakrac—Banova Jaruga—Zagreb. Po drugem načrtu, ki je obveljal, pa bo šla cesta v smeri Belgrad — Ruma — Sremska Mitrovica — Županja —Slavonski Brod—Nova Gradiška—Banova Jaruga—Zagreb.

* **Cigan med sviranjem na plesu umrl.** V Apatinu so imeli veliko predpustno prireditev, pri kateri je igrala ciganska godba pod vodstvom prvega violinista Jovana Tataya. Med sviranjem pa je ciganu naenkrat postalo slabo in je kmalu nato umrl. Zadela ga je srčna kap. Pokojni je bil prvovrsten godbenik.

* **Zaradi užaljenosti ubil prijatelja.** Pred okrožnim sodiščem v Bjelovaru je bil te dni obsojen na dve leti ječe in na stalno izgubo državljanskih pravic Stjepan Petrovič. Jesseni je Petrovič sedel v gostilni s svojim prijateljem Nikolajem Mesarjem. Med plačevanjem cehe je nastal med njima prepir in je Mesar dal Petroviču zaušnico. Petrovič je bil užaljen, vstal je od mize in šel domov, kjer je vzel sekiro in se vrnil proti gostilni. Med potjo je srečal Mesarja in ga s sekiro udaril po glavi, da je bil takoj mrtev.

* **V postelji ustreljen.** V vasi Cirkveni pri Križevcih se je zgodil še nepojasnjen zločin. Premožnega posestnika Franca Gunjeca, starega 44 let, so našli v njegovi spalnici mrtvega na postelji. Na glavi je imel grozno rano, ki je bila zadana čisto od blizu s strelom iz lovske puške. Zločinca še nimajo. Sumljivo je, da je v noči, ko je bil storjen zločin, izginil hlapec pokojnega. Sicer ni bilo tisto noč v hiši nobenega drugega, ker je žena spala nekje v sosedstvu, kar je vedno storila, kadar je prišel mož pijan domov, ker se je v pijanosti vedno prepiral.

* **Pojasnjena smrt ob železniški progi.** Poročali smo, da so našli nedaleč od železnice Vel. Trojstvo pri Bjelovaru mrtvega kmeta Marka Sabolovića. Sprva so sumili, da je Sabolović postal žrtev zločina, sodna komisija pa je ugotovila, da je šel Sabolović zvečer okrog pol sedmih s svetiljko v roki po progi ob tračnicah. Takrat je vozil mimo mešani vlak, pa so ga najbrž kakšna odprta vrata ali kakšen predmet, ki je molel iz vlaka, udaril po glavi s tako silo, da ga je ubil.

* **Dveletni otrok utonil.** V Remetih pri Zagrebu se je dveletni sinček vrtnarja Dragotin Ivir igral na vrtu ob bazenu, v katerem je bila voda za zalivanje sočivja in cvetic. Naenkrat je omahnil in padel v bazen ter utonil, ker ni bilo nikogar v bližini, ki bi ga rešil.

* **Na begu ranjen vlomilec.** V Zagrebu je policijski stražnik zalotil dva mlajša moža, ki sta na ramenih nosla vreče. Zdela sta se mu sumljiva in ju je pozval, naj se ustavita. Možakarja sta pa pričela bežati. Stražnik je hitel za njima in ju večkrat pozval, naj se ustavita. Ker se nista odzvala, je stražnik potegnil samokres in dvakrat ustrelil. En mož se je ustavil, drugi je pa bežal naprej. Stražnik je takoj hitel do ranjenega moža in spoznal v njem starega vlomilca Milana Gajskega, ki je bil zaradi vlomov že 24 krat zaprt. Gajskega so najprej odpeljali na kliniko, kjer so ga obvezali. Ker rana ni nevarna, so ga nato odvedli v policijski zapor.

* **Zagrebški gostilničar streljal na kuharico.** V spalni sobi gostilničarja Ivana Majcna v Zagrebu, Meduličeva ulica, so našli hudo ranjeno 36-letno Jožefo Ropič, kuharico v Lončaričevi gostilni v isti ulici, ki je last Ivana Majcna. Ropičeva je prišla zjutraj v Majcnovo stanovanje, da ga kakor navadno zbudi in dobi ključe od gostilniškega lokala. Naenkrat je počil strel. Sostanovalci so prihiteli in našli Ropičevo vso krvavo ležati na tleh. Ropičeva je najprej izjavila, da jo je Majcen ustrelil po nesreči, kasnje je dejala, da se je sama obstrelila, v bolnišnici pa je policijskemu uradniku spet rekla, da je Majcen streljal nanjo. Majcen je pa trdovratno trdil, da se je Ropičeva sama ustrelila v glavo. Pripovedoval je, da je spal v postelji, naenkrat pa ga je zbudil strel. Odprl je oči in videl Ropičevo ležati na tleh. Drugi dan pa je Majcen priznal, da je streljal on, vendar pa ni imel namena, da bi streljal v Ropičevo, ki je prišla v njegovo spalnico, da ga zbudi. V napolsnu je zgrabil samokres na stolu in hotel prestrašiti Ropičevo s tem, da je pomeril samokres proti nji. Niti slutil ni, da je samokres nabasan. Naenkrat se je samokres sprožil in Ropičeva je padla na tla. Ali je Majcen zares nehote ustrelil ali pa namenoma, še ni ugotovljeno. Stanje Ropičeve je nevarno. Ker je krogla ostala v glavi, so jo operirali in izvlekli kroglo, kljub temu pa se stanje Ropičeve ni nič zboljšalo.

* **Velik vlom v Kustošiji pri Zagrebu.** V Kustošiji so tatovi vlomili v trgovino Ferda Eštcija in odnesli raznega blaga v vrednosti okrog 35.000 dinarjev.

Ljubljana, 25. januarja

Gledališče

Drama: Sreda, 25. jan.: »Upniki — na plan!« Red B. — Četrtek, 26. jan.: »Hollywood«. Red A. — Petek, 27. jan.: Zaprto. — Sobota, 28. jan.: »Upniki — na plan!« Izven. — **Opera:** Sreda, 25. jan.: »Evgenij Onjegin«. Red Sreda. — Četrtek, 26. jan.: »La Boheme«. Gostovanje Josipa Gostiča. Red Četrtek. — Petek, 27. jan., ob 15: »Boris Godunov«. Dijaška predstava. Cene od 16 din navzdol. — Sobota, 28. jan.: »Frasquita«. Red B.

Radio Ljubljana

Sreda, 25. jan.: 12: Angleške skladbe (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Ruski zvoki (plošče). — 14: Napovedi. — 18: Mladinska ura. Arnošt Adamič: Katastrofa v rudniku, zvočna slika (izvajajo člani radijske igralske družine). — 18.40: 20 let razvoja jugoslovanske socialne politike z vidika delavskega prava (g. dr. Branko Alujevič). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Uvod v prenos. — 20: Prenos iz ljubljanske opere: v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar). v II. odmoru: Napovedi, poročila.

Drugi programi

Sreda, 25. januarja. Belgrad: 20 Humor — 20.50 Koncertni prenos — 22.15 Vok koncert — **Zagreb:** 20 Ljubljana — **Praga:** 19.25 Nar. pesmi — 20 Operna glasba — 21.10 Filh. koncert — **Sofija:** 19 Ork. koncert — **Varšava:** 19 Spevoigra — 19.40 Lahka in plesna glasba — 21 Klavir — 22 Plesna glasba — **Budimpešta:** 19.30 Igra — 22 Jazz — 19.30 Igra — 22 Jazz — 22.40 Operni orkester — **Trst-Milan:** 17.15 Plesna glasba — 21 Igra — 22.15 Pianino — **Rim-Bari:** 21 Verdijeva opera »Rigoleto« — **Dunaj:** 20.10 Filh. koncert — **Königsberg:** 20.10 Orkester, zbor in solisti — **Vratislava:** 20.10 Plesni večer — **Lipsko:** 20.10 Ital. konc. — **Frankfurt:** 20.10 Mojstrovska zborovska glasba — **Stuttgart:** 21.15 Stara komorna glasba. — **Monakovo:** 20.10 Plesni orkester — **Strasbourg:** 20.15 Franc. koračnice — 20.30 Ork. koncert.

Predavanja

Svetopisemski večer bo drevi ob 8 v frančiškanski dvorani. Vsi, ki se zanimate, vljudno vabljeni.

Moški odsek Prosvetnega društva v Trnovem priredi v četrtek, dne 26. t. m. ob 8 predavanje: »O svetovnih vprašanjih današnjega časa«. Predaval bo g. urednik Terseglav. Vabljeni vsi!

Prosvetno društvo Trnovo. Na 10. rednem prosvetnem večeru drevi ob 8 bo imel skioptično predavanje g. dr. Ivo Češnik, pod naslovom: **»Nacionalna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije«.**

Ljubljana-Sv. Peter. Moškemu odseku šentpetrskega prosvetnega društva predava danes v sredo, 25. januarja ob 8 zvečer g. Terseglav »O Judih in judovskem vprašanju«.

Ljudska univerza, Kongresni trg, Mala dvorana Filharmonije. Drevi ob 8 bo predaval g. prof. Franc Gnjezda. Tema: »Misel in beseda«. Vstop prost.

Društvo »Rejec malih živali« v Ljubljani priredi v sredo, 25. januarja ob 8 zvečer v društvenih prostorih Karunova ulica 10, predavanje »O vrednosti kožuhovine kuncev in o angorski volni«. Vstopnine ni. Vabimo vse člane in nečlane, posebno pa gospe in gospodične.

Pri Ljubljanski sadjarski in vrtnarski podružnici predava v sredo 25. t. m. g. Jože Kregar o tem, »kako zalivamo rastlinam pozimi in poleti«. Začetek točno ob 19. Kemijska dvorana na I. drž. realni gimnaziji (realka), Vegova ulica. Vstop je prost. Člani in gostje vabljeni.

Sestanki

Rezervni častniki. Pododbor Združenja rezervnih častnikov v Ljubljani bo imel svoj redni 16. zbor v petek, 10. februarja t. l. ob 20 v društveni sobi, Kongresni trg 1. Vabimo tovariše člane pododbora, da se zbora udeleže. — Uprava.

Naše dijaštvo

Kongregacija akademičark ima svoj redni sestanek drevi točno ob četrt na 8 v frančiškanski kapeli. Pridite!

Akademska kongregacija pri oo. frančiškanih bo imela drevi ob osmih zvečer redni članski sestanek. Vsi tovariši akademiki vabljeni! — Prefekt.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 4.

Anekdota

Ko je kralj Friderik Viljem III. nekoč obiskal takrat še k Prusiji pripadajočo deželico Neuenburg v Švici je nepričakovano prišel do krojaškega računa. Neki župan se za sprejem kralja ni pripravil samo z lepim govorom ampak tudi z novo obleko. Kralj je prišel, namesto da bi se ustavil, je pa voz peljal naprej. Županu to seveda ni bilo prav. Toliko se je trudil, da je sestavil govor, sedaj naj bi bil pa ves trud zastonj. Ne bo! Hitro je tekel za kraljevim vozom in je bil srečen, ko se mu je posrečilo, tako je vsaj on mislil, vreči v kraljevo kočijo rokopis svojega govora. Kako se je pa začudil, ko je bil naslednji dan poklican v Neuenburg in mu je bil tam na kraljevo povelje izplačan ves znesek računa za njegovo novo obleko. V naglici je dobri mož namesto govora potegnil iz žepa krojačev račun in ga vrgel v kraljevo kočijo.

Ljubljana

Hiše na Posavju v nevarnosti

Zaradi nočnega dežja je močno narasla Sava. Pri črnuškem mostu so sicer ugotovili porast le za 60 cm, toda Sava je zelo deroča in hudo trga breg v smeri proti Tomačevem. Sava je zelo nevarna zaradi njenega hudega toka, pa so nekatere hiše v vaseh Tomačevo in v Jaršah — kakor je mnenje občinske uprave na Ježici — že v resni nevarnosti. To pa ne toliko zaradi visoke vode, temveč zaradi prenaglega toka hitro narasle Save, ki naglo doteka in se hitro odteka. Narasla je tudi zopet Ljubljanica, vendar pa na Ljubljanskem polju nikjer ni prestopila bregov. Z vevškega mosta, kjer imajo merilo, so opazili, da je Ljubljanica tam narasla v teku 24 ur za približno 1 meter. Zaenkrat pa nevarnosti ni in ker Ljubljanica kaže celo tendenco, da ne narašča, je torej verjetno, da bo kmalu upadla. Razmerje je torej drugačno, kakor je bilo pred osmimi dnevi, ko je v pokrajini okoli Zaloga in Laz bolj grozila povodenj s strani Ljubljanice kakor s strani Save. Sava je sedaj bolj nevarna, posebno zaradi tega, ker je dež raztajal skoraj po vseh srednjih in srednje visokih planinah ves sneg. Medtem pa je že zapadel nov sneg in tako je na pr. Katarina že na novo pobeljena, pa tudi Krim, Mokric in drugi bližnji hribi imajo nove bele kapuce, v kolikor so spričo ljubljanske megle sploh vidni iz mesta.

Akademija za pripravo na kongres Kristusa Kralja

prirede prihodnjo **nedeljo 29. januarja** ob petih popoldne v frančiškanski dvorani Frančiškovi križarji. Pri tej priliki se bo prvič pela od msgr. Premrla komponirana mogočna »Katoliki vsi sveta!« Kongresno himno pa, ki jo je pravkar spesnil pater Krizostom Sekovanič, ki še čaka komponista, pa bodo križarji v zboru deklamirali. Ker še ni spisana posebna igra v proslavo Kristusu Kralju, ki jo pričakujemo do druge večje akademije, katera bo pozneje, bodo ta večer igrali krasno p. Krizostomovo »Sv. Tarcizije«, ki od evharističnega kongresa dalje še ni bila uprizorjena. Vstopnina je jako nizka: sedeži po 6 in 4 dinarje, stojišča po 2 din. Zato je pričakovati velike udeležbe.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod **»Franz-Josefovo«** vodo.
Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25. V. 35.

l **Prevelik naval bolnikov.** Z grozo zremo v bodočnost ljubljanske bolnišnice, ko moramo letos zreti še na večji naval bolnikov v bolnišnico. Samo do včeraj popoldne so letos ugotovili okoli 2409 bolnikov, kar pač prekaša najbujnejšo domišljijo in še tako hude številke, ki smo jih poleti objavili. Nemogoče si je predstavljati pravih vzrokov, zakaj število bolnikov tako naglo narašča, res pa je, da je ta naval najpopolnejši dokaz za potrebo povečanja bolnišnice, pa tudi za zgradbo podeželskih bolnišnic.

l **Pregled motornih vozil.** Redni letni pregled avtomobilov in motociklov bo 30. in 31. t. m. ter dne 8. febr. vsakokrat od 8—13 v Ljubljani na Bregu št. 20 (dovoz iz Novega trga). Uprava policije poziva lastnike motornih vozil iz Ljubljane, da pravočasno pripeljejo vozila k pregledu in se točno drže prejetih navodil, posebno pa določene ure, ker bodo s tem omilili nepotrebno čakanje. Lastnikom, ki so za svoje vozilo plačali predpisane takse, bo komisija odobrila uporabo vozila in izdala evidenčne tablice za leto 1939.

l **V počastitev umrlih so darovali za mestne reveže:** rodbina Dogan s Tyrševe ceste 17 namesto venca ga krsto ge. Marije Vencajzove 200 dinarjev; uradništvo Priv. agr. banke, Gajeva 1, 218 din namesto venca na krsto predsednika Priv. agr. banke min. v p. Bogdana Markoviča. Mestno poglavarstvo se darovalcem najlepše zahvaljuje. Počastite rajne z dobrimi deli!

l **Podpora obrtnika najrevnejšim v stari cukrarni.** Ko je mestni socialni urad v novem zavodu v stari cukrarni pripravljal prenočišča za reveže brez doma, je vse za prenočišče potrebne postelje popravil ugledni lastnik splošnega ključavničarstva g. Josip R e b e k s Cankarjevega nabrežja št. 9. Njegov nizki račun za prav dobro napravljeno delo je znašal 421 din, vendar pa je ves ta znesek v celoti daroval najdebnejšim, ki iščejo zavetja v novem mestnem socialnem zavodu v stari cukrarni. Mestno poglavarstvo se za podporo revnim najlepše zahvaljuje z željo, naj bi drugi mojstri posnemali dobri zgled tega socialno čutečega obrtnika.

l **Zgledno plemenitost** sta pokazala g. Janez Kuhar, mehanik iz Ljubljane in njegova soproga, ki sta iz lastnega nagiba oskrbela dvema ubogima gluhonemima deklicama obleko, perilo in čevlje. Podporno društvo za gluhonemo mladino se blagima dobrotnikoma kar najiskreneje zahvaljuje za to veliko žrtev, želeč, da bi našla še kaj posnemalcev!

l **Plemenit dar.** Namesto venca na krsto blage Marije Vencajzove je darovala družina Kapl Franc, Bezenškova ul. 13 za Mladinsko zavetišče v Zeleni jami 100 din. Vinc. konferenca Srca Jezusovega se za plemenit dar najprisrčneje zahvaljuje.

l **Nagla smrt na cesti.** V Pražakovi ulici se je zgrudila v ponedeljek popoldne 63 letna zasebnica Kristina Müller, ki jo je zadela srčna kap. Reševalni avto jo je pripeljal v bolnišnico, toda ob 11 zvečer je gospa tam že izdihnila.

l **Tatvina žarnic cestne razsvetljave** se je zlasti na periferiji mesta tako razpasla, da elektrarna dobiva neprestane pritožbe zaradi pomanjkljive razsvetljave, poleg tega pa trpi tudi veliko škodo. Mestno poglavarstvo zato prosi vse občinstvo, naj eventualno znanega tatu takoj prijavi ravnateljstvu mestne elektrarne ali pa bližnjemu stražniku; prav tako je prebivalstvo naprošeno, naj takoj javi, če kje pregori kakšna žarnica cestne razsvetljave. Mestna elektrarna bo v vsakem primeru takoj poskrbela za novo žarnico, da ne bo upravičenih pritožb zaradi pomanjkanja razsvetljave.

l **V Ljubljani kradejo na debelo.** Akademiku C. D. se je zdelo čudno, ko je prišel iz predavalnice univerze in je na hodniku naenkrat pogrešil svoj lepi zimski plašč z ovratnikom, šalom in z rokavicami, kar je bilo vse skupaj vredno 1460 din. Najbrže se je v prvo nadstropje vseučiliškega poslopja vtihotapil neznan tat, ki je vse skupaj odnesel. Ni verjetno, da bi to suknjo ukradel kakšen akademik. — Dijaku Marcelu Pajtlerju je nekdo ukradel hubertus plašč, vreden 290 din, in sicer iz predsobe na Vilharjevi cesti. — Sličen tat je poskušal svojo srečo tudi pri Edvardu Lenarčiču v Trdinovi ulici, kjer je vse premetaval, vendar je bil najbrže prepoden, ker lastnik stanovanja ničesar ne pogreša.

KALODERMA Gelee
Specialno sredstvo za nego rok

Kamnik

Kamniška elektrika. V našem nedeljskem članku je tiskarski škrat izpustil dve vrsti in tako je morda kdo napačno razumel navedbe o razdelitvi stroškov med občino in konzumenti. Pravilno se glasi: Namesto, da bi občina sama krila vse stroške preureditve in za to najela posojilo, ki bi ga krila z dvigom cene toku za 50 ali 75 par, bodo konzumenti sami plačali svoje stroške (to je preureditev števca, motorjev, likalnikov in zamenjavo žarnic), občina pa jim bo za to zagotovila dobavo toka po isti ceni kot do sedaj. S tem bodo odjemalci toka na boljšem in bodo s takim načinom rešitve gotovo zadovoljni. V ostalem pa bodo kamniške električne zadeve v kratkem predmet razprave na enem izmed debatnih večerov, ki jih organizira društvo »Kamnik« in kjer se bodo naši meščani lahko pogovorili tudi o tem vprašanju.

Kranj

Na splošno željo ponovi Prosvetno društvo v Kranju v nedeljo, dne 29. januarja komedijo »Narobe svet«. Predstava bo ob 4 popoldne. Predpro-daja vstopnic v trgovini »Hinko« poleg farne cerkve.

Koncert bolgarskega tenorista. Drevi ob 20 nastopi v dvorani Narodnega doma bolgarski operni tenorist g. Hristo Zlatev iz Sofije. Jugoslovansko-bolgarska liga v Kranju vabi meščanstvo, da se koncerta udeleži v čim večjem številu. Na sporedu so bolgarske narodne pesmi, ki jih je g. Zlatev z odličnim uspehom izvajal pred dnevi tudi v ljubljanskem radiu.

Trbovlje

Napeljava elektrike. Uslužbenci KDE so začeli s postavljanjem električnega voda od tukajšnje rudnike elektrarne mimo Sv. Marka v Savinjsko dolino, kjer se bo priključil na že obstoječe električno omrežje.

Maribor

Bodočnost 6300 ljudi v Mariboru odvisna od deviz

Tekstilne tovarne v Mariboru mislijo na samopomoč ter se pripravljajo na izvoz svojih izdelkov

Okrog 6300 ljudi zaposluje mariborska in okoliška tekstilna industrija. Vsi ti so odvisni od zaslužka v tovarni, pa ne samo oni sami, ampak tudi njihove družine, ki jih z delom svojih rok vzdržujejo. To je najmanj 20.000 ljudi, ki stanujejo deloma v mestu, v večini pa v ožji in širji okolici. Zaslužek v tekstilnih tovarnah ni sicer posebno velik, toda živi se le od njega in če ga ne bi bilo, bi mesto z okolico vred zapadlo v strahovito bedo. Tekstilna industrija v Mariboru se ne boji za svojo bodočnost. Zaposlena je takorekoč do vratu in niti ne zmore vseh naročil. Za odjemalce se tedaj ne boji, pač pa ima druge težave, ki ji ogrožajo nemoten obrat. Ne more uvažati dovolj surovin, predvsem bombaža, ker ne dobi vedno dovolj deviz. Brez deviz pa ne more kupovati v Angliji, Ameriki, Egiptu in drugih državah bombaža, brez njih ne dobi surove svile, ki jo tkejo in barvajo mariborske tovarne. Tovarne se nahajajo res v težkem položaju. Naročil dovolj, surovin pa premalo. Včasih nastopa takšno pomanjkanje surovin, da morajo nekatera podjetja od časa do časa omejiti obrat ter znižati število delovnih ur. Nekatera so bila celo prisiljena začasno odpustiti nekaj delavstva. V borbi za devize se poslužujejo tovarne vseh sredstev in iznajdljivosti. Tako se je na primer podjetje Doctor in drug izpremenilo v delniško družbo, ki je prenesla svoj sedež v Belgrad v glavnem zaradi tega, ker obstoja naredba, da imajo delniška podjetja prednost pred zasebniki pri razdelitvi deviz. Druge tovarne se poslužujejo drugih načinov, včasih z večjim, včasih z manjšim uspehom. Vedno pa je ta borba težavna in tovarne so začele misliti na samopomoč. Dobiti morajo devize same in sicer z izvozom svojih izdelkov.

Mariborska tekstilna podjetja so v veliki večini najmoderneje opremljena z najnovejšimi stroji in drugimi pridobitvami na tem področju. Razpolagajo z izvrstnimi strokovnjaki ter so povsem usposobljena za konkurenčno borbo z inozemskimi tovarnami. Dosedaj jim za to ni bilo treba skrbeti, ker so imela pri nas doma izjemen položaj. Zaščitena z visoko carino in razpolagajoč z cenenimi delovnimi močmi so se zlahka upirala inozemski konkurenci na domačem trgu ter so jo brez težav izrinila s svojega območja. Drugače bo seveda, če bodo morala stopiti v konkurenčno borbo izven meja države. Večje tekstilne tovarne so že sondirale terene v inozemstvu ter so prišle do zaključka, da bi se izvoz vsekakor rentiral. Predvsem bi prišel v poštev za bombažno industrijo bližnji vzhod. Izvoz bi prinesel tekstilnim tovarnam toliko deviz, da ne bi bile več odvisne od Narodne banke. Prvo podjetje, ki se pripravlja v večjem obsegu na izvoz, je tovarna Hutter in drug. To podjetje je začelo lansko leto izdelovati sukanec, ki je izvrstne kvalitete. Tovarna sukanca je v polnem obratu, za izvoz pa obstojajo zelo dobri izgledi. Podjetje je sedaj začelo graditi novo nadstropje na tovarni sukanca, tako da bo podvojilo svojo produkcijo. Podjetje je prepričano, da bo samo z izvozom sukanca krilo vse potrebe po uvozu surovega bombaža. — Prav ugodne izglede bi imele za izvoz tovarne svile v Mariboru in sicer v prvi vrsti v angleške kolonije. Obstoja pa velika ovira — vse te tovarne imajo premajhen obrat. Tvornica Thoma je sondirala teren in je tudi že dobila naročilo za izdelovanje pisanih svilenih rut, kakor jih rabijo v angleških azijskih kolonijah domačinke za ogrinjala. Najmanjše naročilo, ki ga je dobila tovarna, pa je bilo takega obsega, da ga podjetje ne bo zmoglo, če bi bil zaposlen njegov obrat celo leto dan in noč samo za to naročilo. Pri tem bi tovarna morala popolnoma zanemariti domač trg, kar pa seveda ne more storiti. Za izvoz v inozemstvo obstojajo tedaj še precej velike ovire, ki bi se pa ob primerni organizaciji in tudi pomoči od strani države dale odstraniti. Država bi s tem imela veliko korist — ne bi bilo treba skrbeti za devize za tekstilno industrijo, na drugi strani pa bi morala podjetja znatno razširiti svoje obrate, ker bi morala obenem skrbeti za domači trg in tako bi zopet lahko novi tisoči delavcev dobili zaposlitev.

*

m **Mestna občina mariborska za likovno umetnost.** Mariborska mestna občina je sklenila vstaviti v svoj vsakoletni proračun 20.000 din za odkup slik in kipov na mariborskih razstavah.

m **II. Umetnostni teden v Mariboru.** Mariborski Umetniški klub priredi svoj II. Umetnostni teden letos od 10. do 16. aprila. Teden se bo pričel na Velikonočni ponedeljek dopoldne z otvoritvijo razstave likovne umetnosti v muzejskih prostorih v gradu. V torek 11. aprila bo koncert, na katerem bodo igrali večinoma nova, nagrajena dela. — V četrtek, 13 .aprila, bo literarni večer; v soboto 15. aprila bo gledališka predstava in po njej družabni večer z razdelitvijo literarnih, likovnih, glasbenih in igralskih nagrad. Zaradi preložitve tedna na sredo meseca aprila se podaljša tudi rok za predložitev literarnih del in prijavo igralcev za nagrade. Ne velja pa podaljšanje za dramska in glasbena dela, ki se morajo poslati Umetniškemu klubu najkasneje do 1. februarja.

m **Vsi lastniki vozov** v mestu se ponovno opozarjajo, da morajo do 31. t. m. prijaviti davčni upravi za mesto Maribor število vozov in plačati takso za državni cestni fond za polovico leta 1938 in za celo leto 1939. Ta taksa znaša letno za vozove na vzmeteh 50 din, za vozove brez vzmeti 40 din in za dvokolice 20 din. Prav tako se opozarjajo lastniki tovornih avtomobilov, da prijavijo do konca meseca število vozil z označbo znamke, številke in nosilnosti v svrho odmere vozarinske takse za leto 1939. Tiskovine in potrebna pojasnila se dobijo pri davčni upravi za mesto Maribor.

m **Posledica modernih frizur in klobučkov!** Gledališka uprava naproša dame, ki prihajajo na sedeže v parterju, da odložé svoje klobuke v garderobi, da bi videlo tudi za njimi sedeče občinstvo na oder.

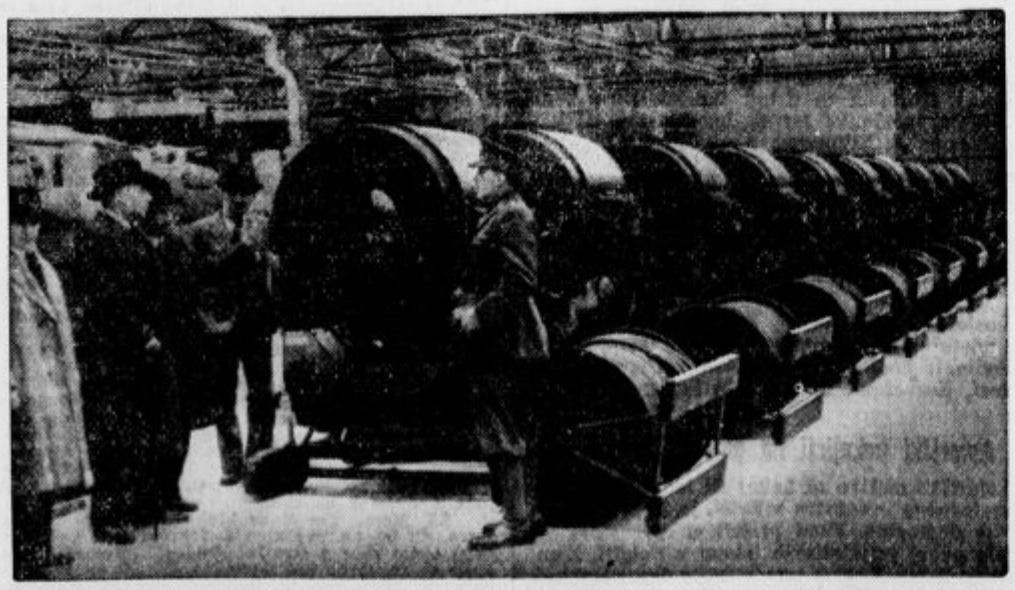

Angleški vojni minister si je ogledal orožje zoper napade letal v Essexu. Na sliki je videti vojnega ministra Hoare-Belisho, ko ogleduje žaromete I. polka obrambe zoper letala.

HERSAN - ČAJ
Vam bo pomagal zopet doseči zdravje s pomočjo zdravilnih svojstev rastlinja! Ne bodite samemu sebi sovražnik! Bolezni ob MENI in BOLEČINE MESEČNEGA PERILA (menstruacije) Vam bo olajšal Hersan čaj. Vas morda nadleguje DEBELUSNOST? Bi radi bili VITKI? Tedaj lahko uporabljate Hersan čaj. Zakaj trpite bolečine REVMATIZMA in PROTINA, če to ni potrebno? Hersan čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke. Hersan čaj pomaga pri ARTERIOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlata žila). Ali res ne veste, da je Hersan čaj dobro sredstvo pri OBOLENJU ŽELODCA, JETER in LEDVIC? — Hersan čaj se dobiva SAMO v IZVIRNIH ZAVOJIH v vseh lekarnah. ZAHTEVAJTE brezplačno BROŠURO in VZOREC pri: »RADIOSA N«, ZAGREB, Dukljaninova ulica 1.
Reg. S. št. 19834-35.

Celje

c **Častna diploma celjske mestne občine g. dr. A. Korošcu** je te dni razstavljena v izložbi Mohorjeve knjigarne.

c **Celjsko kulturno društvo bo ustanovljeno.** Že lansko leto se je govorilo o ustanovitvi Celjskega kulturnega društva. Kraljeva banska uprava pa je sedaj predložena pravila pripravljalnega odbora potrdila. V torek, 31. januarja bo v novo urejeni občinski posvetovalnici na mestnem poglavarstvu ustanovni občni zbor. Tako bomo v Celju dobili Celjsko kulturno društvo, v katerega bodo poleg dosedanjih delavcev povabljeni tudi vsi oni, ki še dosedaj niso sodelovali pri CKT, da bodo vstopili v to novo društvo in posvetili vse svoje moči in zmožnosti kulturnemu napredku Celja in njega okolice. Novo društvo bo imelo poleg rednih tudi podporne člane.

Vincencijevi konferenci je poklonil celjski fotograf g. Kvas Ivan na mesto venca na grob pokojne Čulk Ane 100 din. V imenu revežev: Bog plačaj!

c **Na veslovanskem gasilskem kongresu,** ki bo letos v Ljubljani, bo nastopila celjska gasilska četa s posebno točko, vajo z maskami. Gasilce bo za to vajo vadil kapetan g. Toš Franjo.

c **Savinja je zaradi deževja** močno narastla in je že 1.20 nad normalo. Okoliške hribe je čez noč pobelil sneg, vendar pa še smučarji nimajo zagotovila, da bodo na svečnico skakalne tekme pri Petričeku v Liscah, kakor so že razpisali.

c **300 litrov vinske kapljice so ukradli.** Iz vinske kleti v vinogradu Arzenška Franca v Železnem so neznani vlomilci v pretekli noči ukradli do 300 l vinske kapljice.

c **Fantovski odsek I.** ima svoj redni sestanek drevi ob 8. v Domu. Vabljeni!

c **Razprava proti Končanu in 13 soobtožencem preložena.** Pred okrožnim sodiščem v Celju se je včeraj zagovarjalo 14 oseb, ki so bile obtožene tatvin v škodo trgovca Karla Vrečiča odnosno prodaje in nakupa ukradenega blaga. O teh tatvinah je »Slovenec« svoj čas obširno poročal. Zaradi novih zaslišanj je bila razprava prekinjena in se bo nadaljevala v ponedeljek, 30. jan. dopoldne.

Nacionalisti v Manresi

Burgos, 24. jan. c. Nacionalisti so v Manresi ujeli mnogo rdečih vojakov. Do zadnjega je bila Manresa za rdeče važno vojaško središče; v mestu je bil tudi štab katalonske armade.

Tako za nacionalističnimi četami so prišli v Manreso trije nacionalistični ministri gospodarskih resorjev. Manresa je namreč važno središče tekstilne in železne industrije.

Za nacionalističnimi oddelki pa prihajajo takoj v vsa zasedena naselja posebni oddelki falange, ki vozijo s seboj živež in obleko za prebivalstvo.

Prieto išče pomoč

Rio de Janeiro, 24. jan. c. Prieto, bivši fin. minister v Negrinovi in vojni minister v Caballerovi vladi, predsednik španske socialistične stranke, je prišel v Rio de Janeiro, kjer se je danes sestal z brazilskim zunanjim ministrom.

Prieto, ki je sicer večkratni milijonar, odpotuje iz Ria de Janeira v Mehiko in bo skušal najbrž v tako zvani iberijski Ameriki dvigniti zanimanje za rdečo Španijo.

Rdeče begunce prepeljejo v Tunizijo

Pariz, 24. jan. c. Republikanski zunanji minister Alvarez del Vayo je pri francoski vladi dosegel baje ta uspeh, da bo Francija vse begunce iz Katalonije, ki bodo pribežali v Francijo, prepeljala v Alžirijo in Tunizijo.

Smrtne obsodbe v Rusiji

Moskva, 24. jan. c. Danes so bile v Krasnojarsku izrečene tri smrtne obsodbe, tokrat proti trem kmetom zaradi gospodarske sabotaže.

Drobne novice

Rim, 24. jan. AA. Stefani: V navzočnosti kralja in cesarja so danes odprli novo krilo v poslopju britanske akademije umetnosti in knjižnice v Rimu.

Praga, 24. januarja. AA. DNB.: **Danes so začeli graditi avtomobilsko cesto Plzen-Chust, in sicer praški odsek te ceste.**

Jeruzalem, 24. jan. AA. DNB.: Po časopisnih poročilih mislijo v starem delu Jeruzalema ločiti židovsko naselbino od Arabske z betonskim zidom.

Havana, 24. jan. AA. Havas: O poteku manevrov ameriškega brodovja nočejo oblastva ničesar izdati. Celo poročevalci listov ne dobe propustnic. Posebno strogo je prepovedan dostop v pomorska oporišča. Oblast je podvojila policijsko nadzorstvo.

Newyork, 24. jan. AA. Stefani: Val hudega mraza še zmerom pritiska. Na Atlantiku se 18 trgovskih ladij bori z viharjem. Vse te ladje kličejo na pomoč. Iz gorskih krajev poročajo o več smrtnih primerih zaradi mraza.

Budimpešta, 24. jan. AA. Jugoslovanski poslanik v Budimpešti g. Rasić in njegova soproga sta priredila v prostorih poslaništva večerjo na čast madžarskemu zunanjemu ministru grofu Štefanu Czakyju.

KULTURNI OBZORNIK

Dr. Aleš Ušeničnik: Katoliška načela

»Nekaj smernic katoliškemu dijaštvu«.

V založbi »Naša pot« je kot XV. zvezek izšla tretja knjiga o načelih. Knjiga ima naslov »Katoliška načela« in je nekaka dopolnitev prvim dvem knjigam o načelih, po vsebini pa je delo zase svoj svet. Napisal jo je **dr. Aleš Ušeničnik** v slogu in logični izgrajenosti, kakor smo tega izpod njegovega peresa vajeni, kolikor pa je tu vsebina vzvišena nad vsebino prejšnjih dveh del, toliko jih presega po notranji vrednosti in po vrednosti za katoliško obrazovanje mladega rodu, zlasti izobraženstva.

»Katoliška načela« z neizprosno logiko, pa v toplem, prijateljskem tonu na 287 straneh grade katoliški duhovni svet, kakršen stoji v človeštvu v vseh časih in v našem, z vso univerzalnostjo, s katero morajo biti prepojeni njegovi zagovorniki. Ob koncu tega dela pa je 158 strani »opomb«, ki niso nikake opombe mimo grede, ki jih prebereš ali pa tudi ne, ampak so bogato slovstvo z zlatimi zrni iz poganske in krščanske filozofije, iz zgodovine, zlasti cerkvene; največja vrednost teh »opomb« pa je v izvirnih odločbah cerkvenih zborov, v izrekih papežev k posameznim vprašanjem katoliške načelnosti — »da bi vsak, prijatelj ali neprijatelj, lahko samostojno presodil, kaj je nauk Cerkve«.

V **uvodu** te pisec pripelje pred dilemo, v kateri niha ves svet: ali **krščanstvo** ali **nihilizem**, drugega izhoda iščočemu duhu ni. Nihilizem se je ponesrečil že v nešteto oblikah, torej ostane krščanstvo z naravnimi in nadnaravnimi resnicami, ki jih po razodetju sprejemamo v duhovno svojino in temelj življenja — vera, mogočni »credo«, ki edina more človeštvo obvarovati pred popolnim obupom in z upanjem v neminljivo življenje pri Bogu pomiriti ubogega duha. Naslednja poglavja razčlenjujejo misel o Bogu, Stvarniku in Očetu, o razmerju med človekom in Bogom, kakor se najlepše razodeva v »očenašu«, ki je tu podan s čudovito lepo in globoko razlago. O Kristusu, njegovi milosti in zveličanju po njem govori III poglavje, ki je cel nauk o soteriologiji, podan v zgoščeni, visoko znanstveni, pa vendar vsakemu mislečemu človeku jasni obliki. Povsod po knjigi te na vsem lepem sreba tu in tam misel, ki morda ne odkriva nič novega, pa ti je kot zapisana vendar nova; tako je tu v poglavju o skrivnosti križa stavek: »Človek si po naravi želi veselja in po naravi plaši trpljenja. To je pač dokaz, da je ustvarjen za veselje in srečo, ne pa za žalost in trpljenje« — misel, ob kateri lista ne moreš obrniti, ne da bi se dalj pomudil pri njej. In takih človeških modrosti ob razlaganju in utemeljevanju božjih resnic je po knjigi vse polno, vsak jih bo našel po svojem nagnenju in razpoloženju, kar daje knjigi neko osebno vrednost, ker vsakomu tu in tam izpregovori, kakor da je pisana nalašč zanj, ker mu odgovarja na vprašanja, na katera si sam ni vedel odgovoriti. Poglavja o Cerkvi, njenem področju in njeni oblasti, o papeštvu in njegovi oblasti, obravnavajo vsa vprašanja, ki jih sodobnost premleva, maliči in demagoško zavija. Ni zadeve, na katero katoličan tu ne bi našel pravega pojasnila, pa naj bo to o Cerkvi kot oblasti na verskem ali svetnem polju, o stališču Cerkve do kulture, do umetnosti, do telesne kulture, o »indeksu«, o liberalizmu in »katoliškem liberalizmu«, o socializmu in »krščanskem socializmu«, o modernizmu, o državi in narodnosti — skratka: **tu je Cerkev kot učiteljica vseh narodov v vseh časih.**

Da je knjiga pisana v lepem, živahno tekočem jeziku, pri znanem piscu ni treba še posebej poudarjati. In to je svojski užitek, brati visoka razglabljanja v našem jeziku, ki se ti nikjer ne upre, nikjer ne žali ušesa. Po vsebini, pa tudi po okusni zunanji opremi in preglednemu tisku spadajo »Katoliška načela« v knjižnico vsakega slovenskega izobraženca — pa ne kot kak učbenik, ki ga prebereš in odložiš, češ: Zdaj sem se pa naučil in znam, ampak kot vademecum, ki ga spet in spet vzameš v roke in prebiraš. Kakorkoli to knjigo odpreš, ti govori o nekem vprašanju, ki je prav tedaj pereče, »Katoliška načela« nikoli ne zastarajo. S to knjigo sta pisec in založnik poklonila slovenskemu dijaštvu in po njem vsemu slovenskemu izobraženstvu lep dar, ki bo prijateljem odlično služil k utrjevanju v katoliški miselnosti, neprijateljem pa k spoznavanju katoliške Cerkve. Ne v prvem ne v drugem primeru ne zgreši svojega namena. I.

Ljudski oder št. 3. — Revija za ljudsko igranje »Ljudski oder« stopa že v osmo leto ter si je med našimi ljudskimi igralci že ustvarila lepo tradicijo in dosegla s svojim novim skupinskim igranjem, ki ga predstavlja, lepe uspehe. Znana je njegova duhovna smer v ljudskem igranju, njegovo zavzemanje za farne igre in sploh za verske skupinske nastope, znana pa tudi težnja po pristnem oderskem izživljanju, kakor se kaže v pravih komedijah, katerim je odrska kretnja in prava komika že sama sebi namen. In prav ta številka »Ljudskega odra«, ki je izšla te dni, ima v sebi vse polno gradiva za našo pristno komedijo, ki se naj v tem predpustnem času goji po naših ljudskih domovih. Urednik sicer toži v predgovoru, v pismu, ki ga piše prijatelju smeri njegovega ljudskega odra, da ne doseza ta igrska reforma tolikega uspeha, kakor bi bilo potreba, toda led je prebit in bodo naslednje generacije imele lažje delo v nadaljevanju te duhovne kolektivne smeri. Takoj nato pa priobčuje prevod Molierove komedije iz l. 1665 »Ljubezen — zdravnik«, ki jo je poslovenil za to revijo sam mojster Oton Župančič. Ta komedija svetovnega komika, največjega komediografa, v prevodu našega največjega pesnika, je velik uspeh te revije ter bo vsem našim društvom zelo dobrodošla ter tudi veliko igrana. Komedija ima tri dejanja. Za predpustni čas je namenjena tudi izvirna »zabavna in poučna igra« v treh slikah »Kisle gobe«, ki jo je spisal Enka. »Ljudski oder« se zavzema tudi za poživitev starih slovenskih navad in običajev ter je tudi v tej številki te vrste donesek, namreč »Kmečka svatba iz Spodnjega Štajerskega«, kakor jo je po starih svatovskih navadah iz laškega okraja sestavil Karel Bantan. Prizori (deset) bodo v tem času poživljali naš smeh pa tudi našo ljubezen do starih izročil, ki med mladim rodom že izumirajo. Zanimive so opombe k uprizoritvi Petančičeve »Zvitorepke«, ki načenja vprašanje živalskih kostumov na naših ljudskih odrih. »On in ona v igri« pa načenja vprašanje erotike v igri, ki ga je tudi pri nas treba načeti. — Tako »Ljudski oder« nudi dosti izbrane snovi našim podeželskim odrom za vsak letni čas posebej in za vse praznike, v tej številki pa še celo posrečeno komedijo v prevodu Otona Župančiča, sicer pa tudi zanimive spodbudne misli iz naše preteklosti in naše sedanjosti, pa tudi iz problematike našega ljudskega igranja sploh. Revijo priporočamo.

*

Izseljeniški vestnik, štev. 1. — Izseljeniški vestnik stopa s to številko v obliko naših revij in ne več časopisov, kakor je bil doslej. Tako imajo zdaj tudi slovenski izseljenci po tujini, pa tudi njihovi prijatelji doma lepo revijalno zvezo, kar bo dalo konec leta lepo knjigo medsebojne ljubezni in medsebojnega izmenjavanja pisem. Uvodno pismo te nove revije je napisal škof dr. Rožman, ki je tudi predsednik Rafaelove družbe, izdajateljice te izseljeniške revije. »Naloga Izseljeniškega vestnika je, da veže domovino in izseljene brate ter sestre v eno družino. Vsaka njegova številka je pismo, ki ga piše domovina onim sinovom, ki so daleč od nje. Dih domače zemlje, domačih običajev, domače vernosti prinaša v tujino. Doma mislijo name — to beri iz vsake vrstice!« Tako piše škof dr. Rožman na pot prvi številki te revije ter ji želi največ uspeha v njegovem lepem in domoljubnem poslanstvu. Velik prijatelj naših izseljencev, p. Kazimir Zakrajšek, je napisal lep pomenek o temu glasilu »v novi obliki in obleki« ter poroča o načrtih, ki jih ima Rafaelova družba v Ljubljani, namreč izseljeniški zbornici in izseljeniškem domu v Ljubljani, ki sta dve veliki zahtevi naše skrbi za izseljence. Isti piše tudi o »ženah, ki so zaslužile čast«, namreč o odboru Slovenske ženske zveze v Ameriki, ki je obiskal domovino. Jože Premrov je napisal »Krik naše mladine iz tujine«. France Horvat pesem »Balada«, nakar sledi več strani — pol številke — pisem iz raznih krajev tujine, kjer prebivajo naši izseljenci ter tako vzdržujejo zveze s svojo domovino in svojimi domačini. Vsakemu izseljencu iz domovine, naročite ta list in vsi, katerih svojci so daleč od doma, naročite se na ta časopis, ki bo javna govorilnica vaših prijateljev in svojcev z vami. Rafaelova družba zasluži vso podporo naše javnosti in prav tako tudi list. Pokažimo, da znamo ceniti pomen naše krvi, ki se izživlja v tujini, v vedni misli na rojstni dom!

*

100 let fotografije. — Pretekli teden so na pariški univerzi »Sorboni« slovesno v pričo predsednika republike Lebruna proslavili iznajdbo fotografije. Tega jubileja so se spomnili vsi francoski listi ter veliko pisali o iznajdbi fotografije. Dne 7. jan., oziroma 10 — po drugih poročilih — leta 1839 je prav tako na seji akademije v Parizu imel predavanje član akademije in njen stalni tajnik Francois Arago o izumu dveh Francozov: L. M. Jac. Daguerra in Josepha Nic. Niepca, ki sta ga imenovala »daguerrotypijo«. Kot spomin na ta dan pa tudi kot zahvalo francoskemu duhu, ki je izumil danes tako potrebno tehnično iznajdbo, je veljala ta slavnostna seja, ki je poudarjala velik razvoj te svetlobne umetnosti. Danes se je izpolnilo to, kar je pred 100 leti zapisal Champlerury: »Kakšno razkošje bi bilo čez 100 let videti napredek fotografije, ko ne bo samo fragment javnega življenja, temveč bo objemala vse življenje, kakor se bo razvijalo pred očmi našega potomstva.«

*

Te dni je izšla nova, 41. serija rednih knjig **i sv. Simeona«** v prevodu dr. Lazarja Mirkoviča (predgovor dr. Vlad. Čoroviča), **Shakespearejeva** komedija **»Kako vam drago«** v prevodu B. Nediča in V. Živojinoviča in pa **»Cavour« Mauricea Paleologa** v prevodu Brane Markoviča (predgovor **Srbske književne zadruge.** Tudi letos je izšlo **osem knjig**, kakor je navada že nekaj let sem, in sicer: **»Rodoljubive pesme« D. Filipoviča** (predgovor Dragiše Vasiča), **»Pripovetke« Nika Bartuloviča**, roman **Andre Moroisa »Podneblja«** v prevodu pok. Jelisavete Ibrovac, **»Ratni dnevnik jednog dobrovoljca« Pere Todoroviča, »Književni radovi Andre Nikoliča«** v redakciji Jaše Prodanoviča (predgovor Pavla Popoviča), **»Životi sv. Save** Marko Car). V celoti je najnovejše kolo SKZ malo zanimivo in sem z več vplivnih srbskih kulturnih strani slišal ostre opazke radi njega, zlasti zato, ker ne prinaša ničesar novega, umetniško zrelega novega namreč, in aktualnega. Je bolj muzej, ko pa sodobna razvijajoča se književna ustanova.

*

Emerhalis, Tamerlanova vojna z Anadolijo in bitka pri Ankari — v prevodu polk. Novice B. Rakočeviča — Belgrad 1938. — Knjiga turškega generala Emerhalisa je v prvi vrsti vojaška razprava Tamerlanovega vojnega pohoda na Anadolijo in bitke pri Ankari leta 1402. Po mnenju pisatelja je prišlo do boja med sultanom osmanskih Turkov Bajazitom (1389—1402) in Timurlenkom (Tamerlanom), ustanoviteljem velike turške države od kitajskih meja do Male Azije h koncu 14. stoletja, zaradi njihovega brezmejnega samoljubja. Pisatelj opisuje Tamerlana kot izvrstnega stratega, boljšega od velikih mojstrov vojne Friderika Velikega in Napoleona, kot vojskovodjo, ki uporablja taktične manevre, ki so jih uporabljali šele 500 let pozneje v svetovni vojni. Nič slabši strateg ni Bajazit, zmagovalec na Kosovu in pri Nikopolju. Bitko pri Ankari je izgubil Bajazit zaradi izdajstva Kara-Tatarov (v službi Bajazita). Na Bajazitovi strani se je udeležila bitke tudi srbska konjenica pod vodstvom despota Štefana Lazareviča (1389—1427) ki se je po zatrdilu vseh virov junaško borila, dokler ni padla odločitev. Interesantne so sklepne misli generala Emerhalisa o pomenu in posledicah turškega poraza pri Ankari. Ko bi ne bili Turki poraženi, bi turška ekspanzija ne bila ustavljena še za pol stoletja. Še istega leta bi padel Carigrad v turške roke, sultan Murat II. (1421—1451) bi osvojil Budim in sultan Mohamed II. (1451—1481) Dunaj in Rim! Če bi še Tamerlan namesto na Anadolijo odšel v boj proti Kitajski, bi postala najbrž oba kontinenta, Evropa in Azija, turška in mohamedanska! D. Z.

*

Gospa Ivana Negro-Hrastova, pevka in pevska pedagoginja, ki živi že 20 let v Budimpešti, je imela v ponedeljek v Hubadovi dvorani Glasbene Matice zanimivo predavanje o pevski umetnosti. Osnovni nazor, ki si ga je pridobila predavateljica, sloni na dolgoletnem izkustvu v glasbenem centru, ki sprejema največje pevske mojstre sveta. V ostalem pa je zasidran v smernicah stare italijanske pevske šole, ki si zlasti v zadnjem času dobiva zopet novo uspešno stališče. Predavanje je bilo v govorici malce okorno in nekoliko preveč poučevalno. Toda osnovne ideje, da je človekovo telo le instrument duševnih doživetij, le osnovni proizvajalec tonskih zvez, ki so pa same po sebi izrazito duhovnega značaja; da mora biti tedaj to telo za pravo uporabo popolnoma in v vsakem najmanjšem členu brez krčevitosti ter v svoji dosledni pasivnosti vesten izpolnjevalec umetnikove volje in duševne dispozicije — te in še druge ideje so gotovo prave osnove umetnega petja in voditelji k pravi pevski umetnosti. — Predavanje, ki je bilo premalo obiskano, je bilo vsekakor zanimivo.

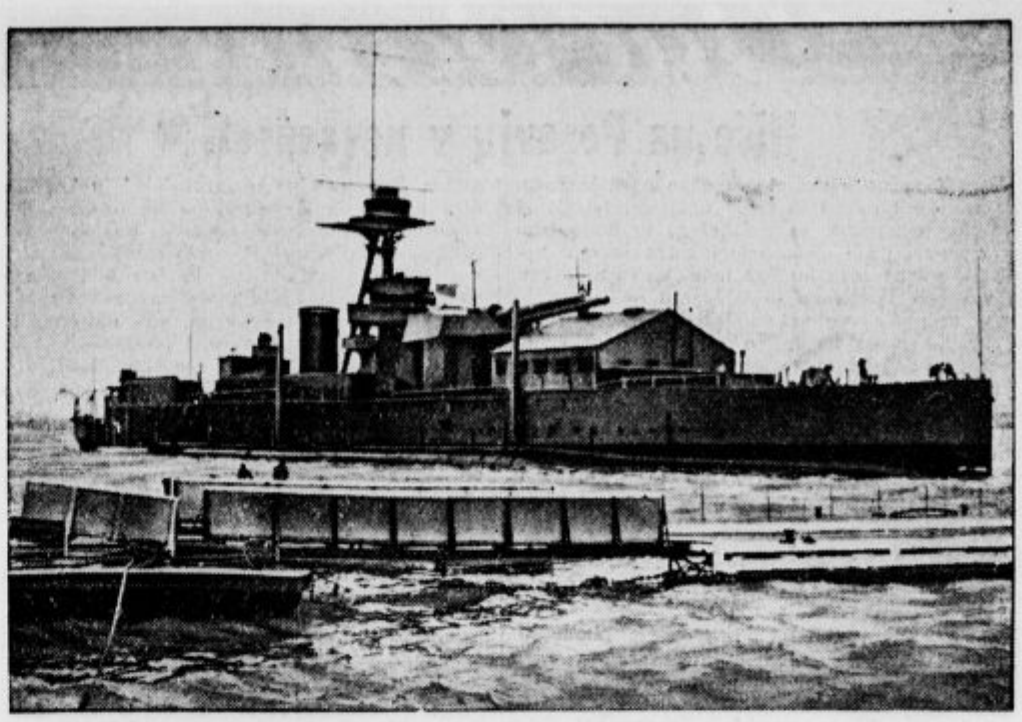

Bojna 7200 tonska ladja »Erebus« je priplula v Southampton, kjer so jo dali na suho in jo bodo prenovili. Ta ladja ima to posebnost, da stoji na sprednjem delu prava pravcata hiša.

Gangster — policijski načelnik

Šanghajska policija je prejela iz Združenih amer. držav sporočilo, da je nevaren gangster odpotoval na Kitajsko. Policija je uvedla izgonsko preiskavo, vse ladje po rekah so bile opozorjene in zastražene. Na tisti parnik, ki vozi v notranjost Kitajske, se je vkrcal mlad Američan preprostega, bledega, otroškega obraza in je povedal, da je dijak jezikoslovja. Hkrati je pa stopil na ladjo tudi eden od najbolj izurjenih detektivov. Drugi dan po odhodu ladje, so odjeknili streli. Morski roparji so brzeli s svojimi čolni proti ladji. Na ladji so bili njih tovarjši, ki so se dozdevali, kot da so prav navadni potniki. Sicer se ni zgodilo nič drugega, ko da je bil neki Anglež, ki je pograbil orožje, v glavo ustreljen. Vsi potniki so stali dvignjenih rok in razbojniki so začeli ljudi ropati. Tedajci je počil strel skozi okno kabine. Poglavar razbojnikov se je mrtev zgrudil na tla. Nato je naglo pokalo dalje — in razbojnik za razbojnikom je popadal na krov, dokler niso tisti, ki so ostali še živi, sami poskakali v morje.

Na ladji je bila pa tudi neka visoka kitajska osebnost. Izginil je v kabino Američana, ki so iz nje prihajali odrešilni streli. Čez dolgo časa se je vrnil z mladim Američanom vred na krov. A tudi detektiv je zdaj prepričan, da je ta mladi Američan tisti gangster, ki je bil napovedan iz Amerike in ki so zaradi njega vse prometna pota zastražili. Zatorej je pristopil k njemu in izjavil, da ga v imenu postave aretira. Gangster se je zarežal. Visoka oseba je stopila k detektivu in mu povedala, da gangsterja on najame za policijskega načelnika v svoji provinci.

ŠPORT

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu

Češkoslovaška prvi nasprotnik Jugoslavije

Žrebanje nasprotnikov za svetovno prvenstvo v hokeju na ledu, ki bo v času od 3. do 12. febr. v Curihu in Bazlu se je izvršilo v Bruslju. Za izid tega žrebanja je vladalo povsod veliko zanimanje in tudi pri nas smo z ozirom na to, ker se tudi naša reprezentanca udeleži tega tekmovanja, težko pričakovali, kdo bo naš nasprotnik. Naša reprezentanca se bo srečala najprej s Češkoslovaško, nato s Švico in končno z Letonsko. Jugoslavija ne bo imela lahkega stališča, kajti prvikrat se poda v tako težko mednarodno tekmovanje. Letonska, naš poslednji in najmanj nevaren nasprotnik je država, kjer so ugodne in dolge zime in zato imajo tamkajšnji tekmovalci mnogo več prilike za trening kakor naši. Poleg tega so pa Letonci že sodelovali na turnirju za svetovno prvenstvo in imajo zato tudi več skušenj kakor naši. Zato je težko verjetno, da bi naši premagali svojega zadnjega nasprotnika, vendar upamo vsaj na relativen uspeh in pa mnogo se bodo naučili pri tako odličnih nasprotnikih kot se bodo sedaj znašli v Švici. Vse to nam bo zelo prav prišlo pri naših pripravah za prihodnjo zimsko olimpijado. Obenem pa bomo naš hokej na ledu lahko presojali tudi z mednarodnega stališča.

Z žrebom je bilo štirinajst držav takole porazdeljenih v posamezne skupine:

Skupina A:
Nemčija, Amerika, Italija in Finska.

Skupina B:
Češkoslovaška, Švica, Letonska, **Jugoslavija.**

Skupina C:
Kanada, Poljska in Nizozemska.

Skupina D:
Anglija, Madžarska in Belgija.

Skupini A in C igrata v Bazlu, **skupini B in D** pa v Curihu Prvi in drugi zmagovalec vsake skupine pride v semifinale. Nasprotniki iz prvega kola ne pridejo skupaj v semifinalu. Spored tekmovanja je naslednji:

Bazel

3. februarja: 15: Nemčija : Finska. 20: Slovesna otvoritev. Nato: Kanada : Nizozemska in takoj nato Amerika : Italija.

4. februarja: 15: Poljska : Nizozemska. 16.30: Italija : Finska. 20.30: Nemčija : Amerika.

5. februarja: 10.30: Kanada : Poljska. 15: Amerika : Finska. 16.30 Nemčija : Italija.

Curih

3. februarja: 10.30: Češkoslovaška : **Jugoslavija.** 20: Slovesna otvoritev. Nato: Švica : Letonska in takoj nato Madžarska : Belgija.

4. februarja: 15: Češkoslovaška : Letonska. 20: Švica : **Jugoslavija** in nato Anglija : Belgija.

5. februarja: 10.30: Letonska : **Jugoslavija.** 15: Anglija : Madžarska. 20: Švica : Češkoslovaška.

Takoj, ko bo končano prvo kolo, sledi žrebanje za drugo kolo, v katero pridejo — kakor smo omenili — prvo in drugo plasiranci iz vsake skupine.

Slavni nogometaš M. Sindelar umrl

Največji nogometaš bivše Avstrije Matija Sindelar se je za vedno poslovil od tega sveta. V noči od nedelje na ponedeljek je postal žrtev ljubezenske tragedije. Sindelar, ki je bil star šele 36 let, je bil 56 krat v avstrijski reprezentanci in je veljal za največjega umetnika v nogometni žogi. S svojo odlično tehniko je tako obvladal žogo kakor nihče drugi in so ga splošno imenovali nogometnega akrobata. Kot nedoseglji igralec je izvežbal celo generacijo dunajskega nogometa in je bil ravno on tisti, ki je postavil dunajsko nogometno šolo v zadnjih letih na tako visoko stopnjo.

Kako bo v Zakopanih?

Za svetovno smučarsko prvenstvo v Zakopanih se kažejo vedno jasnejši obrisi. Finska nastopi z vsemi svojimi kanoni, ki branijo svoje naslove prvakov. Nastopi svetovni prvak na 50 km Kalle Jalkanen, svetovni prvak Paul Pitkänen in tudi štafeta, ki je dosegla svetovno prvenstvo, v kateri bodo poleg Pitkänena še Kurikkala, Lauronen in Karppinen. Zraven pridejo še znani tekači Niemi, Vanninen, Torönen in drugi ter skakalca Lauri Valonen in Landquist ter za kombinacijo Mäkkinen, Murama in Nikunen.

Tudi Švedi so že izbrali v glavnem svoje zastopstvo. Določen je definitivno skakalec Sven Eriksson, dalje Hans Hansson in May Nilsson za alpske discipline, za klasično kombinacijo pa John Westbery, potem pa za teke Sven Edin, Dahlquist in drugi.

Doslej je prijavilo za Zakopane 16 narodov svojo udeležbo in računajo, da bo 400 tekmovalcev. Najštevilneje bodo poleg Poljakov zastopani Nemci, Finci, Norvežani, Francozi in Švicarji.

Ameriški hokejisti na poti v Evropo

Ameriško moštvo za hokej na ledu, ki se udeleži svetovnega prvenstva v Švici, je že odpotovalo iz svoje domovine. Pred pričetkom prvenstva bo odigralo nekaj prijateljskih tekem v Belgiji, Nizozemski in Švici Moštvo ima s seboj deset igralcev in kapitana Jack Hutschinsona.

Obvezne telovadne vaje za Helsinki objavljene

Mednarodni telovadni odbor, ki je imel svoje zasedanje 14. t. m. v Bazlu, je sprejel obvezne vaje za telovadne tekme na prihodnjih olimpijskih igrah. Ob tej priliki so sklenili, da se smejo na prihodnji olimpijadi tudi obvezne vaje samo enkrat izvajati. Pri vsakem orodju bodo sodili po štirje sodniki in bosta najboljša in najslabša ocena avtomatično odpadli, oceni ostalih dveh sodnikov se pa seštejeta in dobljena vsota deli z 2, nakar dobimo pravo oceno.

Snežne razmere

Poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSZ z dne 24. I. 1939:

Kranjska gora, 810 m: 0, sneži, 20 cm snega, južen.
Rateče-Planica, 870 m: 0, sneži, 16 cm novega južnega snega, 20 cm podlage.
Planica-Slatna, 950 m: 1, sneži, 20 cm novega južnega snega na 25 cm podlage.
Pokljuka, 1300 m: 0, oblačno, 70 cm snega, južen.
Bohinj «Zlatorog», 530 m: 0, delno oblačno, 5 cm snega, južen.
Dom na Komni, 1520 m: —3, drobno mede, 30 cm pršiča, 70 cm podlage.
Gorjuše, 1000 m: —3, 10 cm južnega snega, 10 cm podl.
Senjorjev dom, 1522 m: —5, drobno mede, 50 cm pršiča, 10 cm podlage.
Peca, 1654 m: drobno mede, 30 cm pršiča, 50 cm podlage.
Rimski vrelec, 530 m: 0, oblačno, 13 cm snega, južen.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Planina, Ljubljana. Drevi ob 18 bo sestanek smučarjev tekmovalcev v običajnem prostoru Akademskega doma.

Kolesarski občni zbor «Save« bo na Svečnico dne 2. februarja 1939 v gostilni pri «Amerikancu« ob pol 11 dopoldne z običajnim dnevnim redom. Vabljeni ste, da se istega sigurno udeležite. Izžrebala se bodo tudi lepa darila. — Odbor.

Lahkoatletska podzveza v Ljubljani (službeno). — Sporočamo vsem klubom, da bo občni zbor podzveze v nedeljo 29. t. m. v Ljubljani v posebni sobi hotela Metropol-Miklič, I. nadstropje. Začetek občnega zbora ob 8.30 dopoldne. Dnevni red nespremenjen.

Lahkoatletska podzveza v Ljubljani (službeno). — Sporočamo vsem klubom, da bodo redni gimnastični treningi za vse člane klubov JLAZ-e od sedaj naprej v gimnaziji na Poljanski cesti, in sicer ob sredah in petkih. Začetek ob 18.30.

SK Mars. Vse člane kluba obveščamo in opozarjamo, da bo na Svečnico 2. februarja t. l. VI. redni letni občni zbor v gostilni Predovič, Mesarska cesta 4. Pričetek točno ob 8.30 dopoldne. Zaradi velike važnosti občnega zbora naj bo dolžnost vsakega člana kluba, da se istega sigurno in točno udeleži.